LIETUVOS NAC. M. MAŽVIDO BIBLIOTEKA

ALp 2766
L.arch.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 2 (2029) 1989 SAUSIS-JANUARY 10 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Muziejus steigiant

Dabarties lietuviai turbūt jau yra pasimokę iš savosios istorijos, kurią teko rašyti remiantis kitataučių šaltiniais, nes savų nebuvo. Visi tie kronikininkai, rašę apie senovės Lietuvą, buvo jai svetimi žmonės, matę įvykius savitomis akimis. Dėl to dabarties lietuviai, kur jie begyventų, yra susirūpinę dokumentacijos bei kultūrinių vertybių telkimu ir jų išsaugojimu. Šiandieną jau labai aiškiai matyti, kad tauta, kuri naikina savo sukurtąsias vertybes, naikina pati save. Tautos kūryba turi būti tęstinė, kad kiekviena karta įneštų savo dalį ir gausintų kultūrinį tautos lobį, žiedžiantį dvasine prasme būsimąsias kartas. *Ši įžvalga ryškėja ir okupuotoje Lietuvoje, ir jos išeivijoje. Jau aiškiai kalbama apie tautinės kultūros vienovę: tiek Lietuvoje, tiek išeivijoje sukurtos vertybės priklauso tam pačiam tautos lobiui. Kaip viena yra lietuvių tauta, taip viena yra ir jos kultūra, nepaisant įvairovės.* Juo įvairesnė kultūra, juo jinai turtingesnė. Joje telpa visi tautos žmonės su visu savo kūrybiniu įvairumu, visomis vertybėmis, kurias jungia bendra tautinė gija. Dėl to tauta net ir didžiausiame išsisklaidyme gali būti pajėgi reikštis bendromis kultūrinėmis vertybėmis.

NENUOSTABU, kad šiandieną Lietuvoje galvojama apie apsaugą kultūrinių vertybių, sukurtų ir išeivijoje. Yra kilusi mintis steigti muziejų, kuriame būtų saugojamos išeivijos lietuvių sukurtos kultūrinės vertybės. Ar ta mintis bus įgyvendinta, ar ne, tai ateities galimybių klausimas. Svarbu jau yra tai, kad ir Lietuvoje apie tai galvojama. Galimas dalykas, kad šis sumanymas, gerėjant medžiaginėm sąlygom, ten bus įgyvendintas. *Bet tai nėra vienintelė galimybė. Visos kultūrinės išeivijos vertybės Lietuvos negalės pasiekti. Pati išeivija turi tuo susirūpinti.* Gera pradžia yra padaryta JAV-se, kur jau nuo seno veikia ALKA, PLB archyvas, Balzeko muziejus, vienuolijų archyvai, meno galerijos, kultūriniai bei švietimo institutai, bibliotekos. Ten yra sukaupta gana daug kultūrinių vertybių, nors nemažai jų laiko slinktyje žuvo. Žymiai kukliau dalykai atrodo Kanadoje, Australijoje, P. Amerikoje ir Europoje, kur gyvena ne tokia gausi lietuvių išeivija. Tuose kraštuose kultūrinių vertybių apsauga pradėta rūpintis gerokai vėliau. Pati mintis visur yra gyva, bet ne visur įgyvendinama. Pastaruoju metu galvojama steigti muziejų ar lietuvių kultūros institutą Romoje Europos mastu. Kanadoje ta mintis jau pradėta įgyvendinti – Anapilio sodybos korporacijos dėka pastatydintas muziejus, kuris jau pradedamas organizuoti.

NAUJASIS Kanados lietuvių kultūros muziejus, pastatydintas su palyginti nedidele finansine visuomenės parama, yra Kanados Lietuvių Bendruomenės globoje. Jai tenka rūpintis kultūrinių vertybių telkimu bei jų apsauga, nors pastato savininkė yra Anapilio sodybos korporacija. Pradžioje buvo užsimota steigti tiktai dokumentacinį archyvą, bet vėliau ši idėja, beplanuojant pastatą, buvo praplėsta ir pasiryžta statydinti platesnės apimties muziejų, kuriame galėtų tilpti pagrindinės Kanados lietuvių kultūrinės vertybės. Tame steigiamame muziejuje turėtų būti telkiama ne tik archyvinė – dokumentacinė medžiaga, bet ir kitos vertybės: tautodailė, dailė, architektūra, spauda, literatūra (rašytojai), muzika, teatras, švietimas, sportas. Dalis muziejaus patalpų yra taip įrengta, kad joje gali būti sudaryta nuolatinė paroda, atspindinti lietuviškąjį gyvenimą. Be to, yra muziejaus salė, tinkama įvairiom parodom, paskaitom, skaidrių bei vaizdajuosčių rodymui, kultūriniams pobūviams. Dėl to šis muziejus turėtų būti ne tiktai kultūrinių vertybių apsaugos vieta, bet ir kultūrinės veiklos židinys, kuriame galėtų telktis visos kultūrinės pajėgos, puoselėjančios lietuviškas vertybes visos Kanados mastu. Tam tikslui turėtų būti sudaryta veikli muziejaus kuratorija – vadovybė, pajėgi vykdyti ir muziejinius, ir kultūrinės veiklos uždavinius. **Pr. G.**

Neseniai užbaigta Kanados lietuvių kultūros muziejaus statyba Anapilio sodyboje — Nuotr. St. Dabkaus

Kalbame jau viena kalba...

Į "Tėviškės žiburių" klausimus atsako Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas profesorius Vytautas Bieliauskas, dalyvavęs Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio steigiamajame suvažiavime Vilniuje

— Ryšium su Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio suvažiavimu lankėtės sovietų okupuotoje Lietuvoje. Ar buvote kviestas ten dalyvauti, ar vykote savo iniciatyva?

— Buvau kviestas LPS (Sąjūdžio) dalyvauti steigiamajame suvažiavime kaip PLB pirmininkas. Šį kvietimą su valdybos pritarimu ir skatinimu priėmiau ir nuvykau į Vilnių 1988 m. spalio 21 d.

— Išeivijos latvių veikėjai taip pat norėjo dalyvauti panašiame suvažiavime Rygoje, bet negavo sovietinių vizų. O Jūs ar neturėjote sunkumų gauti sovietinę vizą ir oficialiai dalyvauti Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio suvažiavime?

— Šiek tiek sunkumų su viza buvo, nes pakvietimo telegrama man buvo atsiųsta palyginti gana vėlai. Su didelėm pastangom ir iš Sąjūdžio ir iš Sovietų Sąjungos konsulato Vašingtone mane viza pasiekė trečiadienį (spalio 19 d.) 11 v. ryto, o mano lėktuvas išskrido 3 v.p.p. Taigi pats vykimas kabojo ant plauko, taip sakant, beveik iki paskutinių valandų.

— Kokios vyravo nuotaikos pačiame suvažiavime — sovietinių pareigūnų diktuojamos ar laisvai besireiškiančių Sąjūdžio atstovų?

— Sąjūdžio suvažiavimo metu vyravo pakili nuotaika. Buvo pradėtos leisti "Sąjūdžio žinios" ir "Atgimimas", kurie nebuvo cenzūruojami; spausdino straipsnius ir žinias labai faktiškai. Sąjūdžio suvažiavimo metu Vilniuje visai nesimatė okupacinės sovietų kariuomenės; vietoj uniformuotos viešosios milicijos tvarką palaikė jauni vyrai su žaliu raiščiu (su Sąjūdžio ženklu) ant kairės rankovės. Jie palaikė tvarką prie Sporto rūmų ir mieste. Tai buvo tikrai jauki nuotaika: lietuviai, gatvės papuoštos trispalvėmis, o okupacijos uniformuotų pajėgų, tarsi, nebūtų. Visi žinojo, kad tai buvo tam tikra iliuzija, bet ji taip pat prisidėjo prie nuotaikos pakėlimo.

— Suvažiavime buvo drąsių pasisakymų, reikalaujančių pilnos nepriklausomybės Lietuvai ir pasitraukimo iš Sov. Sąjungos sudėties pagal esamą jos konstituciją. Kas nulėmė, kad suvažiavimas, svarstydamas savo programą, pasitenkino prašymu autonomijos ekonominėje, kultūrinėje ir administracinėje srityje?

— Suvažiavime buvo labai stiprių pasisakymų, smerkiančių Molotovo-Ribbentropo sandėrį, jo dėka įvykusią Lietuvos okupaciją. Buvo reikalaujama nepriklausomybės, suvereniteto, politinio savarankiškumo ir t.t. Bet, svarstant rezoliucijas, atsirado balsų, patariančių nekelti labai kraštutinių reikalavimų. Buvo manoma, kad pasisvinimas yra evoliucinis procesas ir kad tokiai evoliucijai reikia duoti laiko. Šį pasiūlymą taip pat parėmė savo kalboje ir pirmasis kompartijos sekr. A. Brazauskas. Žinoma, buvo priimtos rezoliucijos dėl lietuvių kalbos paskelbimo valstybine ir dėl Vilniaus katedros grąžinimo tikintiesiems, kurios abi buvo tuoj įgyvendintos.

— Ar nemanote, kad ateityje Sov. Sąjunga, remdamasi Sąjūdžio pareiškimu kaip lietuvių tautos balsu, tai panaudos savajai politikai, sakančiai tarptautinėje plotmėje, kad Lietuva yra jau laisva, gavo visa tai, ko norėjo, ir nebėra pagrindo kalbėti apie Lietuvos okupaciją? Ar tai nepalengvins Sov. Sąjungai išgauti tarptautinį pripažinimą Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių galutinio inkorporavimo?

— Šis pavojus irgi buvo svarstomas suvažiavime. Kai kurie kalbėtojai siūlė Lietuvai pasitraukti oficialiai iš Sovietų Sąjungos, bet kiti sakė, kad toks nutarimas irgi būtų pavojingas, nes jis galėtų sudaryti įspūdį, kad Lietuva savanoriškai buvo įstojusi į Sov. Sąjungą. Žinoma, dabar, jau kiek laiko praėjus po Sąjūdžio suvažiavimo, yra aišku, kad Sov. Sąjunga nelaiko Sąjūdžio tautos balsu ir remiasi komunistų partijos *parinktųjų* (ne išrinktųjų) deputatų galvojimu.

— Ar Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio suvažiavime galėjo reikštis ir kitos grupės, kaip pvz. Lietuvos laisvės lyga?

— Taip. A. Terleckas kalbėjo Lietuvos laisvės lygos vardu, o tuo laiku badaujančiam Petrui Cidzikui buvo leista kreiptis į suvažiavimą Politinių kalinių gelbėjimo komiteto vardu. Pagaliau ir aš turėjau progos pasakyti žodį PLB valdybos ir išeivijos vardu, kurio tekstas nebuvo pateiktas iš anksto.

(Nukelta į 2-rą psl.)

Prof. VYTAUTAS BIELIAUSKAS, PLB valdybos naujasis pirmininkas

Pasaulio įvykiai

NAUJOS ĮTAMPOS TARP JAV IR LIBIJOS ATNEŠĖ LĖKTUVŲ susikirtimas tarptautiniuose Viduržemio jūros vandenyse 110 km nuotolyje nuo Libijos krantų. Du JAV lėktuvnešio "John F. Kennedy" naikintuvai "F-14" raketomis numušė du Libijos iš Sovietų Sąjungos gautus "MIG-23" naikintuvus. Amerikiečiai teisinasi, kad jų naikintuvai penkis kartus specialiais veiksmais bandė išvengti Libijos "MIG-23" naikintuvų priartėjimo, bet tie bandymai buvo nesėkmingi. "MIG-23" naikintuvai vėl savo radarus nukreipdavo į JAV naikintuvus. Tokiu būdu dabar yra iššaunamos raketos. Tada ir buvo imtasi gynybos taktikos. Sovietinius Libijos naikintuvus numušė taip pat radaro technikos dėka pasiųstos "Sparrow" ir "Sidewinder" raketos. Propagadinį triukšmą dėl prarastų dviejų naikintuvų pradėjo Libijos diktatorius M. Gadafis, kaltę suversdamas amerikiečiams. Esą jo "MIG-23" naikintuvai atliko tik eilinį žvalgybinį skrydį. Jie nieko nesiruošė pulti, net nebuvo ginkluoti. M. Gadafis pareikalavo Jungtinių Tautų saugumo tarybos posėdžio amerikiečiams pasmerkti. Tada pastarieji panaudojo "F-14" naikintuvų lakūnų pokalbio įrašus ir iš vaizdajuostės padarytas nuotraukas. Jose neryškiai matyti vienas "MIG-23" naikintuvas, po kurio sparnais kabo raketos. Taigi tie M. Gadafio naikintuvai nebuvo tik beginkliai žvalgybos lėktuvai, nepavojingi amerikiečių "F-14" naikintuvams. Šis incidentas turbūt buvo susietas su JAV kaltinimu Libijai, kad ji ruošiasi pradėti dujų bei kitų cheminių ginklų gamybą V. Vokietijos firmų pastatytoje įmonėje prie Tripolio. Libija teigia, kad ta įmonė gamins tik vaistus, nors ją saugo priešlėktuvinės patrankos ir raketos.

Cheminiai ginklai

Paryžiuje buvo sušaukta 140 valstybių konferencija, svarsčiusi cheminių ginklų atneštą pavojų. Labiausiai paplitę tokie ginklai yra I D. kare Vokietijos naudotos garstyčių dujos ir dabar už jas žymiai pavojingesnės nervų dujos. 1925 m. buvo pasirašytas Ženevos protokolas, draudžiantis dujų naudojimą. Jos netgi nebuvo panaudotos II D. kare, bet pokaryje tapo mažesniųjų valstybių ginklu. Garstyčių ir nervų dujas bene plačiausiu mastu panaudojo Irakas savo kare su Iranu. Nuo dujų žuvo apie 50.000 iraniečių, kurių beveik pusę sudarė civiliai gyventojai. Nuodingas dujas Irakas yra panaudojęs ir prieš savo kurdus. Dabar staiga pasigirdo balsų, kad jas pradės gaminti ir teroristines grupes remianti Libija. Konferencija Paryžiuje kaip tik ir nori sustabdyti dujų gamybos plitimą. Tokių dujų turi ir didžiosios valstybės, ypač jas patobulinusi Sovietų Sąjunga, bet jų rankose yra pavojingesni branduoliniai ginklai. Arabų kraštai nėra linkę atsisakyti dujų, kai Izraelis savo arsenale turi apie 100 branduolinių sprogmenų. Jie pasigaminti slapta ir pridengti JAV tylos skraiste. Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministeris E. Ševardnadzė pranešė, kad sovietinės dujos bus pradėtos naikinti dar šiais metais. JAV valstybės sekr. G. Shultzas nusiskundžia, kad vis dar nėra tikslių priemonių dujų reikalu padarytiems įsipareigojimams patikrinti. Arabams nepatinka, kad JAV dėl dujų žarsto priekaištus Libijai, bet tyli dėl Izraelio branduolinių ginklų.

Mirė imperatorius

Savo rūmuose Tokijo mieste mirė Japonijos imperatorius Hirohitas, pakirstas 111 dienų trukusios kovos su vidurių vėžiu. Nuo 1988 m. rugsėjo 19 d. jis buvo laikomas gyvas beveik kasdieninėmis kraujo transfuzijomis. Dangaus sūnumi laikomu imperatoriumi Hirohitas tapo 1926 m. Tai buvo simbolinis sostas, su kuriuo nesiskaitė generolai ir admirolai, Japoniją įstūmę į pragaištingą II D. karą, kurį užbaigti teko pačiam imperatoriui Hirohitui. Tai jis padarė 1945 m. rugpjūčio 15 d., per radiją pranešdamas japonų tautai besąlyginę Japonijos kapituliaciją. Japonai tada pirmą kartą išgirdo imperatoriaus Hirohito balsą. Po trijų savaičių imperatorius Hirohitas buvo priverstas atvykti į JAV ambasadą pas kariniu gubernatoriumi paskirtą gen. D. MacArthurą. Buvo balsų, reikalaujančių imperatorių Hirohitą įjungti į karo nusikaltėlių sąrašą su kitais Japonijos vadais, bet jį išgelbėjo gen. D. MacArthuras. 1946 m. sausio 1 d. imperatorius Hirohitas viešai atsisakė jam priskiriamo dieviškumo ir tapo tiktai simboliniu Japonijos vadu, susilaukusiu pažado, kad nebus teisiamas už karinius Japonijos nusikaltimus. Imperatorius Hirohitas sulaukė naujos Japonijos, įsirikiavusios į pramonės galiūnų eiles.

KANADOS ĮVYKIAI

Nauji įstatymai atbėgėliams

Kanados imigracijos ministerė Barbara McDougall paskelbė š. m. sausio 1 d. įsigaliojusius naujus įstatymus Kanadą užplūdusiems atbėgėliams. 1984 m. Kanadai buvo likę 6.500 atbėgėlių su neišspręsta ateitimi, o į 1989 m. buvo įžengta su 85.000 armija. Visi jie Kanadon atvyko nelegaliai ir save vadina politiniais pabėgėliais. Daug kas tikėjosi, kad jie vėl susilauks masinės amnesijos ir kad jiems bus leista pasilikti Kanadoje. Esą ministerio pirm. J. Clarko konservatorių vyriausybė 1979 m. įsileido 75.000 vietnamiečių, laivais ir laiveliais pabėgusių iš P. Vietnamo. Daug kas užmiršta, kad vietnamiečiai buvo tikri politiniai bėgliai, iš P. Vietnamo bėgę nuo kraštą užėmusio komunistinio režimo. Bėgimas žvejybiniais laiveliais buvo labai pavojingas. Daug pabėgėlių karą laimėję komunistai sulaikė ir uždarė koncentracinėse perauklėjimo stovyklose. Didelis skaičius nuskendo jūrose, buvo apiplėšti ir net nužudyti siaučiančių piratų. Kanada juos pati turėjo atsigabenti lėktuvais iš stovyklų Azijoje. Didžioji 75.000 vietnamiečių masė pati neatskrido tarptautiniais keleiviniais lėktuvais ir nepasiskelbė politiniais atbėgėliais Montrealio, Toronto, Vankuverio bei kituose didžiuosiuose Kanados orauosčiuose.

Tad nenuostabu, kad šį kartą atsisakyta amnestijos 85.000 nelegalių ateivių, kurie patys atskrido, atplaukė ar kitais

(Nukelta į 9-tą psl.)

Šiame numeryje:

Muziejus steigiant
Pati išeivija turi saugoti savo kultūrines vertybes

Kalbame jau viena kalba . . .
Pokalbis su PLB valdybos pirm. prof. dr. Vytautu Bieliausku

Taksio vairuotojas didmiestyje
Lietuvio nuotykiai, gyvenimo patirtis bei mokykla

Meilė – gyvenimą kurianti jėga
Lietuvos kardinolo, vyskupų ir valdytojų kalėdinis žodis

Diena kunigų seminarijoje
Šis straipsnis išspausdintas sovietų valdžios laikraštyje "Tiesa"

Žalingas Lietuvai pareiškimas
Lietuvos laisvės lygos atstovų pasisakymas

Dailiojo žodžio menininkė
Rašytojos Birutės Pūkelevičiūtės literatūros popietė

Petro Klimo dienoraštis
Vasario 16 akto signataro atsiminimai, atsikuriant Lietuvos valstybei

Vilties ar nusivylimo keliu?
Mintys pasitinkant Naujuosius metus

"Vaidila Valiūnas" Lietuvos persitvarkymo sąjūdyje
Poeto Bernardo Brazdžionio kūryba atgimstančioje tautoje

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $24, pusmetinė – $13, rėmėjo – $30, garbės – $40 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 60 ct.
Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672.
U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: ordinary $24.00, supporter $30.00, honorary $40.00 per year.
Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Diena, kai krito Klaipėda

Perspausdiname iš "Memeler Dampboot" laikraščio (1988.I.20) vokiečių kilmės klaipėdietės IRMGARD DIETZ II D. karo pabaigos pergyvenimus. Iš vokiečių kalbos vertė L.A. RED.

Pagal karo stovio privalomos tarnybos įstatus buvau vokiečių Raudonojo kryžiaus be jokio ankstyvesnio pranešimo perkelta iš Klaipėdos finansų įstaigos į "Wehrmachtą" gailestingosios seselės pareigoms. Karo pašto numerį gavau, kai prasidėjo karas su Rusija. Pradžioje buvau paskirta tarnybai Klaipėdos pagalbinėje ligoninėje. Būdama tose pareigose turėjau dirbti ilgas valandas geležinkelio stotyje, priiminėti sužeistuosius, juos aptarnauti ir nukreipti tolimesniai mediciniškai priežiūrai. Tuos, kurie važiavo toliau, neatsižvelgiant ar tai būtų diena ar naktis, reikėjo aprūpinti šiltais gėrimais. Gatvės buvo aptemdytos, tačiau be išskirtinų atsitikimų niekas jokios baimės mieste nejautė.

Mano vyras ir trys broliai jau ilgesnį laiką tarnavo įvairiuose karo frontuose. Tarnyba mums, moterims, kasdieną darėsi vis sunkesnė, negaudavome užtenkamai miegopoilsio. Klaipėdos gyventojai buvo beveik jau iševakuoti. Jau 1944 m. spalio mėnesį paskutinės šeimos turėjo apleisti Klaipėdą. Gurguolėmis ir laivais išvyko visi nežinomon ateitin.

Mes, Raudonojo kryžiaus seselės, turėjome dar pasilikti, nes tada trūko darbingų rankų vargui sušvelninti. Klaipėdos pagalbinėje ligoninėje Parkstrasse gatvėje visos patalpos ir koridoriai buvo perpildyti sužeistaisiais. Nepakenčiamo kraujo ir prakaito kvapo ir paskutinių mirštančiųjų žvilgsnių aš negaliu dar iki šiandien užmiršti. Aš vis klausiu savęs, iš kur sėmiau jėgų tą viską pergyventi.

Taip ir atėjo mano paskutinė diena Klaipėdoje 1944 m. spalio mėnesio pabaigoje. Dabar jau ir paskutinės seselės turėjo išvykti, Klaipėda liko tik vyriausiu sužeistųjų perrišimo punktu, tik sanitarai turėjo čia pasilikti. Įvairiais keliais – pėsčiom, laivu, traukiniu ėjom mes, dvi paskutinės seselės, į naują paskyrimo vietą, Karaliaučiaus link. Mūsų kelias buvo bendras kurį laiką į Stralsund-Stettin-Berlin-Straupitz (Spreewalde)-Senftenberg. Pagaliau aš atskirai viena su savo daliniu turėjau vyktį į Dresdeną, o iš ten į Prahą.

Ir čia užklupo mus 1945 metų sausis. Kartu su kareiviais mes dalinomės savo gyvenimo džiaugsmais ir vargais, visi manėme, kad karas turėtų greit pasibaigti. Kai buvome apgyvendinti vienoje meniškoje pilyje, dar pajėgėme valgomajame pietus pasigaminti. 1945 m. sausio 19 d. buvo mano 34-tasis gimtadienis. Mano viršininkai, komendantas ir gydytojai norėjo man šią dieną ypatingai kuo nors išskirti. Tais laikais nebuvo žinoma, ar šis gimtadienis nebūnąs kartais paskutinis. Komendantas liepė dienos metu užtemdyti visus langus. Mane pagerbti uždegė visas žvakes, dvi mažos dovanėlės gulėjo prieš mane ant stalo: mažas gėlių paveikslėlis ir odiniu aplanku svečių knygutė. Kuriai pastogei ir kuriems svečiams buvo tas viskas skirta? Aš jau tada klausiau pati save.

Jaukiai žvakių šviesai sklindant, pasiruošę švęsti mano gimtadienį, visi stovėjome prie kėdžių. Staiga iš stovinčio kambaryje laikrodžio pasigirdo dvylika dūžių. Tuo pačiu laiku ir radijas paskelbė "Sondermeldung" (specialus pranešimas)! Po to jau įprastos fanfaros: **"Vokiečių daliniai po didvyriškos kovos pasitraukė iš Klaipėdos".**

Tai buvo originaliausia dovana mano gimtadieniui. Apetitą ne vien tik aš praradau. Aš Prahoje viena, kur mano vyras, kur mano broliai, kur mano namai, kur mano tėviškė?

Dėkinga esu tačiau, kad, nežiūrint prarastų mielų žmonių, gėrybių ir turtų, pasilikau sveika ir suradau sau antrą tėviškę gražiame "Schwarzwalde". Mano maža šeima įsišaknijo čia. Prisiminimai betgi yra kaip tas rojus, iš kurio mes negalime būti išvyti.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Canadian Art Memorials Ltd.

76 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Žiema kalnuose — Nuotr. Vyt. Maželio

Taksio vairuotojas didmiestyje

Lietuvio nuotykiai, klientų įvairovė, jų rūpesčiai, tikra gyvenimo patirtis bei mokykla

STASYS DARGIS

Prieš 40 metų, kai pokario ateivių banga pajudėjo, Torontas daugiau priminė provincijos miestą. Kaitą ir augimą per tą laikotarpį mes, čia atvykusieji, puikiai matėme ir stebėjome. Torontas šiandien yra visai skirtingas nuo tuometinio. Ypač didelės statybos miesto centre per paskutinį dešimtmetį keičia vaizdą. Pasikeitė ir gyventojai: Metropolinio Toronto ribose kalbama 70 įvairių pasaulio kalbų. Torontas tampa kosmopolitiniu didmiesčiu.

Tiesa, gyvendami vienoje vietovėje, ne visi pastebi tuos pasiketimus, bet taksio vairuotojas mato kone kasdieninius pasikeitimus. "TŽ" redaktoriaus paprašytas, sutikau pasidalinti įspūdžiais ir nuotykiais, patirtais per paskutinius 10 metų vairuojant taksį. Aštuonerius ir pusę metų dirbau naktimis, šiuo metu – dienomis. Darbas tuo įdomus, kad kiekviena diena yra skirtinga, kaip ir klientai bei sutikti žmonės. Paprastai iš savo klientų gali daug ką naujo išmokti, nes jie žino savo gyvenviečių kelius geriau, negu taksio vairuotojas. Paprastai klientą paklausiu, jei tolimesnė kelionė, kokiomis gatvėmis nori važiuoti. Vieni net pareikalauja, kaip važiuoti, kiti – nekreipia dėmesio ir palieka taksio vairuotojo nuožiūrai.

Kelių tinklas ir judėjimas

Infliacija yra palietusi visas gyvenimo sritis, tačiau taksio samdymas, palyginti yra nebrangus. Yra apskaičiuota, kad naudojant automobilį tik savaitgaliais, daugiau kainuoja, negu taksio samdymas. Ypač automobilio drauda ir pataisymai brangiai kainuoja. Samdant taksį, atpuola atsakomingumas, nes Toronte judėjimas kasmet didėja ir darosi sunku vairuoti. Girtavimas ir narkotikų vartojimas daro važiavimą pavojingu.

Taksis yra greičiausia, patogiausia ir pigiausia susisiekimo priemonė. Taksistai dirba visas 24 valandas. Kitaip yra, jei nori skristi lėktuvu, važuoti geležinkeliu ar net autobusu. Reikalingos rezervacijos ir ilgi laukimai. Taksis gaunamas kiekvienu metu.

Tačiau taksio vairuotojo darbe yra ir didelių reikalavimų. Visų pirma turi gerai vairuoti automobilį ir nedaryti klaidų. Kitas didelis reikalavimas, pažinimas miesto ir gatvių plano. Sakysime, Metropolinis Torontas su priemiesčiais turi apie 12,500 gatvių, 8 greitkelius: Gardiner Expressway, Queen Elizabeth Way, Hwy. 427, Hwy. 400, Hwy. 409, Don Valley Expressway ir į vakarus nuo Toronto orauosčio Hwy. 403. Jei svarbu žinoti gatves ir greitkelius, tai įvažiavimus ir išvažiavimus – dar svarbiau, nes judėjimas vyksta dideliu greičiu. Ypač greitkelių planas prie Toronto orauosčio gana painus. Ir patyręs vairuotojas padaro klaidų, ypač jei ne laiku užima reikalingą liniją.

Taksio vairuotojui svarbu žinoti laikas, kada galima daryti dešinės ir kairės posūkius. Miesto centre yra sankryžų, kur niekada negalima daryti posūkių. Ypač važiavimą reikia gerai planuoti anksti rytą ir vakare, kitaip papuoli į judėjimo kamšą.

Neretai pasitaiko, kad silpnos sveikatos klientai vežasi deguonies tanką palengvinti kvėpavimui. Tada negalima atuomobilyje rūkyti. Yra klientų, kurie nenori, kad būtų rūkoma arba priešingai – reikalauja teisės rūkyti. Pranešėjai (dispatcher) apie tai taksio vairuotoją informuoja.

Būna ir greitų, skubių kelionių, kurias taksio vairuotojai turi atlikti. Neseniai ukrainietis taksio vairuotojas, su kuriuo teko kelerius metus kartu dirbti, vežė į banką Montrealyje 1.6 milijono certifikuotą čekį ir gavo $350.00 atlyginimo. Kurjerio firma pareikalavo didesnio atlyginimo ir $2,000.00 draudos mokesčio. Vienos dienos nuošimčių suma žymiai prašoko važmos išlaidas, ir čekis turėjo būti pristatytas prieš 3.p.p. Būna atsitikimų, kad čekiai ar kitokie svarbūs dokumentai dingsta ar yra pametami.

Ką taksių vairuotojai veža?

Veža viską ir visus keliaujančius. Greitai yra vežami reklamų firmų dokumentai, reklamų tekstai bei juostos radijo ir televizijos stotims, skubiai pristatome skelbimus dienraščiams, žurnalams bei spaudos firmoms-atstovybėms. Toronte yra išaugusi stambi filmų bei reklamų pramonė. Ji reikalauja ypatingai greito patarnavimo.

Iš Raudonojo kryžiaus centro vežame kraujo plazmas į ligonines. Taip pat skubaus patarnavimo reikalauja laboratorijoms lėktuvais pristatomi į orauostį įvairūs persodinimo organai, kaip akies retinos ir kt., kurie reikalingi operacijoms ligoninėse.

Iš kalėjimų vežami kaliniai su sargais į ligonines. Taip pat važiuoja gydytojai bei slaugės iš vienos ligoninės į kitą atlikti specialių operacijų. Važiuoja turistai, kurie atvyksta susipažinti su Toronto miestu ir įdomybėmis. Žinoma, važiuoja ir eliniai piliečiai, kurie pramiega laiką vykti į darbą. Vaikai iš mokyklų yra pristatomi į namus ir priešingai.

Tarp padorių piliečių, ypač nakties metu, vežame ir prostitutes. Taksio vairuotojas negali atsisakyti vežti kliento, išskyrus atvejus: a. jei klientas yra skolingas už ankstyvesnį patarnavimą, b. jei klientas nepasako, kur nori vykti, c. jei klientas nori vykti į nuošalią vietą, kur taksio vairuotojui gresia pavojus ir d. jei klientas kelia triukšmą ir yra užgaulus. Taksio vairuotojai jaučia tiesiog siaubą, kai skubiai tenka vežti nėščias moteris į ligoninę gimdymui. Man pačiam buvo 3-4 atvejai. Negalim atsisakyti vežti aklų klientų su šuniu ar be šuns.

Vairuotojų tipai

Kaip ir kiekvienoje profesijoje, taip ir taksistų tarpe yra gerų ir nepageidaujamų tipų. Yra 6 didžiosios pagundos, kurios pavergia ne vieną taksio vairuotoją: alkoholis, kortos, arklių lenktynės, narkotikai, moterys ir nesąžiningumas. Taksių darbo laikas yra suskirstytas į dvi pamainas – kiekviena po 12 valandų. Kitaip taksių verslas negali išsiversti.

Ypač turistai jieško visokio pasismaginimo ar pramogų. Sykį komersantas iš Suomijos paprašė, kad jam surasčiau merginą "gražiai" praleisti vakarą. Mandagiai paaiškinau, kad nieko panašaus nežinau. Patariau kreiptis į viešbučio durininką. Šiaip dažnai esu apibaramas ar iškoneveikiamas už panašų atsakymą. Tačiau yra taksių vairuotojų, kurie gerina savo pajamas iš panašaus verslo. Vienam taksio vairuotojui draudos firma atėmė teisę vairuoti automobilį, nes jis vartojo narkotikus.

Tačiau tenka konstatuoti, kad dauguma taksių vairuotojų yra padorūs ir geri profesionalai. Neretai pasitaiko, kad taksyje klientai palieka foto kameras, lietsargius, net pinigines. Vėliau taksių firmos gauna padėkos laiškus, kad palikti daiktai buvo savininkams sugrąžinti. Ir man tenka neretai paliktus daiktus grąžinti.

Prieš keletą metų buvo sudaryta programa, vad. "Cabs on Patrol". Kadangi taksių vairuotojai dirba 24 val. per parą, tai mato, ypač nakties metu, įtartinus asmenis ar veiksmus. Tuoj apie tai praneša policijai. Įvestos programos dėka daug vagysčių bei apiplėšimų išaiškinta. Buvo atvejis, kur policininkas buvo padaužų mušamas; taksio vairuotojas jį išgelbėjo.

Taksių vairuotojai turi mėnesinį žurnalą, kur spausdinamos taksių vairavimo ir panašios problemos. Kiekvieną mėnesį būna keliolika pranešimų, kur taksių vairuotojai buvo apiplėšti ar net nužudyti. Apiplėšimus atlieka ypač jaunoji karta, nes mokyklose nėra religinio ar moralinio auklėjimo.

Toronto miestas ir suvažiavimų centras kiekvienais metais rengia priėmimą taksių vairuotojams, atsidėkodami už atliekamus patarnavimus bei turistų verslo gerinimą. Panašiai elgiasi ir didieji viešbučiai, kai taksių vairuotojai būna vaišinami.

Metropolinio Toronto miesto ribose yra 3200 taksių. Registruotų taksių vairuotojų yra apie 10,000. Nemažas skaičius vairuotojų dirba tik savaitgaliais. Viešoje rinkoje taksi vairavimo "plate" (leidimas turėti savo automobilį šiuo metu kainuoja apie $85,000.00. Kainos svyruoja. Prieš kelerius metus kaina siekė $105,000.00.

(Bus daugiau)

Norite susipažinti su savaitraščiu "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

Kalbame jau viena kalba...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

— Kokie santykiai tarp kompartijos ir Sąjūdžio? Atrodo, Sąjūdis yra įstatytas į tam tikrus rėmus, kuriuose jam leidžiama veikti. Ar gali Sąjūdis prasiveržti ten, kur partija blokuoja bei nustato ribą?

— Sąjūdžio suvažiavimo metu ir sekančią porą savaičių po to santykiai tarp Sąjūdžio ir Lietuvos kompartijos atrodė gana šilti. Partija ir jos tvarkoma valdžia rodė Sąjūdžiui daug palankumo. Deja, šis "medaus mėnuo" yra beveik pasibaigęs. Kaip žinome, sovietinės Lietuvos aukščiausios tarybos atsisakymas pasekti estų pavyzdžiu ir Sąjūdį, ir visą tautą labai nuvylė. Nors Sąjūdžio taryboje yra gana daug partiečių, atrodo, kad jie neįstengė padaryti daug įtakos komunistinei aukščiausiajai tarybai. Susidaro įspūdis, kad yra nuomonių skirtumų ir Sąjūdyje, ir kompartijoje.

— Koks vaidmuo numatomas Sąjūdžiui ateityje: vykdymas kompartijos valios ar opozicinė laikysena tose srityse, kur sutarimas neįmanomas? Kadangi visa galia yra kompartijos rankose, Sąjūdžio priešinimasis gali būti lengvai palaužtas. Ar ne?

— Be abejonės, dabar Sąjūdis jau yra tapęs opozicine organizacija, kuri nori dirbti vietinių įstatymų rėmuose, žinodama, kad juose galima ir nesutikti su partijos diktatūra. Sąjūdis vis dėlto turi tautos mandatą, duotą demokratinių rinkimų būdu. Jis tad gali tvirtinti, kad kalba tautos vardu. Žinoma, jau dabar, atrodo, vietos organai stengiasi jo įtaką mažinti, bet nemanau, kad jį bus galima palaužti. Manau, kad dabartinis Sąjūdžio tikslas – pateikti kovo mėnesio rinkimuose savo kandidatus deputatų pozicijoms bus irgi teisinis būdas įeiti į krašto valdžią ir taip pakeisti jos galvojimą.

— Ar, Jūsų nuomone, minėtasis Sąjūdis yra reali tautos jėga, pasiryžusi veržtis į laisvę plačiu mastu, ar tai tik laikinio pobūdžio entuziastiškas švystelėjimas, kuris užgęsta valdiniuose paragrafuose?

— Manau, kad Sąjūdis yra realus tautos valios pasireiškimas. Jį remia visas kraštas. Jis turi daug kilnių, protingų vadovų, kurie aukoja ir savo reputaciją, ir savo laiką, ir savo darbą, nes yra įsitikinę, kad tai yra verta daryti. Šalia Sąjūdžio yra ir Lietuvos laisvės lyga, kuri yra užėmusi daug griežtesnę liniją prieš Lietuvos okupaciją. Laisvės lyga daug kur su Sąjūdžiu sutinka, bet kai kuriais atvejais ji yra ir bus, tarsi akstinas, kartais "durias" į Sąjūdžio šoną, primindama, kad negalima eiti į per didelius kompromisus.

— Kokį poveikį turės išeivijai dabartinis sujudimas Lietuvoje? Ar nereikės daug ką keisti tautinėje, kultūrinėje ir politinėje veikloje? Ar tuo reikalu nenumatoma bendra veiksnių konferencija?

— Jau šiokia tokia veiksnių konferencija įvyko Čikagoje 1988 m. lapkričio pabaigoje, kurioje dalyvavo VLIKo, ALTos, PLB ir JAV LB. Po šios konferencijos buvo paskelbti tam tikri visiems priimtini nutarimai dėl ryšių su Lietuva ir būsimo Gorbačiovo vizito. Ši konferencija buvo sušaukta labai greitai ir dėl to į ją nebuvo įjungta Kanados Lietuvių Bendruomenė, kuri, mano nuomone, būtinai priklauso prie veiksnių. Dabar ruošiamės platesnei veiksnių konferencijai, kurioje turės dalyvauti ir veiksnių valdybos ir "viršūnės", bet dėl švenčių ir darbotvarkių suderinimo sunkumų data jai dar nenustatyta. Manau, kad gal tam reiktų pasiruošti ir dėl to, jei ji ir bus kiek suvėlinta, tai gal pačiam reikalui net padės. Be abejonės mes, veiksnių pirmininkai, jau dabar palaikome neformalius kontaktus, tariamės vieni su kitais ir atrodo, kad daugumoje atvejų kalbame viena kalba ryšių su Lietuva klausimu.

— Ar ryšium su dabartiniais įvykiais Lietuvoje nesusilpnės rezistencinė išeivijos dvasia, nuolat protestavusi prieš sovietinę Lietuvos okupaciją bei aneksiją?

— Priešingai – aš manau, kad rezistencinė išeivijos dvasia visų įvykių išvadoje net sustiprės. Mes dabar kalbame apie valstybinę Lietuvos nepriklausomybę, svarstome jos būdus ir tikimės, kad po prasidėjusio, tarsi Lietuvos laisvinimosi pavasario, ateis ir pilnos laisvės vasara. Man atrodo, kad išeivija yra dabar atbudusi ir pradeda grynai tikėti Lietuvos prisikėlimu.

— Jau esate dalyvavęs daugelyje lietuvių išeivijos suvažiavimų, pasitarimų, renginių įvairiuose kraštuose. Kaip atrodo visa toji veikla: ar ji yra pajėgi vykdyti dabartinius uždavinius Lietuvai ir lietuvybės ugdymui išeivijoje?

— Išeivija yra labai stipriai pasišovusi padėti, patarnauti savo kilmės kraštui. Šiems darbams yra laukiama gairių, sugestijų ir bendrų nusistatymų, pareiškimų. Keliaudamas po įvairius Bendruomenių parengimus, aš renku mintis ir ruošiu pateikti savo valdybai jų santrauką. Tam tikslui irgi reikia laiko, kurio man jau pradeda trūkti. (Štai ir šiuos atsakymus paruošiau Los Angeles oro uoste, laukdamas lėktuvo į Australiją, kur vykstu į Lietuvių dienas.)

— Dalyvavote Kanados Lietuvių Bendruomenės tarybos suvažiavime ir kituose renginiuose. Kokį įspūdį susidarėte apie Kanados lietuvių veiklą?

— Kanados Lietuvių Bendruomenė yra stipri, aktyvi, gyva lietuviška jėga, kuri yra gerai vadovaujama. KLB labai stipriai reiškiasi didžiojoje užsienio spaudoje Lietuvos laisvinimo klausimais. Tai yra labai svarbu šiuo metu. Kanadiečių dinamizmas lietuviškame veikime, švietime ir kultūroje gali būti pavyzdžiu ir kitoms Bendruomenėms. Nereikia užmiršti, kad pusė mūsų PLB valdybos narių yra Kanados lietuviai, kurių įnašas stiprina visą PLB veiklą.

— Buvo girdėti užuominų, kad PLB valdyba įsteigs savo būstinę Toronte. Ar ta linkme jau kas nors padaryta?

— Tikėjomės ir tikimės, kad galėsime savo PLB būstinę įsteigti Toronte. Galvojome, kad jau ir vietą radome, bet, deja, paskutinio PLB valdybos posėdžio metu paaiškėjo, kad reiks kitur vietos ieškoti. Bene didžiausia mūsų problema yra lėšų trūkumas. Mums KLB yra šiuo atžvilgiu padėjusi, yra padėjusi ir JAV LB, bet jos turi savo reikalų ir vien tik iš solidarumo mokesčio nuošimčio PLB valdyba išsiversti negalės. Mes rengiamės kreiptis tiesioginiai į visus kraštus su specialiu vajumi. "Ubagauti" yra nepatogu ir tai man nėra prie širdies, bet dėl Lietuvos ir tai reiks padaryti.

— Dėkojame mielam Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkui už atsiliepimą į mūsų klausimus, nors ir uždelstą dėl daugelio įsipareigojimų. Linkime plačiajai jo veiklai geriausios sėkmės.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

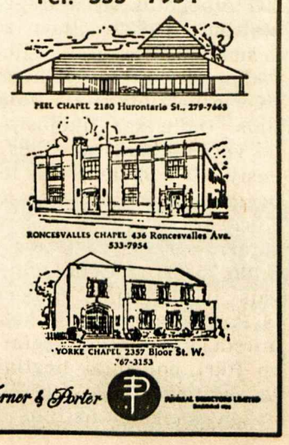

Meilė – gyvenimą kurianti jėga

Lietuvos kardinolo V. Sladkevičiaus, vyskupų ir vyskupijų valdytojų kalėdinis sveikinimas

BROLIAI IR SESERYS!

"Štai aš skelbiu jums didį džiaugsmą, kuris bus visai tautai. Šiandien Dovydo mieste jums gimė Išganytojas. Jis yra Viešpats Mesijas. Ir štai jums ženklas: rasite kūdikį, suvystytą vystyklais ir paguldytą ėdžiose" (Lk 2,10-12).

Brangūs tikintieji, šv. Kalėdos yra ne tik džiaugsmo, bet kartu ir meilės šventė, nes meilė ir džiaugsmas paprastai žengia vienoje gretoje. Kalėdos – tai meilės šventė. Kodėl? Čia regimu būdu pasireiškia Dievo meilė nupuolusiai žmonijai. Daug Dievo išminties, gerumo ir meilės mes matom pasaulio sukūrime. Bet dar daugiau Dievo meilės pasireiškė Dievo Sūnaus įsikūnijime. Dievas, sukurdamas pasaulį, jam davė tik buvimą, o įsikūnydamas – tapdamas žmogumi, atsistojo tarp mūsų, viskuo į mus panašus, išskyrus nuodėmę. "Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris Jį tiki, nepražūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą". Taigi Kalėdos, kurios primena Dievo Sūnaus gimimą, jo įsijungimą į žmonių likimą, kančią, mirtį ir prisikėlimą – yra meilės šventė. Gražiai šią tiesą išreiškė mūsų rašytojas Mykolaitis-Putinas:

Iš reto miglota padange, aukštai,
Didingai, galingai prabilo varpai.
Ir girdi skausmų iškankinta širdis,
Kad gimė jau Meilė, prašvito naktis.

Panašiai kalba žymusis mūsų laikų teologas Karlas Raneris. Pagal jį, Dievo Sūnaus atėjimas į mūsų žemę skelbia mums nuostabiausią ir džiaugsmingiausią žinią: "Pasauli, aš tave myliu! Žmogau, aš tave myliu!" Iš tikrųjų, savo dvasiose matydami varganose ėdžiose įsikūnijusią Dievo Meilę, mes pajuntame, kokia milžiniška dieviškos Meilės srovė įsiveržė į pasaulį.

Kalėdos, ta dieviškos meilės šventė, kviečia mus sukaupti visą savo dvasios energiją, kad toji meilės srovė vis didėtų, kad ji užlietų šeimas ir mūsų širdis tautų tarpusavio santykius. Mes juk matome, kad šiandien meilės temperatūra žmonių širdyse yra gana žema. To išdavoje maža gailestingumo ir gerumo. Nėra taikos tarp tautų, nėra darnumo šeimose. Tai patvirtina dabartinis popiežius Jonas-Paulius II: "Žmogaus situacija dabartiniame pasaulyje yra nutolusi nuo objektyviųjų moralės reikalavimų, o juo labiau nuo bendruomeniškos meilės".

Iš tikrųjų, kaip anuomet, taip ir šiandien, pasaulyje gyvena ne tik paklydę sūnūs, bet ir paklydusios dukros. Bujoja fizinis ir moralinis blogis įvairiausiomis savo formomis, sukeldamas skausmą mumyse ir kituose. Gi prisiminkime, kad svetimo skausmo nėra, kaip sako rašytojas. Ir kito skausmas, ypač dvasinis, yra kartais kaltinimas mums, kurie neparodėme meilės ir užuojautos tiems, kurie patys negalėjo pakilti ir išmokti meilės, užuojautos ir altruizmo.

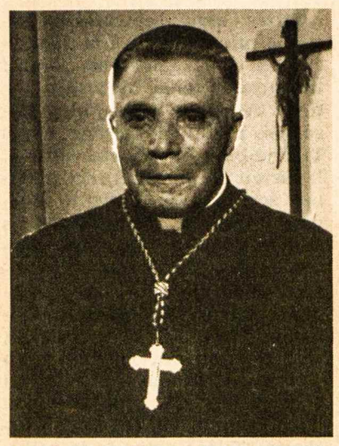

Lietuvos kardinolas Jo Eminencija VINCENTAS SLADKEVIČIUS

Kaip matome, krikščionis meilę ir gerumą privalo rodyti visiems, taigi ir netikintiems, ir nemylintiems. Todėl mūsų meilė turi būti tokia, kad ji sužavėtų net kitų pažiūrų žmones ir sužadintų palankiai mąstyti apie mūsų krikščionišką tikėjimą. Tai patvirtina ir Motinos Teresės, vadinamos "Kalkutos angelu", vyskupo Helder Kamaros iš Brazilijos ir kitų šviesių šių dienų apaštalų pavyzdžiai, kurie ne jėga, ne prievarta, nei ne ginklais, bet meile visiems persiėmę daro stebuklus, išsklaido sutemas pasaulyje.

Senovės išminčius klausė savo mokinius: "Kaip galima nustatyti valandą, kada baigiasi naktis ir prasideda diena?" Piemenukas sako, kad diena prasideda tada, kai iš tolo galima atskirti šunį nuo avies. Sodininkas sako, kad diena ateina tada, kai datulės medį galima atskirti nuo figos medžio. "Ne, – sako išminčius, – diena prasideda tada, kai tu pažvelgęs į bet kokį žmogų pamatai, kad tai yra tavo brolis arba tavo sesuo. Kol tu žmoguje nematai savo brolio ar sesers, tol tavyje yra naktis, yra sutemos".

Daug žmonių šiandien pasaulyje suka galvas, kaip palengvinti skurdą, kaip grąžinti pasauliui taiką ir vienybę, tautoms laisvę ir savarankiškumą, šeimoms – patvarumą ir ištikimybę, pagarbą gyvybei, dar net negimusiai. Daug žmonių laukia poslinkių gėrio kryptimi, trokšta gilesnio dvasingumo, šiltesnės atmosferos tarpusavio santykiuose. Deja, visos pastangos ta kryptimi lieka popieriuose. Kardinolas Carlo Martini, Milano arkivyskupas, sako: "Tik dieviškasis Kūdikis gali išmokyti mus tiesos ir nuoširdumo santykiuose su žmonėmis". Ir mes turime pripažinti, kad esame tik pradžioje to kelio. Mums reikės dar toli keliauti, kol mes tuos žmones, kuriuos mums Dievas yra davęs ir duoda, išmoksime iš tikrųjų priimti išskėstomis rankomis.

Brangūs tikintieji, mes turime galimybę šį kelią sutrumpinti, nes turime iš ko pasimokyti. Kalėdų Kūdikis yra palikęs Evangeliją, o Jo mokiniai – pamokančius laiškus, kurie palengvina mums žengti meilės keliu. Tik paklausykime Jo testamentinių žodžių, ištartų kančios išvakarėse: "Aš jums duodu naują įsakymą, kad jūs vienas kitą mylėtumėte, kaip aš jus mylėjau" (Jn 13,34). Ir kaip pasikeistų gyvenimas, jei mes šį įsakymą įgyvendintume praktikoje! Pasiklausykite šv. Pauliaus žodžių: "Nuoširdžiai mylėkite vieni kitus broliška meile. Laiminkite savo persekiotojus ir nekeikite. Kiek galima ir kiek nuo jūsų priklauso, gyvenkite taikoje su visais žmonėmis".

Brangūs tikintieji, šventosios Kalėdos kviečia mus pašalinti iš savo širdžių visokio blogio sutemas ir užtvindyti jas dieviškos meilės srove. Tikras krikščionis yra tas, kuris myli. Kardinolas Racingeris sako: "Kol mūsų širdyje nėra meilės, tol mums dar nėra Kalėdų. Mes dar gyvename 'prieš Kristų'. Mes privalome gyventi ne 'prieš Kristų' ir juo labiau ne 'po Kristaus', o su Kristumi ir Kristuje, gi Kristus – mumyse!"

Anuomet, kai Romoje viešpatavo imperatorius Augustas, atėjęs į žemę Dieviškasis Kūdikis visur rado uždarytas duris. Jam nebuvo tinkamos vietos nei gimti, nei mirti. Net po mirties buvo palaidotas svetimame kape. "Pas savuosius atėjo, bet savieji Jo nepriėmė", skaitome šv. Jono Evangelijos prologe.

Nebūkime panašūs į ano meto nedraugiškus išrinktosios tautos vaikus, bet atverkime savo širdis Betliejaus Kūdikiui, Jo atneštai meilei, kuri, anot šv. Pauliaus, "yra kantri ir nepavydi, kuri neieško sau naudos, nepasiduoda piktumui, pamiršta, kas buvo bloga, kuri viską pakelia, visa tiki, viskuo viliasi ir visa ištveria".

Tokia meile mes privalome vadovautis ypač šiandien, kai mūsų tėvynėje yra pakilusi gaivi dvasinio ir tautinio atsinaujinimo banga. Mūsų tauta, šviesių protų vadovaujama, užsimojo pabusti iš baimės ir stagnacijos, pasiryžo prikelti garbingą praeitį, grąžinti kalbą, atstatyti istorinius paminklus, gelbėti mūsų gamtą, o ypač išgydyti sužalotas sąžines ir parodyti Bažnyčios bei religijos reikšmę tautos dvasiai, jos moralei.

Tai labai ilgas kelias, kuriame bus daug sunkių žingsnių. Ir kad šiame kelyje, dar neįžengtame, mūsų pastangų niekas nesuskaldytų, mums visiems, siekiantiems atgimimo, turi vadovauti meilė, kurią mums padovanojo Betliejaus Kūdikis, meilė kuri yra vienijanti ir gyvenimą kurianti jėga.

Brangūs tikintieji, jus visus ir jūsų šeimas nuoširdžiai sveikiname su didinga Kristaus gimimo šventė ir linkime, kad dieviškoji Meilė, trykštanti iš prakartėlės, uždegtų mus pasiryžimu darnioje gretoje žengti į gražesnę Lietuvos Bažnyčios ir mūsų tautos krikščionišką ateitį. Mūsų Gelbėtojo Dievo gerumas ir meilė tesuteikia daug palaimos ir džiaugsmo jūsų gerosioms širdims ateinančiais naujaisiais 1989-taisiais metais. Amen.

Lietuvos kardinolas, vyskupai ir valdytojai

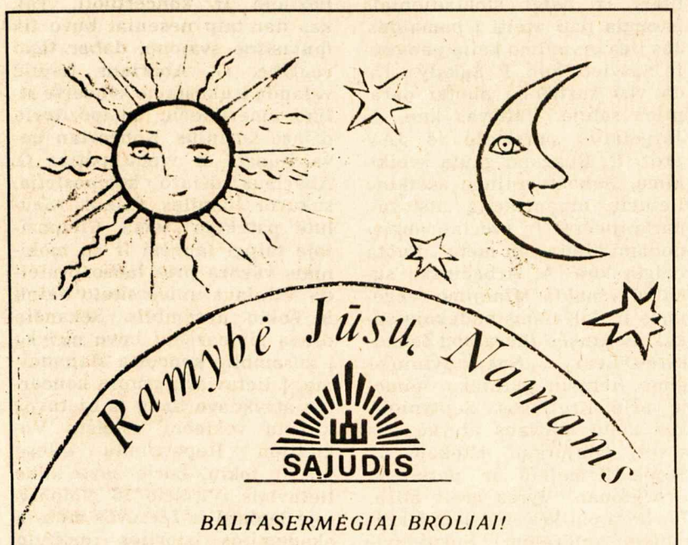

BALTASERMĖGIAI BROLIAI!

O Lietuvos šventasis Atgimime —
Slogios nakties skaisti Kalėdų žvaigžde!
Lyg pirmukart po gimtą žemę vaikštom
Ir meldžiamės, ir giedame Tau Himną!

Maironio Dieviškoj minty apsalę,
Bejėgiai kuždame: brangi Tėvynė!..
Ne veltui Sibiro konclageriuos lediniuos
Mus šildė plazdanti širdžių gelmėj Trispalvė.

Užauk, subręski gležnas Kūdikėli,
O Didis Jėzau nusiaubtoj Lūšnelėj!
Kalėdų naktį speigmečiuose kalas
Sunkių prisiminimų skaudžios gėlės!

Dorybę — šviesą gynę neapgynę
Juodų dienų baltasermėgiai broliai!
Vyčiu per Lietuvą — vos vienas šuolis,
O laisvėn — šviesmečių tamsos gadynė..

1988.XII.2

Teresė Norvida Vitkauskienė

Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio Kauno tarybos kalėdinis sveikinimas

Malda prieš pietus **Nuotr. Dovydo Fligelio**

Diena kunigų seminarijoje

Tokia antrašte sovietinės valdžios "Tiesa" 1988 m. 283 nr. išspausdino Arvydo Lekavičiaus reportažą apie Kauno kunigų seminariją

1864 m. vyskupas M. Valančius kartu su seminarija persikėlė iš Žemaitijos į Kauną. Dabar Kauno ir Rygos kunigų seminarijos – vienintelės katalikiškos mokyklos Sąjungoje.

Kauno seminarijoje mokosi 150 klierikų. Įšventinti kunigais jie lieka dirbti Lietuvoje. Savanoriai gali važiuoti ir į tas Sąjungos vietas, kur yra arba kuriasi katalikų bendruomenės. Kai kurie seminarijos auklėtiniai skelbia Dievo žodį Alma Atoje, Taškente, Karagandoje, Maskvoje.

Dukart per metus vyksta sesijos. Paprastai reikia išlaikyti 10-12 disciplinų egzaminus. Tarp dėstomų dalykų – etika, filosofijos istorija, marksizmas-leninizmas, kosmologija, bažytinė iškalba, asketika, gnoseologija, moralinė ir fundamentalioji teologija, lotynų, graikų kalbos, krikščioniška archeologija, bažnytinė teisė, meno istorija, logika, psichologija, šeimos santykiai.

Jei klierikas gauna tris dvejetus, privalo apsimokėti už išlaikymą. Jei per kitą sesiją vėl gauna tris dvejetus – šalinamas iš seminarijos. Seminarijoje draudžiama rūkyti, įsinešti alkoholinius gėrimus. Drausme ir tvarka rūpinasi prefektas.

Baigus seminariją, geriausiems absolventams suteikiamas bakalauro laipsnis. Jie toliau gali studijuoti seminarijoje esančiame teologijos fakultete, kuris turi teisę suteikti teologijos mokslų licenziato ir daktaro laipsnius.

Seminarijoje dirba 14 dėstytojų, tarp jų 2 profesoriai, teologijos mokslų daktarai, disertacijas apsigynę Romoje. Tai rektorius V. Butkus ir bažnytinės teisės dėstytojas P. Vaicekonis. Visus dėstytojus ir seminaristus išlaiko tikintieji savo aukomis.

* * *

Užsitrenkė durys, ir mes atsidūrėme anapus žemiškų džiaugsmų. Pasitiko budintis klierikas, jaunas ir gražus, ir mes tylėdami žingsniavome Kauno kunigų seminarijos kiemelio takais. Vicerektorius kunigas Algis Baniulis jau laukė mūsų. Jo kabinetas buvo tvarkingas ir labai kuklus, kaip ir visa seminarijos aplinka.

Pažvelgiau į knygų lentyną. Šalia religinių raštų daugybė grožinės literatūros kūrinių – E. Hemingvėjaus, V. Petkevičiaus, B. Radzevičiaus knygos. Vėl pagalvojau apie bažnyčios ir visuomenės santykius, prisiminiau neseniai per "Amerikos balsą" pasakytą kunigo A. Svarinsko kalbą, jog valstybė tebevaržo seminarijos veiklą.

— Šiemet pūstelėjo gaivesni vėjai, – tarsi atspėjęs mano mintį, sako kunigas A. Baniulis. – Į pirmą kursą priėmėm rekordinį pokario laikams 46 klierikų būrį.

Suskambo skambutis, skelbiantis paskaitų pabaigą ir pietų metą. Kunigas A. Baniulis pakvietė ir mus į seminarijos valgomąjį. Ėjom neskubėdami, ir mus lenkė klierikai, veržlūs ir trykštantys jaunyste.

— Seminarijoje griežta, kariška tvarka, – pasakojo A. Baniulis, – ne visi ją išlaiko. Jau atsisveikinom su trim pirmakursiais. Darbo diena prasideda 6.30 val. Pusvalandį klierikai bėgioja krosą, mankštinasi šalia esančiame "Santakos" stadione. Po to ryto maldos, dvasiniai apmąstymai. Po kuklių pusryčių, 9 val. paskaitos. 13 val. pietūs, pamaldos bažnyčioje ir pusantros valandos laisvalaikis. Nuo 15 val. vėl individualus darbas savo kambariuose. Po dviejų valandų – popietinės paskaitos arba savišvietos laikas. 18.30 val. vakarienė, po to giedojimo pratybos, vakarinės pamaldos, vėl individualus darbas. 21.30 val. – religinių knygų skaitymas. 22.30 val. gesinama šviesa, miegas. Tad, kaip matot, be 8 val. miego, laisvalaikiui tik 3 valandos.

Po pietinių pamaldų daugumą klierikų nuskubėjo į stadioną. Vyko tarpkursinės seminarijos futbolo pirmenybės, ir nugalėtojų laukė didžiulis tortas. Aikštėje kunkuliavo tikros sportinės aistros, tačiau taip ir neišgirdau nė vieno piktesnio žodžio.

— Nesistebėkit, – užkalbino šalia stovėjęs simpatiškas seminaristas. – Seminarijos gyvenimo regula uždeda savotišką dorovės antspaudą, jis jaučiamas net smulkmenose.

Susipažinome — Gintaras Vitkus, antro kurso klierikas. 1982 m. jis baigė Kauno medicinos institutą, ilgą laiką ten dirbo moksliniu bendradarbiu, galvojo apie aspirantūrą, tačiau . . .

— Gintarai, o kaip artimieji, draugai, dėstytojai žiūrėjo į tokį apsisprendimą?

— Kai kas iš dabartinių mano bendrakursių pasakoja, jog tapus klierikais daug pažįstamų nuo jų nusigręžė, net sveikintis nebenorėdavo. Man taip nebuvo. Tačiau daugelis į mane žiūrėjo su nuostaba: kažkodėl galvojama, jog į seminariją stoja nusivylę meile, nevykėliai. O juk tai netiesa.

Vėl suskambo skambutis. Nutilo jaunais balsais klegėjęs kiemas. Pasukęs pro medinę šv. Kazimiero skulptūrą, pasibeldžiau į bendrabučio duris. Klierikai buvo susikaupę, įnikę į religines knygas.

Vaikinai gyvena po 4-5 kambaryje. Visur švara, tvarka. Šalia kryžių, šventųjų paveikslų – radijo imtuvai, gitaros, labai populiarios seminarijoje kanklės.

Viename kambarių susipažinau su pirmakursiu Eduardu Kopitka. Jis – ukrainietis, iš Chmelnicko miesto. Seminarijos taisyklės skelbia, jog priimami visų tautybių tikintieji, tačiau būtinai prisiregistravę Lietuvoje ir mokantys lietuvių kalbą. Eduardas prieš 4 metus atvyko į Vilnių, dirbo ir savarankiškai mokėsi lietuvių kalbą. Baigęs seminariją, vėl grįš į savo gimtinę.

Iš seminarijos išėjome jau sutemus. Šurmuliavo naktinis Kaunas. Tai buvo visai kitas pasaulis.

"TŽ" pastaba. Kaip matyti iš aprašymo, seminarijos patalpos yra per mažos – klierikai gyvena po 4-5 viename kambaryje. Jau laikas grąžinti tikruosius kunigų seminarijos rūmus, kurie tebėra atimti sovietinės valdžios, nors jie buvo pastatyti tikinčiųjų aukomis. Taip pat turėtų būti nuimti visi sovietiniai varžtai seminarijai, nes valdžia, pagal konstituciją, neturi teisės kištis į K. Bendrijos institucijas bei jų gyvenimą.

Žalingas Lietuvai pareiškimas

Lietuvos laisvės lygos atstovų Vakaruose pasisakymas apie Europos parlamento "Baltic Intergroup" prezidiumo ir generalinio sekretoriaus pareiškimą "Apie Pabaltijo respublikų būsimą ateitį"

Europos parlamento "Baltic Intergroup" (Pabaltijo grupė prie parlamento) prezidiumas ir generalinis sekretorius (A. Klimaitis), kaip rašo okupuotos Lietuvos "Gimtasis kraštas" (1988 m. lapkričio 24-30 d.), 1988 m. spalio 28 d. paskelbė pareiškimą "Apie Pabaltijo respublikų būsimą vystymąsi". Pareiškimas yra pasekmė A. Klimaičio lankymosi Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio suvažiavime, šiam Sąjūdžiui kviečiant, ir jo pašnekesių su sovietų komunistų partijos pareigūnais, gyvenančiais Lietuvoje. Pareiškimas padarytas, kaip rašo minėtas savaitraštis, tuoj po A. Klimaičio pranešimo Europos šalių parlamentarams "Apie Pabaltijo respublikų valstybinio suvereniteto siekimą". Betgi pareiškime valstybinė nepriklausomybė yra paversta vergišku Rusijos federacijai pakaitalu.

Prie parlamento veikiančios Pabaltijo grupės pareiškimo pradžioje sakoma: "Beveik prieš 50 metų Hitlerio-Stalino pakto slapti protokolai pažeidė tarptautinę teisę ir tuo laiku užbaigė Pabaltijo respublikų valstybinę nepriklausomybę". Tai tik pusė tiesos. JAV prezidentas 1940 m. spalio 15 d. Baltuosiuose rūmuose lietuvių delegacijai patikslino, kad įvykdyta okupacija tik laikinai sutrukdė suvereniteto vykdymą. Deja, Strasburgo pareiškėjai sutinka, kad okupuotos Pabaltijo valstybės, įgijusios kiek didesnį savarankiškumą, liktų "Sovietų Sąjungos konfederacijoje". Tačiau Pabaltijo šalių gyventojų daugumą sudarančios lietuvių, latvių ir estų pavergtos tautos (kolonistai čia negali būti įskaitomi) niekados nesusitaikins su vergo ar pusiau vergo dalia, su satelito statusu. Ne už tai pokario metais Lietuvos partizanai paaukojo tiek daug gyvybių. Naikinamų tautų valstybinei nepriklausomybei atkurti būtina, kad Maskva pasitrauktų iš Pabaltijo šalių lygiai taip, kaip stalinizmo bendrininkai hitlerininkai išsinešdino iš Norvegijos, Prancūzijos, Belgijos, Danijos, Olandijos ir kitų okupuotų valstybių teritorijų.

Kiti prie parlamento veikiančios Pabaltijo grupės pareiškimo teiginiai taip pat yra žalingi ir pavojingi tikriesiems okupuotos Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės siekiams. Visa tai liudija, kad Pabaltijo grupės prezidiumas ir generalinis sekretorius yra pasiryžę įteisinti viso pasaulio pasmerktų Hitlerio ir Stalino labiausiai nusikalstamo darbo rezultatą. Paskutiniai kolonizatoriai Europoje – rusų okupantai to laukia ir rezga progas jau beveik pusė amžiaus.

Nepriklausomybė yra didelis ir gyvybinis tautų turtas. 1920 m. balandžio 3 d. nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministeris A. Voldemaras rašė Sovietų Rusijos užsienio reikalų komisarui Čičerinui: "Nepriklausomybė privalo būti pripažinta iš anksto. Ji yra pagrindinė tautos teisė ir neprivalo būti diskusijų objektu".

Nuolaidžiaudamas okupantui, Pabaltijo grupės prezidiumas savo posėdyje nutarė sudaryti penkių parlamentarų ir spaudos darbuotojų grupę kelionei į Pabaltijo šalis ir Maskvą. Ir jeigu pasiuntiniai, patikrinę padėtį Pabaltijyje ir Maskvoje, ras ją priimtiną (iš minėto pareiškimo neaišku, kokią padėtį grupė laikys normalia, tik aišku, kad nepriklausomybės atkūrimo linkme apčiuopiamų poslinkių, vykstant laisvėjimo procesui, nėra), tai "Europos parlamento Pabaltijo grupė stos už tai, kad toks sprendimas gautų tarptautinės teisės užtikrintoje tautų bendruomenėje atitinkamą teisinį pripažinimą, įskaitant pačią Europos bendruomenę ir jos valstybes". Betgi Maskva jau beveik 50 metų skelbia, kad jos užgrobtos Pabaltijo šalys yra suverenios valstybės ir todėl ji Pabaltijo komunistams dabar leidžia žongleruoti iškreipto ir visokiausio plauko suvereniteto sąvokomis.

Ryšium su tuo, kas aukščiau pasakyta, Lietuvos lygos tautinės tarybos vardu mes, jos atstovai Vakaruose, pačiu ryžtingiausiu būdu protestuojame prieš betkokius kapituliacinius žingsnius, trukdančius lietuvių, latvių ir estų tautoms siekti pilnos valstybinės nepriklausomybės, išsilaisvinant iš okupacinės "federacijos" varžtų. Todėl dabar ypač svarbu pasiekti, kad vykstančios į okupuotas Pabaltijo šalis Europos parlamento narių grupės prieštarautų Maskvai, vulgarizuojančiai suvereniteto sąvoką, ir pasišvęstų tikslui atkurti okupacijos išvakarėse galiojusių Lietuvos, Latvijos ir Estijos konstitucijų veikimą ir tuo, nekomplikuodamas tarptautinės teisės problemų, siektų atgaivinti sutrukdytą valstybinę nepriklausomybę. Dėl to mes griežtai pasisakome prieš Pabaltijo grupės prezidiumo sekretorių A. Klimaitį, kuris apeidamas grupės vadovybę ar grupei nuolaidžiaujant, pasitarnavo Hitlerio-Stalino ir dabartinių Kremliaus valdovų interesams.

Dr. Algirdas Statkevičus
Dr. Kazys Eringis
Lietuvos laisvės lygos tautinės tarybos atstovai Vakaruose
Čikaga, 1988 m. gruodžio 12 d.

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS
REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

JAV KARININKAI VILNIUJE

Vilius Kavaliauskas "Tiesos" 1988.X.18 laidoje skundžiasi: "JAV karininkai kalbėti nenorėjo..." Pasirodo, Vilniun buvo atvykę keturi kariniai inspektoriai iš JAV stebėti Sovietų Sąjungos kariuomenės manevrų Lietuvoje ir Kaliningrado srityje, įsileisti pagal Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos nutarimus Stockholme. Amerikiečių karininkų grupę sudarė trys majorai ir vienas pulkininkas leitenantas. "Tiesos" atstovas V. Kavaliauskas su jais norėjo pasikalbėti specialioje spaudos konferencijoje, kurią spalio 16 d. Vilniaus orauostyje bandė suorganizuoti Lietuvos TSR karinis komisariatas. Amerikiečiai karininkai, vadovaudamiesi telefoninėmis instrukcijomis iš JAV ambasados Maskvoje, atsisakė dalyvauti spaudos konferencijoje ir kalbėti su Lietuvos laikraščių atstovais. JAV ambasada, atrodo, pastebėjo propagandinį kompartijos triuką Lietuvos TSR karinio komisariato surengta konferencija įteisinti okupuotos Lietuvos įjungimą į Sovietų Sąjungą. Iš Vilniaus JAV karininkai specialiu lėktuvu išskrido į savo bazę Wiesbadene, V. Vokietijoje. Pasikalbėjimą su jais paskelbė tik sovietų karinėms pajėgoms skirtas Maskvos laikraštis "Krasnaja zvezda".

KOMITETO NARIŲ POSĖDIS

Organizacinius klausimus svarstė 1988 m. gruodžio 9 d. Vilniuje įvykęs Lietuvos komunistų partijos centro komiteto XV-sis plenumas. Jo dalyviai II-jį sekr. Nikolajų Mitkiną pakeitė Vladimiru Beriozovu. Abu jie yra rusai. Skirtumas tik tas, kad Karelijoje gimusį N. Mitkiną šioms pareigoms prieš porą metų atsiuntė Maskva, nors jis nieko bendro nėra turėjęs su Lietuva. V. Beriozovo gimtavietė neminima, bet jis pokario metais yra baigęs Vilniaus aukštąją partinę mokyklą ir Vilniaus pedagoginį institutą. 1959-67 m. V. Beriozovas dirbo partinių komitetų sekretoriumi Širvintų ir Ignalinos rajonuose. Vėliau ėjo įvairias pareigas Lietuvos komunistų partijos centro komitete ir 1985 m. buvo paskirtas to komiteto organizacinio partinio darbo skyriaus vedėju. Trumpame pranešime rašoma, kad jis yra vedęs mokytoją Danutę, kad jiedu turi dukrą ir vaikaitį. N. Mitkino pakeitimas V. Beriozovu motyvuojamas jo išėjimu pensijon, nors iš tikrųjų abu partiečiai yra penkiasdešimt devynerių metų amžiaus. Tad keistai atrodo vieno išėjimas pensijon ir kito atėjimas valdžion. Belieka prisiminti, kad Lietuvos komunistų partijos centro komiteto XIV-sis plenumas, I sekr. Ringaudą Songailą pakeitęs Algirdu Brazausku, pažėrė priekaištų Maskvai dėl jos atsiunčiamų antrųjų sekretorių. Esą jie turėtų būti renkami iš vietinės kompartijos narių. Atsiuntimu sudaromas įspūdis, kad Maskva nepasitiki Lietuvos komunistais.

KITI PASIKEITIMAI

Centro komiteto XV-sis plenumas nauju sekretoriumi ir politbiuro nariu išrinko ekonomistą Bronių Zaikauską, kandidatu į politbiuro narius — poetą Alfonsą Maldonį. Centro komiteto skyrių vedėjais patvirtinti: ideologijos — J. Paleckis, socialinio-ekonominio — V. Jankauskas, agrarinio — J. Žebrauskas, valstybės ir teisės — V. Geržonas. Centro komiteto reikalų valdybos valdytoju patvirtintas B. Aliukonis, partinės kontrolės komisijos pirmininku — S. Apanavičius. "Tiesos" red. Albertas Laurinčiukas, išėjęs "į kūrybinį darbą", buvo pakeistas Mindaugu Barysu. Iš tikrųjų A. Laurinčiukas atsistatydino dėl susikirtimo su Lietuvos persitvarkymo sąjūdžiu, susilaukęs "Tiesai" paskelbto boikoto. Suerzintas pradedamų reformų, jis pasitraukė ir iš Lietuvos žurnalistų sąjungos valdybos pirmininko pareigų. Ten jį dabar pakeitė reformas įvedantis Domas Šniukas. Plenumas lenkų dienraščio "Czerwony sztandar" redaktoriumi patvirtino Z. Balcevičių.

OLIMPINIS KOMITETAS

1988 m. gruodžio 11 d. Vilniuje įvykusiame Lietuvos sporto darbuotojų suvažiavime atgaivintas Tautinis olimpinis komitetas, įsteigtas 1938 m., kai Kaune buvo surengta pirmoji tautinė Lietuvos olimpiada. Sporto darbuotojų suvažiavimą Vilniuje pradėjo du Lietuvos atstovai olimpiadose: 1928 m. Amsterdame ieties metimo varžybose dalyvavęs V. Ražaitis ir du aukso medalius 1988 m. Seule laimėjęs dviratininkas G. Umaras. Jiedu pritarė olimpinio komiteto atgaivinimui, kad Lietuvos trispalvė galėtų plevėsuoti olimpiadose. Suvažiavimo dalyviams vienbalsiai patvirtinus olimpinio komiteto atkūrimą, scenon buvo įneštos dvi vėliavos — Lietuvos ir pirmosios tautinės 1938 m. olimpiados. Choras sugiedojo jai prieš 50 metų sukurtą olimpinę giesmę. Atgaivinto komiteto pirmininku buvo išrinktas A. Poviliūnas, Lietuvos kūno kultūros ir sporto komiteto pirmininko pavaduotojas. Audringos diskusijos kilo dėl olimpinio komiteto pavadinimo. Didele balsų dauguma jį nutarta vadinti Lietuvos tautiniu olimpiniu komitetu. Taip jis buvo pavadintas ir 1938 m. Deja, tas komitetas dėl II D. karo nesusilaukė oficialaus Tarptautinio olimpinio komiteto pripažinimo. Dabar jam 1988 m. gruodžio 14 d. pasiųstas pranešimas apie Lietuvos tautinio olimpinio komiteto atgaivinimą. Olimpinį savo komitetą jau turi latviai, o jį paskelbti ruošiasi estai. Lietuvos kūno kultūros instituto rektorius S. Stonkus netiki, kad šios pastangos artimoje ateityje susilauks oficialaus Tarptautinio olimpinio komiteto pripažinimo. Juk Sovietų Sąjunga turi jau seniai pripažintą savo olimpinį komitetą. Tad Lietuvos tautinio olimpinio komiteto kelias į tarptautinį pripažinimą nebus rožėmis klotas.

V. Kst.

AUDRA travel CORPORATION

REMKIME LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDĮ

Lietuvių viltys, sunkiais tylos ir skausmo laikais baimės ir nepasitikėjimo tramdytos, pagaliau išsiliejo kaip nesuvaldomai veržlus, apsivalymo nuo slogios praeities ir tikėjimo Lietuvos ateitimi srautas, pasivadinęs ***LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDŽIU.*** Išsaugoti ateinančiom kartom Lietuvą, jos istoriją, kultūrą, kalbą bei gamtą – *yra kiekvieno lietuvio pareiga.*

Kiekvienas iš Jūsų galite palaikyti lietuvių viltis paremdami

PERSITVARKYMO–ATGIMIMO SĄJŪDĮ.

Nuo š.m. lapkričio 1 dienos visiems išeivijos lietuviams nuo mokesčio, kurį Jūs paprastai mokate už bet kokio pobūdžio kelionę ***AUDRA travel*** kelionių biure, 2.5% bus skiriama

LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDŽIUI REMTI.

1989 m. pabaigoje, ataskaitiniame keliautojų susitikime, pinigai kartu su rėmėjų sąrašu bus įteikti ***Lietuvos sąjūdžio atstovams.***

Tad, LIETUVIAI, užsakydami keliones lietuviškame AUDRA travel kelionių biure, remsitę LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDĮ.

Skambinkite: tel. **(416) 769-2500, TELEX: 06-967812**
FAX: (416) 763-6279
Rašykite: **2100 Bloor St.W., Toronto, Ontario M6S 1M7**
Darbo valandos: nuo pirmadienio iki trečiadienio 9.30 – 19.00
ketvirtadienį, penktadienį 9.30 – 21.00, šeštadienį 11.00 – 17.00
Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

Hamiltono lietuvių žūklautojų ir medžiotojų klubas "Giedraitis"

maloniai kviečia visus į

25 metų

SUKAKTUVINĮ POKYLĮ

sausio 28, šeštadienį, Jaunimo centro salėje.

Pradžia 18.30 v.v.

Prieš vakarienę meninę programą atliks Klivlando vyrų oktetas. *Šokiams gros "Beny Ferry" orkestras. Veiks baras. Banketo pranešėja – L. Stungevičienė.*

Bilietai parduodami iš anksto sekmadieniais po pamaldų Jaunimo centre. Kaina – $15 asmeniui, įskaitant šiltą vakarienę ir vyną.

Valdyba

Dalis pelno - lietuvių reikalams

Kredito kooperatyvas "Talka" užbaigė lapkričio mėnesį su $28.671.335 balansu. Kitose balanso pozicijose būta: narių šėrų — $54.075, čekių sąskaitose — $958.003, taupomose sąskaitose — $5.195.974, įvairių terminuotų indėlių — $13.717.-916, sąskaitose su kasdien pirašomu procentu — $760.284, registruotas pensijų taupymo planas — $5.760.725, RRIF planas — $105.322, asmeninės paskolos $1.872.268 ir nekilnojamo turto — $19.527.757, pelnas — $250.426. Nepaskolintų pinigų yra $7.157.297; jie padėti kooperatyvų lygoje ir bankuose trumpais terminais ir sudaro 25% turimo kapitalo, o 75% yra paskolinti nariams asmeninėms ir nekilnojamo turto paskoloms. Atsargos kapitalas yra peržengęs vieną milijoną dolerių.

Padidėjo "Talkos" raštinės inventorius, įsigyta nauja kompiuterio sąskaitybos sistema, kainavusi $75.000. Tikimasi, kad naujos moderniškos mašinos padės greičiau ir efektingiau atlikti visus kasos ir buhalterijos darbus.

Kredito komitetas per lapkričio mėnesį nutarė išduoti naujų paskolų $839.550, o spalio mėnesį — $966.000. Bendrai šiais metais buvo stiprus paskolų pareikalavimas, nes išduotos nariams paskolos jau siekia 75%.

Dabar "Talkos" kooperatyvas turi 2163 narius ir 644 skolininkus. 1988 m. mirė šie nariai: A. Kaušpeda, N. Szues, L. Eimantas, M. Blacklock, J. Stonkus, O. Jurkėnienė, P. Lukošius, F. Pajarskas, A. Aranauskas, J. Svilas, K. Bungarda, J. Staras, J. Kazickas, St. Raupėnas, A. Kežinaitienė, P. Leilionas, A. Šilgalis, O. Žilinskienė.

Kredito kooperatyvo valdyba nutarė privalomą nariams šėrą padidinti nuo $20 iki $25. Visiems nariams, kurie lapkričio 30 d. buvo sąrašuose, iš gauto pelno pridėta po $5 prie šėro sumos.

"Talkos" valdyba gruodžio 7 d. posėdyje paskirstė pelną lietuvių organizacijoms, mokykloms bei spaudai: Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje — $5.000, vysk. M. Valančiaus lituanistinei mokyklai Hamiltone — $3.000, Hamiltono sporto klubui "Kovas", KLB krašto valdybai ir Kanados lietuvių kultūros muziejui po $2.000, Kanados lietuvių fondui, "Tėviškės žiburiams", "Nepriklausomai Lietuvai", Šalpos draugijai "Labdara" Vokietijoje, "Pasaulio lietuvio" žurnalui, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungai, ŠALFASS III pasaulio lietuvių sporto žaidynių išvykos komitetui, Hamiltono lietuviams skautams ir ateitininkams po $500, "Lituanus" žurnalui ir "Speak up" laikraščiui po $300, Londono lietuvių sporto klubui "Taurui" — $250, Tautos fondo Hamiltono skyriui ir radijo programai "Gintariniai aidai" po $200, Mažosios Lietuvos fondui — $100. Iš viso paskirta $20.150. Anksčiau valdyba dar buvo išdalinusi $5,350, iš kurių stambesnė suma teko KLB krašto valdybos informacijos centrui — $2.000, VIII tautinių šokių šventės komitetui — $1.000, apmokėta mokinio Raimundo Laurinavičiaus kelionė į vasario 16 gimnaziją Vokietijoje — $1.000, Vilniaus šaulių rinktinės laisvės paminklui — $500 ir kelios kitos smulkesnės sumos. Iš viso 1988 m. paskirta ir išdalinta $25.500. Per savo veiklos 34 metų gyvavimo laikotarpį "Talkos" valdyba yra paskyrusi ir išmokėjusi lietuviškiems reikalams paremti $212.751.

Kai pasižiūri kiek "Talkos" kredito kooperatyvas iš gauto pelno paskirsto lietuviškiems reikalams, akivaizdžiai matyti, kad sukaupti lietuvių pinigai gauto pelno pavidalu grįžta bendriems jų reikalams. O kiek dar Hamiltono lietuvių laiko savo pinigus ne savame kooperatyve, bet kituose bankuose, nenorėdami ar nepasitikėdami savo įstaiga. Pažiūrėkim atviromis akimis, kiek per tą patį 34 metų laikotarpį bankai ar kitos institucijos paskyrė pinigų lietuviškiems reikalams? Lietuvių sudėti pinigai nešė jiems pelną, bet nė vienas centas nebuvo duotas lietuvių kolonijos reikalams. Būtų galima dar daugiau pagelbėti visoms organizacijoms, jei visi lietuviai laikytų savo santaupas "Talkoje". Kooperatyvas, sutelkęs didesnį kapitalą, būtų dar pajėgesnis patenkinti visų reikalus.

Dažnai mūsų nariai neturi sentimento savajai įstaigai, nes laiko mažą santaupų dalį "Talkoje", o stambiausią dalį yra padėję kitur. Arba kiti pasiskolina, apmoka paskolą ir išsibraukia iš narių. Kam čia būti nariu, sako, man bankelis daugiau nereikalingas, paskola apmokėta, daugiau nesiskolinsiu. Šiuo atveju reikia žiūrėti į ateitį, šiandien nereikia, o gal rytoj reikės. Dėk savo santaupas čia, tai kiti galės pasiskolinti; tam šis kooperatyvas ir įsteigtas — savo narių geresniam aptarnavimui, nes tiktai aktyvūs nariai ugdo bankelio pajėgumą.

"Talkos" valdyba nutarė šaukti metinį narių susirinkimą 1989 m. vasario 25, šeštadienį, 4 v.p.p., Jaunimo centre, 48 Dundurn St. N.

Jau yra atspausdinti sieniniai lietuviški kalendoriai 1989 m. Atsiimti "Talkos" raštinėje darbo valandomis, nes nariams paštu nebus suntinėjami.

Sudbury, Ontario

LIETUVIŲ IR KITŲ BALTIEČIŲ bičiulė **Julia Eckert-MacLean**, pirmininkė draugijos "Canadian Friends of the Baltics" Naujų metų proga siunčia visiems savo sveikinimus bei linkėjimus: "Teatneša jums naujieji metai laisvę ir niekad nesibaigiantį džiaugsmą. Teatneša Lietuvai tikrą laisvę ir teveda jus (išeivius) į numylėtas tėviškes."

Ši lietuvių bičiulė yra mokytoja, poetė, rašytoja, uoliai remianti baltiečių kovą už jų kilmės kraštų išlaisvinimą per pastaruosius 25 metus. Ji yra ne kartą kalbėjusi Sudburio lietuvių šventėse. Yra parašiusi knygelę "Baltic Martyrs Remembered" ir ją išleisdinusi 1984 m. Latviai ją yra apdovanoję žymeniu "Pro Merito" ir tuo būdu išreiškę jai padėką už jos kilnias pastangas. Žymeniu pasirūpino Laisvojo pasaulio latvių federacija ir Kanados latvių federacija. Lietuviai galėtų ją taip pat apdovanoti pvz. krikščionybės sukakties medaliu, kuriame iškalti trys žymieji Lietuvos valdovai. Jau ne vienas kitatautis yra apdovanotas tokiu dail. Kašutos sukurtu prasmingu medaliu.

Jos adresas: Julia Eckert-MacLean, Rawlick's Bay, R.R. 2, Site 37, Box 53, Sudbury, Ont. P3E 4M9. Tel. (705) 522-5404. **Kor.**

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvui "Talka" reikalingas tarnautojas

dirbti nepilną laiką raštinėje (part-time).
Turi mokėti lietuvių ir anglų kalbas.
Teirautis: ***Talka (Hamilton) Credit Union Limited, 830 Main St. East, Hamilton, Ont.*** **Tel. 544-7125.**

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 29 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	7%	asmenines paskolas	14%
santaupas	7%	nekiln. turto pask. 1 m.	12.25%
kasd.pal.taupymo s-ta	6.5%	nekil.turto pask. 3 m.	13%
90 dienų indėlius	9.5%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų*	
1 m. term. indėlius	10.75%	*apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term.ind.mėn.pal.	10.25%	*Nemokama narių gyvybės*	
3 m. term.indėlius	11%	*drauda pagal santaupų*	
RRSP ir RRIF (pensijos)	8.5%	*dydį iki $2.000 ir*	
RRSP ir RRIF 1 m.	10.75%	*asmeninių paskolų*	
RRSP ind. 3 m.	11%	*drauda iki $25.000.*	

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Tilžės akto septyniasdešimtmečio minėjimą 1988 m. lapkričio 13 d. čikagiečiams Šaulių namuose surengė Mažosios Lietuvos rezistencinis sąjūdis. Mažosios Lietuvos tarybos aktas Tilžėje buvo pasirašytas 1918 m. lapkričio 30 d. Minėjimą įvadiniu žodžiu pradėjo MLR sąjūdžio pirm. V. Žiobrys. Tilžės aktą perskaitė jaunosios kartos atstovas Linas Buntinas. Susikaupimo minute buvo prisiminti mirusieji Mažosios Lietuvos kovotojai, kultūrininkai, visuomenininkai, ypač to akto signatarai. Vienas jų — Jonas Užpurvis tebėra gyvųjų eilėse. Apolinaras Bagdonas skaitė paskaitą "Tilžės aktas ir jo reikšmė", primindamas Mažosios Lietuvos paramą Lietuvai carinės okupacijos metais. Mažosios Lietuvos veikėjų pastangos prisijungti prie nepriklausomos Lietuvos nebuvo įgyvendintos. Belieka tikėtis, kad ateityje bus atgauta bent dabartinė Kaliningrado sritis su Tilže ir Karaliaučiumi. Trumpą dainų programėlę atliko Aldona Buntinaitė ir Eglė Rūkštelytė-Sundstrom. Tautiniais šokiais įsijungė jaunųjų Lietuvos vyčių grupė, vadovaujama F. Zapolio. Minėjimas baigtas Mažosios Lietuvos himnu "Lietuviais esame mes gimę".

Floridos lietuvių klubas St. Petersburge savo narių posėdį turėjo 1988 m. lapkričio 19 d. Pirmiausia buvo išrinkta nauja klubo valdyba. 1989 m. klubui vadovaus: pirm. A. Gudonis, vicepirm. K. Vaičaitis, sekr. A. Krulikienė, ižd. M. Jurgutis, finansų sekr. J. Gerdvilienė, direktoriai — J. Balnius, E. Bazėnas, J. Kalėda, P. Kraujalis, S. Kreivėnas, O. Semalevičienė ir J. Švedas. Revizijos komisijon išrinkti V. Mažeika, J. Mikaila ir J. Žvynys. Naujoji Floridos lietuvių klubo valdyba savo veiklą pradės 1989 m. sausio viduryje. Susirinkime aptarti ir aktualieji klubo reikalai. Bibliotekos vedėja S. Salienė priminė, kad bibliotekai reikia priestato. Tada bus galima sutelkti daugiau knygų ne tik savo reikalams, bet ir dalį jų pasiųsti Lietuvon, jeigu bus pašalinti varžtai. Narių pritarimas bibliotekos priestatui buvo gautas. Išrinkta speciali komisija, kurion įsijungė kun. dr. E. Gerulis, V. Gruzdys, A. Paulionis, E. Purtulienė ir L. Žvynienė. Komisijos nariai pirmiausia surinks priestato statybai skirtų aukų pažadus. Kai paaiškės sutelktoji suma, tada bus paruošti statybos planai.

Šimtąjį Barboros Bružaitės-Žemeikienės gimtadienį Brocktono, Mass., lietuviai paminėjo 1988 m. spalio 23 d. Šv. Kazimiero parapijoje. Padėkos Mišias koncelebravo klebonas kun. Petras Šakalys, kun. A. Jurgelaitis, kun. A. Baltrušiūnas ir kun. S. Saulėnas. Sukaktuvininkė, gyvenanti netoli nuo Šv. Kazimiero bažnyčios, sekmadieniais ir netgi šiokiadieniais įstengia pati ateiti į pamaldas. Jos ilgą gyvenimo kelią pamokslė nušvietė kun. P. Šakalys. Tada visi susirinko puotai parapijos salėje. Vadovas kun. A. Jurgelaitis perskaitė iš JAV prez. R. Reagano gautą sveikinimą. Sukaktuvininkę sveikino lietuvių organizacijų atstovai, parapijiečiai ir svečiai, sugiedodami "Ilgiausių metų". Puota baigta kun. A. Arbačinsko sukalbėta malda. Minėjimo rengėjams ir dalyviams padėkojo sukaktuvininkės dukra Ona Žemeikytė-O'Leary. Sukaktuvininkė gimė lietuvių ūkininkų šeimoje prie Kretingos. Septyniolikos metų amžiaus atvyko pas seserį Niujorkan, ištekėjo už Stepo Žemeikio ir persikėlė Brocktonan. Vyras greit mirė, Barborą palikęs su dviem mažametėm dukrelėm. Sukaktuvininkei teko sunkiai dirbti, kol jas išaugino ir išmokslino. Vyresnioji dukra seselė Ignata, įstojusi į Šv. Kazimiero vienuoliją, šiemet atšventė sidabrinę vienuoliško gyvenimo sukaktį Čikagoje.

Argentina

Jaunųjų Australijos lietuvių kvartetas "Svajonių aidai" Argentinos lietuvius aplankė 1988 m. rugsėjo 15-21 d.d. "Svajonių aidų" koncertas Buenos Aires lietuviams buvo surengtas rugsėjo 16 d. Australijos lietuvių centre. Atsisveikinimo vakaras rugsėjo 19 d. įvyko Susivienijimo lietuvių Argentinoje rūmuose. "Svajonių aidų" kvartetas rugsėjo 21 d. išskrido į Los Angeles, prieš kelionę spėjęs aplankyti lietuvius Rosario mieste. Kvartetą pakvietė kun. Juozas Margis, MIC, nakvynėmis pasirūpino Lietuvių Bendruomenė su savo pirm. Jonu Papečkiu. Koncertas įvyko rugsėjo 20 d. Rosario radijo salėje. Koncertan įsijungė ir Rosario lietuvių tautinių šokių grupė "Šaltinėlis". Programai vadovavo Australijos lietuvių jaunimo sąjungos pirm. Ariana Rastauskaitė. Koncertas buvo nufilmuotas ir parodytas per visus televizijos kanalus. Salę taipgi buvo užpildę gausūs žiūrovai. Šia proga paminėta ir Rosario lietuvių kapeliono kun. J. Margio, MIC, 65 metų amžiaus sukaktis.

Britanija

Baltiečių tarybos Londone atstovai 1988 m. lapkričio 25 d. lankėsi Britanijos užsienio reikalų ministerijoje ir buvo priimti Sovietų Sąjungos skyriaus viršininko J. Holmeso. Pusantros valandos trukusiame pokalbyje Baltiečių tarybai atstovavo pirm. N. Morley-Fletcher, vicepirmininkai G. Beržinis ir A. Vilčinskas. Skyriaus viršininkui J. Holmesui įteikti keli prašymai. Jie pradėti tradiciniu prašymu, kad Britanijos vyriausybė ir toliau nepripažintų Baltijos šalių įjungimo į Sovietų Sąjungą. Britanija taipgi prašoma viešai pripažinti Baltijos tautų teises į laisvą apsisprendimą. Vyriausybė raginama nedalyvauti Žmogaus teisių konferencijoje Maskvoje, kol nebus paleisti visi sąžinės kaliniai ir kol jiems nebus atsilyginta už neteisėtą įkalinimą. Britanijos vyriausybė paprašyta rūpintis, kad Ignalinos elektrinėn būtų įsileista Tarptautinės atominės energijos agentūros komisija patikrinti Ignalinos jėgainės saugumui. J. Holmes patvirtino, kad jo vyriausybė laikosi ligšiolinių principų: ji nežada pripažinti de jure Baltijos šalių įjungimo į Sovietų Sąjungą, reikalaudama laisvo apsisprendimo teisės baltiečių tautoms. Britanija nesutiks dalyvauti Žmogaus teisių konferencijoje Maskvoje, kol nebus išlaisvinti visi sąžinės kaliniai. Kreipimasis į Sovietų Sąjungą Ignalinos atominės elektrinės jėgainės saugumo reikalais būtų nepraktiškas, nes tada susidarytų klaidingas įspūdis, kad Britanija teisiniu požiūriu Lietuvą pripažįsta Sovietų Sąjungos dalimi.

Vokietija

Lietuvių kultūros dienas Rhein-Neckaro srityje 1988 m. rugsėjo 10-19 surengė šios srities V. Vokietijos-Sovietų Sąjungos draugystės skyrius. Programas atliko muzikiniai vienetai iš Vilniaus. Šia proga Vasario 16 gimnazija susilaukė daug svečių. Gintauto Abariaus džiazo muzikos trijulė bendrabučio salėje surengė specialų koncertą ją pakvietusiems mokiniams. Vadovas G. Abarius prisipažino niekada nenumatęs, kad jam teks lankytis Vasario 16 gimnazijoje ir koncertuoti. Tai, kas dar taip neseniai buvo tik fantastinė svajonė, dabar tapo realybe. G. Abariaus trijulė valandą trukusiame koncerte atliko amerikiečių kompozitorių džiazo kūrinius. Koncertan buvo įjungta ir viena paties G. Abariaus džiazo kompozicija, sukurta liaudies dainos "Saulutė patekėjo" tema. Gimnazijoje taipgi lankėsi ir su mokiniais vakarą prie laužo praleido Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis. Sekančią dieną gimnazistai buvo nuvykę į ansamblio koncertą Mannheime. Į lietuviškų grupių koncertus atvykdavo daug iš Lietuvos kilusių vokiečių, išleistų Vokietijon. Repatriantų eilėse yra ir tokių, kurie save laiko lietuviais. Vasario 16 gimnazijoje lankėsi ir Lietuvos mokslų akademijos istorijos instituto vedėjo pavaduotojas A. Eidintas, skaitęs paskaitas vokiečiams apie persitvarkymo politiką Sovietų Sąjungoje, pasiekusią ir Lietuvą, kur dabar jaučiamas nepaprastas dėmesys tautos praeičiai. Esą daug kas nori studijuoti istoriją, bet visiems nepakanka vietų universitete.

Austrija

A. a. dr. Bronius Medzikauskas 1988 m. lapkričio 14 d. mirė Austrijos Tirolyje, mažame Koesseno miestelyje. Velioniui ilgus metus teko būti oficialiu Koesseno miestelio veterinarijos gydytoju. Belankydamas klientus kalnuose, su automobiliu nusirito žemyn ir vos išliko gyvas. Pasveiko, bet pilnai neatsigavo ir vis negalavo iki pat mirties.

Kauniečių 80.000 minia ekologinio žygio metu 1988 m. vasarą, susirinkusi Nemuno ir Neries santakoje

Žinios iš Lietuvos

Lietuvos laisvės lyga kreipėsi į VLIKo pirmininką dr. K. Bobelį 1988 m. gruodžio 4 d. nurodydama, kad Vakarų pirmininkai laiko Sovietų Sąjungą dideliu pramonės žaliavų rezervu ir neribota pramonės gaminių rinka. JAV ir kitų didžiųjų laikraščių spauda, inspiruojama vakariečių kapitalo interesų, deda daug pastangų įtikinti savo šalių gyventojus, kad remti Gorbačiovą yra būtinybė. Todėl iki šiol Baltijos valstybių klausimas nebuvo įtrauktas į Jungtinių Tautų generalinio susirinkimo darbotvarkę. Ta pati spauda nesiliauja tikinusi, kad estų, latvių ir lietuvių tautų likimas buvo išspręstas prieš 50 metų, kai jos buvo Sovietų Sąjungos okupuotos. Politinė realybė, kuri tarnaujanti ir baltiečiams, esanti tokia: sugriuvus sovietinei imperijai, išsilaisvinusios iš jos tautos viena kitą sunaikintų. Lyga pabrėžia, kad Reaganas ir Bušas gerai žino, kad belgai nesunaikino nei olandų, nei liuksenburgiečių. Danai, norvegai ir suomiai kadaise buvo valdomi švedų. Šiandien šios tautos šalia viena kitos nepriklausomai darnioje santarvėje gyvena.

Ryšium su šiuo Lygos kreipimusi VLIKo pirmininkas 1988 m. gruodžio 5 d. pasiuntė JAV prezidentui R. Reaganui telegramą. Joje pareiškiama, kad Lietuvos laisvės lygos pirm. Antanas Terleckas, kuris buvo su prezidentu susitikęs praeitą pavasarį Spasso namuose, teisiogiai kreipiasi į jį, prašydamas prezidentą ir laisvąjį pasaulį reikalauti, kad Gorbačiovas atitrauktų karines pajėgas iš Baltijos valstybių, kad Lietuva, Latvija ir Estija vėl atgautų savo suverenumą. "Negali būti taikos Europoje, kol Baltijos (valstybių) klausimas yra neišspręstas" – baigiama telegrama.

(ELTA)

Rezoliucija apie Sąjūdžio veiklą. Lapkričio 18 d. sukrėtė visą Lietuvą. Po tos dienos Sąjūdis įžengė į naują savo raidos etapą. Sąjūdis pradeda suvokti, kad teks dirbti ir kovoti rūsčiomis tikrovės sąlygomis. Reikia apmąstyti kas nuveikta ir kartu pamėginti numatyti tolimesnius veiklos žingsnius.

Atskleista tiesa apie 1939-1940 m. Stalino-Hitlerio sandėrį, tačiau pasekmės dar nėra suprastos ir įsisąmonintos. Aiškiai įsitikinta, kad primestas kraštui gyvenimo būdas veda į dvasinę, ekologinę ir ekonominę pražūtį. Prasidėjo dorovinis tautos atgimimas. Pradedama suvokti, kad teisė yra normalus visuomenės ir valstybės piliečių santykių pagrindas.

Sovietų Sąjungos aukščiausiosios tarybos sesijoje buvo pademonstruota, kaip norima išsaugoti be teisių respublikų sąjungą kaip unitarinę valstybę ir atsisakoma kurti naują Tarybų Sąjungą, kaip lygiateisių suverenininių respublikų sąjungą.

Remiantis Sovietų Sąjungos konstitucijos 65 straipsniu, sąjūdis siekia, kad būtų pripažinta neteisėtais 1939-1941 m. Stalino-Hitlerio sandėriai, kad Lietuvos TSR kaip suverenė valstybė savo santykius su Sovietų Sąjunga ir kitomis suverenėmis tarybinėmis respublikomis nustatytų sutartimis.

Sąjūdis be išlygų gina Lietuvos respublikos apsisprendimo teisę ir gina jos įstatymų viršenybę prieš Sovietų Sąjungos įstatymus; tvirtai remia principą, kad respublikos nuosavybei priklauso visi gamtos turtai, pagrindinės gamybos priemonės visose šakose ir visas kitas respublikos teritorijoje esantis turtas. Šie Lietuvos respublikos suverenumo pincipai yra suformuluoti Lietuvos TSR konstitucijos 11, 68, 69, 70 straipsniuose. Konstitucijos projektui iš principo pritaria Sąjūdžio seimas, o Lietuvos aukščiausioji taryba lapkričio 18 d. nutarimu tą projektą laiko pagrindu būsimai Lietuvos respublikos konstitucijai.

Sąjūdis sieks Lietuvoje demokratiškų rinkimų ir rems tuos kandidatus, kurie tvirtai gins Lietuvos respublikos suverenitetą, ekonominį savarankiškumą, žmogaus teises bei demokratinius principus. Ekonomikos srityje Sąjūdis ryžtingai siekia eiti prie visiško respublikos ekonominio savarankiškumo. Rezoliucija priimta gruodžio 4 d. antroje Sąjūdžio seimo sesijoje ir paskelbta "Atgimimo" biuletenyje 10 nr.

Lietuvoje Katalikų Bendrijos ir valdžios santykiai, kaip rašo "Valstiečių laikraštis" 1988 m. gruodžio 17 d., demokratėja, vis daugiau grąžinama tikintiesiems šventovių, oficialioje spaudoje jau pasisako ir kunigai, iškeliamos padarytos tikintiesiems neteisybės. Lapkričio pabaigoje Lietuvos Katalikų Bendrijos vadovybė kreipėsi į valdžią, prašydama leidimo dvisavaitiniam iliustruotam žurnalui "Katalikų pasaulis". Jo linija būsianti šviečiamoji religinė moralė, o taktika – pozityvi, remianti viešumą ir konstruktyvų dialogą. Tokiam žurnalui, pasak laikraščio, esančios pribrendusios sąlygos. "Katalikų pasaulis" žada skaitytojus pasiekti šių metų pradžioje.

"Mažoji Lietuva" 11 nr. rašo, kad paaštrėjusi politinė situacija Latvijoje. Buriasi nelatviškos jėgos priešintis Latvijos liaudies fronto siekiams. Latvijoje esą per daug darbo rankų. Kiekvienais metais apie 14-16 tūkstančių imigrantų atvyksta iš kitų Sovietų Sąjungos dalių. Tuo tarpu kai kuriuose Rusijos federacinės respublikos srityse gyventojų skaičius sumažėjęs 40% ir daugiau. Pvz. Pskovo srityje kas penktame kaime trūksta darbininkų; 300 kaimų likę be gyventojų.

"Atgimimo" 10 nr. Skaitytojų pasisakymų skyriuje rašoma, kad Sovietų Sąjungoje skelbiama tautų lygybė, tačiau kalbos, kuriomis bendraujama, nėra lygios. Rusai, gyvenantys kitose respublikose, nė nemano kalbėti tų respublikų kalbomis. Iki šiol niekas ir neskatino. Rašantysis pabrėžia, kad Lietuvos konstitucijoje būtina katagoriškai pasakyti, kad lietuvių kalba privaloma visiems respublikos piliečiams. Esą nesuprantama, kodėl kitų tautybių Lietuvos gyventojai piktinasi, kad lietuvių kalba paskelbta valstybine kalba. Laiško autorius klausia: "Įsivaizduokime kas būtų, jeigu rusai savo gimtojoje Rusijoje negalėtų susikalbėti rusiškai, o būtų verčiami kalbėti lietuviškai, estiškai ar kirgiziškai. Ar jiems tai patiktų?"

"Demokratija palietė ir Ukrainą", taip buvo rašyta "Atgimimo" 8 nr. Tautinis atgimimas Ukrainoje dar reiškiasi silpnai. Buvo paminėtos Černobilio metinės, kurias organizavo Ukrainos kultūrologinis klubas. Tačiau mitingo organizatoriai buvo sukišti į milicijos automobilius, o patį klubo pirmininką nubaudė 15 parų kalėjimo. Kijeve 1988 m. lapkričio 13 d. buvo oficialiai leistas "Ekologija ir mes" mitingas. Rašytojas D. Pavliška, pradėdamas mitingą, pasakęs: "Smerkiu stalininę-brežnevinę politiką, kuri griauna nacionalinio atgimimo troškimą, atmeta kalbos, tradicijų, tautinės kultūros siekius. Tokiomis sąlygomis pati liaudis negali . spręsti savo problemų . . . Sujunkime savo jėgas ir įkurkime liaudies judėjimą persitvarkymui remti". Tačiau ir šis valdžios leistas mitingas buvo trukdomas. Rytojaus dieną Kijeve Mokslų akademijos patalpose įvyko susirinkimas, kurio dalyviai palaikė Baltijos kraštų pozicijas Sovietų Sąjungos konstitucijos pataisų atžvilgiu. Nutarta įsteigti Ukrainos tautinį judėjimą.

Kalėdos Lietuvoje. "Nors žemę dengė plikšala, vis dėlto (į Kabelius) atvyko Vilniaus komunalinio ūkio ansamblis "Radasta", vadovaujamas A. Ragevičienės. Sąjūdiečiai iš Druskininkų, mūsų artimų kaimynų marcinkoniečių grupė. Prisiruošė darbščiosios dzūkų moterys Kūčių bei Kalėdų valgių, išmoko dainų, gražiai pasirėdė etnografiniais drabužiais . . . Ir dainavo senas kalėdines dainas svečiai ir šeimininkai, šoko senovinius šokius, žaidė žaidimus. Žvakių šviesoje Užuraistės moterys pagiedojo tylią Kalėdų giesmę, kuri visus nuteikė apmąstymams. Paskui pagarbiai sustoję dainavom tremtinių dainas. Ir jutome, kad mes visi – vienos šeimos nariai . . . Džiaugsmingai buvo sutikti nuoširdūs Sąjūdžio bičiulio tarybinio ūkio direktoriaus P. Jakutavičiaus žodžiai, kad ūkis skiria tris butus sugrįžusiems į Tėvynę tremtiniams "Valstiečių laikraštis" 153 nr.

"Kauno aidas" 1 nr. rašo: "Esame liudininkai ir veikėjai dramos, kurioje žmogus buvo griaunamas iš vidaus. Tai pats baisiausias griovimas. Inteligentija buvo priversta lyg maldą išmokti totalitarinio režimo apologiją, slėpti savo dvilypumą, sąžinės krislelius, gauti atlyginimą už visuomenės sąmonės susinimą ir spalvingas dekoracijas, už kurių šiandien surandame nužmogėjimą ir melą, pragmatizmą ir proletkulto doktrinos pasekmes, baimę ir socialinę apatiją, išniekintos Tautos vertybes ir sumiesčionėjusį, partines paslaptis saugantį aptakų valdininką". **J.A.**

Lietuviška baldų dirbtuvė Trout Creek

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys, telefonas(705) 723-5522

Dailiojo žodžio menininkė

Rašytojos Birutės Pūkelevičiūtės literatūros popietė

ANDRIUS MIRONAS

Mūsų iškilioji rašytoja ir aktorė Birutė Pūkelevičiūtė Juno Beach, Floridoje, BALFo skyriaus pakviesta, pateikė savo kūrybos deimančiukų ir autobiografinių akimirkų šios kolonijos lietuviams 1988 m. lapkričio 26 d. metodistų šventovėje. Man teko malonumas rašytoją pavežėti pas Juno Beach BALFo skyriaus pirmininkę Haliną Žitkienę.

Važiuojant nė minutės nestigo kalbų. Mano žmona, taip pat seniau aktyviai dalyvavusi scenos darbuose, turėjo su Birute bendrų prisiminimų iš sceninės veiklos, tai joms besikalbant, man beliko tik klausytis ir stebėti greitkelio judėjimą.

"BALFui talkinti man yra džiaugsmas ir privilegija", – kalbėjo Birutė – "juk BALFas yra tokia išeivijos organizacija, kurios tikslais, reikalingumu ir svarba niekad neabejojame. Per eilę metų gelbėdamas lietuvius visame pasaulyje, BALFas tapo ne tik šalpos užuovėja, bet ir nemalonia rakštimi tėvynės okupantui".

Sekančią dieną prisirinko beveik pilna šventovė žiūrovų, net ir iš tolimesnių vietovų. Trumpu žodžiu popietę atidarė BALFo skyriaus pirm. Halina Žitkienė ir supažindino klausytojus su specialiai į šią literatūrinę popietę atvykusia BALFo direktorių valdybos pirmininke Marija Rudiene.

Pakviesta rašytoja, su storoku rankraščiu prieš akis, pradėjo nuo savęs. "Nuo ankstyvos jaunystės jaučiau, kad priklausau teatro žmonių kastai, kad nešioju garbingą "bramanų" tašką ant kaktos". Paskui paskaitė trumpą ištrauką iš savo knygos "Devintas lapas". Joje išryškėjo rašytojos jaunystės galvosena apie teatro žmones: "Žiūrėdama į aktorius scenoje, visada sau širdy sakydavau – o pasiimkite ir mane!" Šeimos tarpe už teatrą ji vedė ilgą ir atkaklią kovą, prasidėjusią nuo tos akimirkos, kai pareiškė tėvams norą tapti dramos aktore. Todėl dramos studiją Kaune pas Borisą Dauguvietį lankė slaptai. Tėvai tik tada sužinojo apie dukters dramos studijas, kai jiems telefonu buvo pranešta, jog Birutė priimama į Jaunimo teatrą.

1944 m. Birutei Pūkelevičiūtei teko vaidinti svarbų vaidmenį G. Hauptmano "Hanelėje". Į premjerą atėjo ir jos tėvai, o po vaidinimo įvyko susitaikymas. Tačiau Lietuvoje jai jau nebeteko daugiau vaidinti, nes reikėjo palikti tėvynę ir trauktis į Vakarus.

Vokietijoje jai ir kitiems jauniems aktoriams teko dirbti barakinėse scenose. Tokiose sąlygose daugumas jų ėmė tolti nuo realistinės teatro krypties ir artėti prie lyrinės. Bet gastrolės, įtampa ir veikalų trūkumas neleido daugiau spektaklių pastatyti. Prasidėjusi emigracija iškėlė B. Pūkelevičitę į prancūziškąją Kanadą. Montrealyje susispietė būrelis aktorių. Pirmieji šio sambūrio spektakliai buvo tik kanadiečių lietuvių scenų ribose.

Plačiau ji kalbėjo apie savo režisūrinį darbą Montrealyje. Trūkstant scenos veikalų, nutarta pastatyti kokią nors žinomą knygą. Pasirinktas Kazio Borutos "Baltaragio malūnas", kuris labai tiko scenai. Spektaklis rečitatyvinis, o kostiumų ir dekoracijų tik užuominos. Todėl šis veikalas buvo lengvai kilnojamas, ir buvo parodytas daug plačiau. Aplankė ir lietuvių sostinę Čikagą. Norėdami parodyti savo siekių rimtumą ir teatrinius sugebėjimus, pastatė Balio Sruogos istorinę dramą "Milžino paunksmę". Nors šiame veikale buvo kostiumai ir dekoracijos, bet vis dėlto ir jis buvo pavežiotas po šiaurinę Ameriką. Įamžinti šį darbą Montrealio RCA Victor studijose įrekordavo "Baltaragio malūną" ir "Milžino paunksmę" plokštelėse, o pastarajam veikalui dar paruošė ir leidinį iliustruotą spektaklio nuotraukomis. Tokie darbai lietuvių dramos teatrų istorijoje buvo pirmieji – iki tol dar niekas nebuvo išleidęs teatrinių plokštelių nei Amerikoje, nei okupuotoje Lietuvoje, kurioje tik 18 metų vėliau buvo išleista plokštelė su "Baltaragio malūno" vaidinimu. Ją rašytojai atsiuntė Eglė Borutaitė, nes autorius K. Boruta buvo jau anapus . . .

Rašytoja
BIRUTĖ PŪKELEVIČIŪTĖ
Nuotr. J. Garlos

Darbas buvo tęsiamas – norėta ką nors įrašyti į plokšteles ir vaikams. Taip užgimė "Žirginėliai". Trūkstant medžiagos, rašytoja parašė dvi pasakas: "Daržovių gegužinę" ir "Skraidantį paršiuką". "Antrieji žirginėliai" buvo išleisti Čikagoje. Vėliau pasakos buvo išleistos atskiromis knygutėmis: "Peliukai ir plaštakės", "Kalėdų dovana", "Klementina ir Valentina" ir "Rimas pas Kęstutį".

Rašytoja parašė ir eiliuotą vaidinimą "Aukso žąsis". Ši komiška pasaka buvo pastatyta Čikagoje, o vėliau pagamintas ir "Aukso žąsies" filmas, kurio premjera įvyko 1965 m. taip pat Čikagoje. "Aukso žąsis" yra pirmasis ir iki šiol vienintelis ilgesnis filmas išeivijoje.

Scenos nostalgiškam prisiminimui Birutė Pūkelevičiūtė atmintinai rečitavo Oskaro V. Milašiaus "Miguel Manara" pirmąjį veiksmą! Visa salė buvo nustebinta ir užburta.

Tuo baigta pirmoji popietės dalis. Plojimų audra sudrebino salę. Žiūrovų nė kiek nenuvargino Pūkelevičiūtės pasakojimai apie savo jaunystę ir išeivijos darbus, nes ji labai įdomiai kalbėjo, vis viena ranka palaikydama rankraštį, o kita ryškino subtilias ir svarbesnes kalbos vietas. Tai buvo patyrusios aktorės gestikuliacija.

Kūryba

Antrojoje popietės dalyje rašytoja kalbėjo grynai apie literatūros pasiekimus. Jos literatūrinis debiutas buvo poezijos knyga "Metūgės", išleistos 1952 m. Pasak jos, "joje ieškojau labai taupaus žodžio, bandydama suvesti mintis į aiškius vaizdus". Padeklamuodama kelis eilėraščius, įrodė taiklaus žodžio efektyvumą.

Kita Pūkelevičiūtės knyga buvo "Aštuoni lapai". Sako: "Dabar man kilo noras rašyti kasdienybės poeziją, prisimenant vaikystę ir jaunystę. Pagrindinei istorijai turėjau mano pačios pergyventą medžiagą. Tai šiurpi Didžioji savaitė, kurią mūsų šeima karo pabaigoje pergyveno bolševikų užimtame Danzigo mieste (dabar Gdansk). Veikale ypatingą dėmesį paskyriau veiksmažodžiui, ieškodama tikslaus ir vaizdingo". Čia ji paskaitė ištrauką, kaip klebonijos virtuvėje gaminami iškilmingi atlaidų pietūs.

Rašytoja pripažino, jog latvių kalba jos knyga pavadinta gražiau – "Velykos be varpų" – ir ji gailisi, kad jai neatėjo galvon toks geras pavadinimas. Tačiau knygoje rašė apie aštuonių dienų įvykius, todėl toks ir pavadinimas. Šis romanas laimėjo 1956 metų "Draugo" premiją.

Tarytum savo draugams B. Pūkelevičiūtė pasakojo apie savo pasiekimus. Čia reikia pažymėti, jog visi jos minimi romanai yra laimėję "Draugo" premijas ("Rugsėjo šeštadienis" 1970 m., "Naujųjų metų istorija" 1974 m. ir "Devintas lapas" 1982 m.).

Antrasis Pūkelevičiūtės romanas – "Rugsėjo šeštadienis", istorija apie seną laikrodininką, gyventantį Čikagoje. Jis susitinka su personifikuota mirtim – jam atneša taisyti laikrodį klientas, vardu Mors. Tai atsiminimais paremtas turinys, kuriame grįžtama į Voronežą, nes autorę visada žavėjo Martyno Yčo gimnazijos istorija; jos tėvas buvęs voronežietis, kuris savo laiku yra daug pasakojęs įdomių detalių apie ano meto lietuvių jaunuomenę. Ji paskaitė ištrauką, kaip ponas Mors užsuka į lietuvišką užeigą Čikagoje. Romanas taip pat buvo išverstas į latvių kalbą.

"Naujųjų metų istorija" buvo trečiasis veikalas, laimėjęs premiją. Knygos veiksmas vyksta Kolorado kalnų žiemos kurorte, kur dvi čikagiečių poros atvykusios paslidinėti. Naujųjų metų išvakarėse seniai pamirštas epizodas grąžina du žmones į lemtingą kryžkelę, kurią juodu tarėsi aplenkę prieš daugelį metų.

Paskutinis Birutės Pūkelevičiūtės "Draugo" premijuotas romanas buvo "Devintas lapas". Pasak jos, "tai knyga, kuri prašėsi būti parašoma. Iš tiesų, ji nėra antroji 'Aštuonių lapų' dalis, nes ją galima skaityti pirmosios neskaičius. Tačiau abi knygos sukabintos laiko ir vietos siūlu: ten, kur baigiasi pirmoji knyga, prasideda antroji, t.y. Velykų dieną sovietų piliečių pereinamojoje stovykloje. Tik šį kartą praeitimi tampa gaisruotas pokaris Pomeranijoje, o dabarties veiksmas vyksta Amerikoje.

Ji taip pat paminėjo, kad jos veikalai susilaukė skaitytojų dėmesio ir Lietuvoje. Tačiau man asmeniškai žinoma, jog Birutės knygas ten grobstyte grobsto ir kai kas bando multiplikuoti.

Popietės pabaigai B. Pūkelevičiūtė jausmingai perskaitė ištrauką iš "Aštuonių lapų". Tai baisi naktis, kai "nenugalimoji" armija užima Danzigą. Kareiviai dar nepasirodo, bet garsiakalbiai iš visų pusių groja sovietines dainas. "Jie – rusai, rusai . . . Niekad aš taip nejutau savo tautybės, kaip tą naktį, degančiame Danzigo mieste".

"Kai 'Aštuoni lapai' pasirodė sovietiniame laikraštyje, tai man buvo priekaištaujama, kad aš sukalstojau gyvenimo tiesą, kad nesupratau karo prasmės; kad Lietuvoj išaugo nauja karta, kuriai sovietinė santvarka yra jų pačių santvarka, o komunizmas – jų vienintelė idoelogija". O štai nauji įvykiai įrodė, jog "išaugo net kelios kartos, bet ne tokios, kaip buvo pranašaujama. Juk visi sekam su dvasios šiurpuliais tai, kas vyksta šiuo metu tėvynėj. Kas beįvyktų – naujai nubudusį tautinės sąmonės jausmą, ypač pačioj jauniausioj kartoj – jau bus neįmanoma užgesinti . . ."

Salėje žiūrovai klausėsi net kvėpavimą sulaikydami. Tūlas net bijojo sukosėti. Užtat Birutei užbaigus, pakilo audra plojimų, visi sustoję pagerbė talentingą kūrėją. Įteikiamos gėlės, dėkojo skyriaus pirmininkė, Birutės Pūkelevičiūtės asmeninė draugė H. Žitkienė. Iškviečiama į sceną ir M. Rudienė, kuri taip pat šiltais žodžiais padėkojo už nepmirštamą popietę.

Rašytoja dėkojo rengėjams už puikią popietės organizaciją, o ypač publikai, kuri, jos žodžiais, buvo puiki. Skirstantis kilo mintis, kad išeivijoje tikrai neturime geresnės dailiojo žodžio interpretatorės, kuri taip pat yra ir veikalų režisorė, ir puiki aktorė, o labiausia, nepalyginama deklamatorė ir pasakotoja. Ši popietė ilgai liks visų buvusiųjų ten atmintyje.

A†A

JUSTINUI DOBILUI

staiga mirus,

jo žmoną KATHLEEN, dukteris – WENDY, JENNIFER, sūnų GEOFFREY su šeimomis, mamą KUNIGUNDĄ DOBILIENĘ, seseris – ELENĄ, ZOSĘ, brolius – ZIGMĄ, VYTĄ, jų šeimas ir visą Dobilų giminę giliai užjaučiame bei kartu liūdime –

J. K. Dervaičiai *S. J. Poškai*
L. S. R. Olekai *A. I. B. Vaišnorai*
V. Kudžmienė ir dukra

ENCHANTÉ Inc.

2938 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1Y8
Tel. 769-0631 **Fax 769-0586**

Daugiarūšė sistema 110-220 voltų 50–60 Hz

Tinka Lietuvai ir kitiems Europos kraštams

*Video *Namų apyvokos reikmenys (šaldytuvai ir kt.)
*Televizijos *Stereo

Įpakavimo patarnavimas į visus pasaulio kraštus

'SAMOGITIA'

Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša
knygas bei žurnalus

A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

Petro Klimo dienoraštis

Petras Klimas (1891-1969) yra žinomas kaip teisininkas, istorikas, poliglotas, diplomatas, nacių ir sovietų politkalinys ir kas svarbiausia — Vasario 16 d. akto signataras. Per I D. karą Klimas gyveno Vilniuje, kuriame buvo lietuviško tautinio, kultūrinio ir politinio veikimo centras, o dienoraščio autorius aktyviai jame dalyvavo. Jis buvo faktinis "Lietuvos aido" redaktorius, Tarybos narys, 1917 metų Vilniaus konferencijos organizatorius, knygų ir vadovėlių mokykloms autorius ir pan. Savo dienoraštį Klimas pradėjo rašyti 1915 metų gruodžio mėnesį ir baigė 1919 metų sausio mėnesį. Šio dienoraščio dėka turime vertingą šaltinį apie tų dienų įvykius Vilniuje ir kitur Lietuvoje. Šiame laikotarpyje įvyko svarbiausias šio šimtmečio Lietuvos istorijoje įvykis — Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas.

Tautiniai santykiai

1915 m. rugsėjo 18 d. Vokietijos kaiserio Wilhelmo II mirties gusarai įjojo į Vilnių. Pasibaigė 120 metų trukusi carinės Rusijos okupacija ir prasidėjo nauja — vokiškoji.

Įžygiavę į Vilnių, vokiečiai išlipdė miesto gatvėse grafo Pfeilio atsišaukimą vokiečių, rusų ir lenkų kalbomis. Jame sakoma, kad Vilnius yra Lenkijos karalijos perlas ir šaukiama: Dievas telaimina Lenkiją (305 psl.). Šis atsišaukimas pradžiugino lenkus. Jie per visą vokiečių okupacijos laikotarpį dėjo daug pastangų, kad Lietuva, arba bent Vilnius, būtų būsimos Lenkijos ribose. Su žydais ir gudais lietuviai rasdavo bendrą kalbą, bet lenkai bendro fronto nenorėjo. "Sunku dėl mokyklų. (Kad) su lenkais kovoti reikės dėtis su žydais ir gudais" (63 psl.).

Buvo ir romantikų. Jie norėjo atstatyti Didžiąją Lietuvos kunigaikštystę. Tai turėjo būti "nedalomas Lietuvos bei Gudijos kūnas" (328 psl.). Atrodo, kad šios idėjos iniciatoriais buvo gudai. Viskas prasidėjo ir baigėsi atsišaukimais lietuvių, gudų, lenkų ir žydų kalbomis.

Gyventojų surašymas

Vilniaus lietuvių inteligentija buvo veikli ir siekė aiškaus tikslo — pilnos Lietuvos nepriklausomybės, tačiau siaučiant okupantų terorui ir spaudos cenzoriams, ne visada galima buvo šiuo klausimu atvirai pasisakyti. Kartais tekdavo laviruoti ir netgi kviesti vokietį Wuerttembergo kunigaikštį Urachą būti būsimos Lietuvos valstybės karaliumi. Klimas rašo: "Daryti kompromisus mes esame priversti, jei norime tikrai iškelti Lietuvos valstybės klausimą" (182 psl.).

Apie vokiečių cenzūrą P. Klimas pasisako: "Įžanginių straipsnių tiesiog nepraleidžia: belieka rašyti, rasi, tik apie tokias temas kaip: 'ar gali vištos išperėti žuvų ikrus?'. Apie tarybą nė minėti neduoda, mokyklos visur turi būti vokiškai vedamos. Pagalios visai pritrūkome popierio." (193 psl.).

1916 metais vokiečiai pravedė visuotinį gyventojų surašymą. Surašinėjo daugiausiai lenkai, kurie, kaip ir šių dienų Rytų Lietuvos "tuteišai", neatskirdavo tikėjimo nuo tautybės. P. Klimas rašo: "Gi lenkai surašinėtojai (yra užprotokoluotų scenų) paklausę pas lietuvaites, kad jos katalikės — užrašydavo 'polacy' (lenkai), o kada jiems pasakydavo, kad lietuviai, tai jie tokiu būdu atrėždavo: 'Kas gi yra, sykį sakot katalikai, antrą sykį lietuviai, patys nežinot." (98 psl.). Čia reikia pastebėti, kad kartu su vokiečiais į Lietuvą atvyko gan daug Poznanės lenkų, kurie rėmė vietinių lenkų lenkinimo pastangas.

Klimas savo dienoraštyje dažnai mini, kad jis rašo mokykloms vadovėlius, daro kitų autorių knygų korektūras, taiso jų kalbą. "O aš vis su vadovėliais. Biržiškos geografijos ("Lietuvos geografijos") taisymas daug pavagia laiko. Paduota man dar pedagogikos vadovėlis; bet taip ans netikusiai išverstas, jog nežinau, ką ir bedaryti — jau verčiau pačiam naujai išsivertus".

Partinis susiskaldymas

Lietuviškose organizacijose, 1917 metų lietuvių konferencijoje ir jos išrinktoje Lietuvos taryboje buvo ryškus pasiskirstymas į politines partijas. Labiausiai tai išryškėjo, kai konferencijoje buvo renkama taryba. P. K. rašo: "Nesant 'koalicinio' sąrašo, buvo pastatyti kairiųjų sąrašai — kur tik kairieji tebuvo įnešti, bet be manęs ir Šaulio, ir dešiniųjų — kur betgi vienas kitas ėjo ir kairiųjų. (. . .) Kairieji, rodos, norėjo iš 20 šešių vietų (be manęs ir Šaulio); gi dešinieji sakė, jog tuo būdu susidarys 8 (plius aš ir Šaulys) ir nesusitaikė. Žinoma, dešinieji per rinkimus išlošė, o kairiųjų sąrašas tegavo savųjų balsus (45!). Taryboje pasirodė be manęs, Biržiškos, Kairio, Šaulio — visi kiti kunigai, 'kuniginiai' ir vidurys iš Basanavičiaus ir Smetonos. Nuleido kairysis sparnas nosis. (. . .) Kad taryba būtų patikima ir tinkama, turėjo bent du (dešinieji) atsisakyti, (. . .) bet netikėtai atsirado net šeši (188 psl.). Buvo priimtas tik dviejų atsistatydinimas. Į jų vietą įėjo du kairieji: Narutavičius ir Vileišis." Petras Klimas buvo kairysis, tačiau jokiai partijai nepriklausė.

Vieningas pasisakymas

"Šiandien 12-3 val. dieną Liet. komiteto bute Didžioji gat. 30-2, mažam kambary susikimšusi taryba 'paskelbė' vienu balsu Lietuvos nepriklausomybę. Tai yra susijungusios tarybos vaisius. Tai yra ir pamatinės reikšmės aktas Lietuvos istorijoje" — rašo Klimas (psl. 224).

"Lietuvos aido" 1918 m. vasario 19 d. laidoje, kuri buvo okupantų konfiskuota, P.K. rašo: "Tai buvo diena, kurią taryba bendrais reikalais vedina, vėl suėjo į tvirtą vienybę ir visi jos nariai vienu balsu nutarė paskelbti Lietuvos nepriklausomybę taip, kaip to krašto interesai reikalauja ir kaip tat leidžia pripažintoji liuoso tautų apsisprendimo teisė" (psl. 439).

Petro Klimo dienoraštis yra gera medžiaga istorikams ir žurnalistams, nors autorius ne visada būna objektyvus kai kurių asmenų atžvilgiu. Socialdemokratai Domaševičius ir Eidukevičius (vėliau komunistas) yra vadinami apkiautėjusiais diletantais ir tuščiais doktrinieriais (psl. 155), Antanas Smetona per daug kalba (57 psl.) ir per daug "ūžia, geria ir kortuoja (psl. 212), Voldemaras jam daro medinio, kaip netašyto žmogaus įspūdį (250 psl.) ir pan.

Knygoje yra 123 puslapiai priedų vokiečių, rusų, lenkų, gudų, žydų, prancūzų ir lietuvių kalbomis, kuriuose autorius savo ranka daro pastabas. Dienoraštyje Klimas įterpia tekstus ir posakius ne lietuvių kalba, kuriuos knygos redaktoriai išvertė be klaidų į lietuvių kalbą. Posakiuose rusų kalba yra netgi naudojama to meto rašyba, kuri buvo tik komunistinės valdžios sumoderninta. Lenkų kalba įterpti tekstai irgi yra be klaidų, taigi redaktoriai savo darbą puikiai atliko.

Skaitytojas, paėmęs šią knygą į rankas, galės palyginti šių dienų įvykius Lietuvoje su tuo, kas dėjosi Lietuvoje prieš 70 metų, kai buvo paskelbta krašto nepriklausomybė ir dėl jos buvo kovojama. Tam sąlygos buvo geros, nes Vokietija pralaimėjo karą ir turėjo iš Lietuvos trauktis, o Rusija paskendo naminio karo chaose. Šiandien Lietuva su Vokietija bendros sienos neturi, o Sovietų Sąjungos valdovai deda visas pastangas, kad tų metų istorija nepasikartotų. **J.B.**

Petro Klimo "DIENORAŠTIS. 1915.XII.1—1919.I.19". Redaktorius – Žibuntas Mikšys, techninis redaktorius – Vytautas Vepštas. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas Čikagoje.

Vilniaus universiteto etnografinis ansamblis, koncertavęs 1988 m. rugsėjo 23 d. Mannheime, V. Vokietijoje
Nuotr. K. Grodbergo

Vilties ar nusivylimo keliu?

Štai ir vėl užverčiame vieną lapą metinių įvykių ir jį įrikiuosime į savosios istorijos atitinkamą vietą. Tokiais atvejais mes susimąstome: ar mes einame tinkamu keliu, ar turime keisti ne tik savo strategiją, bet ir metodus? Mes žinome, kas gero ir blogo įvyko praeitais metais, bet, deja, negalime žinoti, ką mums yra paskyrusi ateitis: kiek ilgai mes pajėgsime ištverti, kas atsitiks, kai vyresnioji karta iškeliaus į anapus?

Vienus metus užbaigę ir kitus pradėdami svarstome, ar mūsų veiklos pliusai atsveria pasitaikančius minusus. Susiskaldymas, viens kito nuomonės negerbimas arba net pavydas, kad kitas nepakiltų už jį aukščiau ir netaptų įtakingesniu mūsų veikloje.

Egoistinis noras neprileisti jaunesnių prie svarbesnių pozicijų, nors jie dažnai pasirodo ir veiklesni, ir vartoja tinkamesnę kryptį, nebijo rizikuoti, pasiima net ir nedėkingiausias bei pavojingiausias darbo sritis, grynai dirbdami iš pasiaukojimo, norėdami padėti savo broliams, savai tautai. Ambicijų sumetimais kartais atstumiami ir tokie jaunuoliai, kurie ateity gali subręsti kaip svarbūs mūsų veikėjai.

Skundžiamės dėl viduriniosios kartos praradimo, bet ar tai nėra iš dalies pačios vyresniosios kartos kaltė, kai į jaunimą nebuvo atkreiptas reikiamas dėmesys? Buvo manoma, kad jaunimo pareigos didžiuosiuose renginiuose yra plauti indus, sutvarkyti patalpas ir padėti vyresniajai kartai pagal jos nurodymus. Tai atbaidantis metodas jaunimą į veiklą įtraukti. Kai 1959 m. KLB krašto tarybos suvažiavime Montrealyje buvo iškeltas klausimas, kad yra atėjęs laikas iš esmės svarstyti jaunimo klausimą, — tuometinės vadovybės atsakymas buvo: "Atskiro punkto darbotvarkėje nereikia, nes visada svarstome jaunimo klausimą ir užtenkamai jam dėmesio skiriame". Tik redaktoriams a.a. Jonui Kardeliui ir a.a. dr. Adolfui Šapokai labai stipriai siūlymą priėmus, klausimas buvo įtrauktas į darbotvarkę ir svarstytas.

Tik po penkmečio "kovos" ir svarstybų reikalas buvo pasuktas tinkamesne kryptimi. Prasidėjo jaunimo kongresai, gimė Jaunimo sąjunga, pakeitė kryptį ir sustiprėjo ir kitos jaunimo organizacijos. Vyresniojoje kartoje anksčiau vyravo nuomonė: lietuvių vaikai aišku bus lietuviai, kalbės lietuviškai, dalyvaus lietuviškoje veikloje ir t.t. Praktika parodė, kad jie labai klydo. Tai viena iš priežasčių, kodėl jie jaunimui neskyrė tinkamo dėmesio.

Džiaugiamės mūsų jaunesnės kartos veikliaisiais. Jie — tai mūsų švyturiai beapsiniaukiančioje jūroje. Jie rodo teisingą kelią mūsų jaunimui. Juos gerbiame, jais didžiuojamės, bet kartu ir liūdime. Juk ir jiems nesiseka įtraukti į veiklą didesnį jaunesnės kartos skaičių. Vidurinioji karta, neskaitant tų šviesių išminčių, daugiausia nesiryžta perimti vyresniosios kartos pareigas. Kas gi tas pareigas vykdys jai pasitraukus? Liks bauginanti tuštuma, lyg ir pranašaujanti mūsų veiklos pabaigą.

Pagaliau jaunimo gretose atsiranda ir tokių, kurie ne tik neateina lietuviškai veiklai į talką, bet dar net labai konkia geram lietuvių vardui. Jie imasi net vandalizmo veiksmų, tuo dar labiau pasunkina ir taip jau nelengvą mūsų veikėjų darbą. Kai kas mano, kad tokius jaunuolius reikėtų neslėpti, nedangstyti, bet skelbti jų pavardes spaudoje. Negeistinus reiškinius yra daug lengviau užblokuoti pradžioje, kol jie dar nėra išbujoję, o ne paskui — kai kovoje prieš juos pagaliau išryškėja nesitikėtas bejėgiškumas . . . kai šaukštai po pietų. Mišrių vedybų skaičius didėja, lietuviškai kalbančių žmonių skaičius mažėja. Kyla svarbus klausimas: kas užpildys sales vyresniajai kartai pasitraukus? Mažosiose apylinkėse ir dabar jos jau yra apytuštės.

Bet ne viskas yra jau taip blogai — yra ir vilties duodančių pragiedrulių. PLB pravedė anketomis apklausinėjimą visų kartų lietuvių ir priėjo šios išvados: lietuviškiausia karta pasirodė vyresnioji karta, o sekanti, daugelio nustebimui, pati jauniausioji, turinti didesnį palinkimą į lietuviškumą, ryškesnį entuziazmą. Tai yra labai džiuginantis reiškinys, lyg garantija, kad mūsų veiklos amžius bus ilgesnis, negu pesimistų pranašaujama. Juk jau prieš 30 metų kai kurie pranašavo, kad iš mūsų veiklos nieko gero nebus, kad ji greitai likviduosis. Reikią turėti tik lietuvių klubus, kurie rengtų pasilinksminimus, sudarančius lietuviams progą pabendrauti ir užmiršti svaičiojimus.

Tokių įsitikinimų žmonėms labai tinka Sir John Galsworthy, gyvenusio 1867-1933 m., patarimas. Šis vyras studijavo teisę Harrow ir garsiajame Oksfordo universitete, bet tapęs teisininku ta praktika nesivertė ir virto literatu — daugelio žymių romanų bei novelių autoriumi, o taip pat ir Nobelio premijos laureatu. Jis pasakė šiuos paprastus, bet tikrai įsidėmėtinus žodžius: "Jei negalvoji apie ateitį — negali jos turėti".

Kaip asmeniškame gyvenime, taip ir mūsų tautos bei išeivijos tarnyboje negalima gyventi tik šia diena. Kova turi tęstis! Tai gerai suprato Lietuvoje gyveną tautiečiai ir jau daug išsikovojo. Dėmesio centre turi būti ne tik dabartis, bet ir ateitis bei viltis. Kun. J. Staškus savo turiningame pamoksle rugsėjo 11 d. Londone priminė negimčijamą tiesą: "Kas neturi vilties — neturi gyvenimo. Tautos žūva, kai jos netenka vilties". Ir mūsiškė veikla išeivijoje išsilaikė apie 40 metų tik todėl, kad viltis nebuvo prarasta.

Paskutiniu laiku buvo tinkamai išvystyta informacija apie tai, kas vyksta dabartinėje Lietuvoje. Ypač svarbu, kad yra informuojama vietinė spauda ir gyvenamų kraštų vyriausybės. Atvykstantieji iš Lietuvos tvirtina, kad mūsų keliamas triukšmas jiems yra labai naudingas, jų būklę lengvinąs. Taip pat svarbu, kad patekęs į Vakarus tuoj pat BALFo ir kitų organizacijų dėka gauna tinkamą prieglobstį, ir nereikia varstyti kitataučių duris.

Dar yra viena prošvaistė. Lietuvos laisvinimo reikalai anksčiau atrodė vieni iš beviltiškiausių. Tačiau šiandien ir toje srityje yra pasukta į šviesesnį rytojų. Dar kartą įsitikiname išmintingųjų vyrų tvirtinimo teisingumu: "Tauta tol nėra žuvusi, kol ji pati taip negalvoja".

Ar dar kartą nepasitvirtins mūsų atgimimo dainiaus Maironio žodžiai: "Nebeužtvenksi upės bėgimo . . ." Anksčiau ar vėliau ateis diena, kai ir vėl bus laisva Lietuva. **D.E.**

Mažosios Lietuvos Tilžės akto paskelbimo sukaktis

ALGIS A. REGIS,
Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio tarybos sekretorius

1988. XI. 30 d. sukako 70 metų nuo Mažosios Lietuvos tarybos deklaracijos paskelbimo Tilžėje. Remdamasi tautų apsisprendimu, Taryba paskelbė pasauliui to krašto prisijungimą prie nepriklausomos Lietuvos valstybės ir skiria visas savo pajėgas šio siekio vykdymui. Mažosios Lietuvos lietuviams ši deklaracija Tilžėje buvo tolygi Vasario 16-tosios nepriklausomybės paskelbimui Vilniuje. Atėjo laikas, kai abi tautos dalys, žiaurių istorinių įvykių išskirtos šimtmečiams, dabar ryžosi pradėti naują gyvenimą vienoje tautinėje valstybėje.

Valstybė įsisteigė, bet be Vilniaus ir be Tilžės, kur buvo paskelbtos nepriklausomybės deklaracijos. Tik po Antrojo pasaulinio karo skaudžių išgyvenimų Vilnius grįžo prie tautos kamieno. Deja, Mažoji arba Prūsų Lietuva kitoje Nemuno pusėje patyrė baisią, žodžiais nenusakomą nelaimę. Ten, kur vyko gyvas lietuviškas gyvenimas ir šimtmečiais skambėjo lietuvių kalba, kur net ilgų amžių kovos nuo pat kryžiuočių laikų neįstengė sunaikinti lietuvių kilmės gyventojų, dabar tik tušti, vėjo blaškomi laukai, ir suvaryti sovietiniai kolonistai skurdina kraštą. Tokios baisios priemonės tik įrodo, kaip sunku sunaikinti kraštą su giliomis tautinėmis šaknimis. Ne viskas įmanoma ištrinti net ir genocido priemonėmis. Tautos šimtmečių istorija, jos gyventojų kultūriniai pasiekimai ir kovotojų kapai pasilieka ir toliau šio lietuviško krašto nepakeičiami sargybiniai.

Nenutolkime nuo klaikios tikrovės. Rusijos imperijos įsiveržimas į šią seną aisčių gyventą erdvę sukūrė didelę grėsmę visos lietuvių tautos ateičiai. Dabartinėje geografinėje situacijoje Lietuva yra apsupta slavų iš visų pusių. Ta grėsmė juo pavojingesnė, kai mūsų politiniai veiksniai dar vis iki šiol nesugeba prabilti tarptautinėje plotmėje apie to krašto tragediją. Naujo Europos persitvarkymo priešaušryje dabar jau pats vėliausias laikas supažindinti pasaulį su barbariškų diktatorių baisiu nusikaltimu lietuvių tautai ir atkakliai reikalauti Mažosios Lietuvos sujungimo su sava tauta.

Reikia labai apgailėti ir susirūpinti, kad lietuvių visuomenė, ypač jos jaunesnioji karta, nesusivokia šiuose svarbiuose reikalavimuose. Mažosios Lietuvos Tilžės akto deklaracija, paskelbta prieš 70 metų, įpareigoja ir šiandieną kiekvieną tautietį, juo labiau veiksnius, rimtai susirūpinti šio nuniokoto Baltijos pajūrio kraštu. Be šios srities Lietuva liks maža sala, be platesnės erdvės Baltijos jūros, apsupta slavų.

Tilžės akto testamentas reikalauja nepriklausomos Lietuvos prisikėlimo kartu su Mažąja Lietuva prie Baltijos krantų su Tilže, Karaliaučiumi, Tolminkiemiu ir tūkstančiais kitų vietovių. Niekas kitas, tik pati lietuvių tauta gali spręsti to krašto likimą.

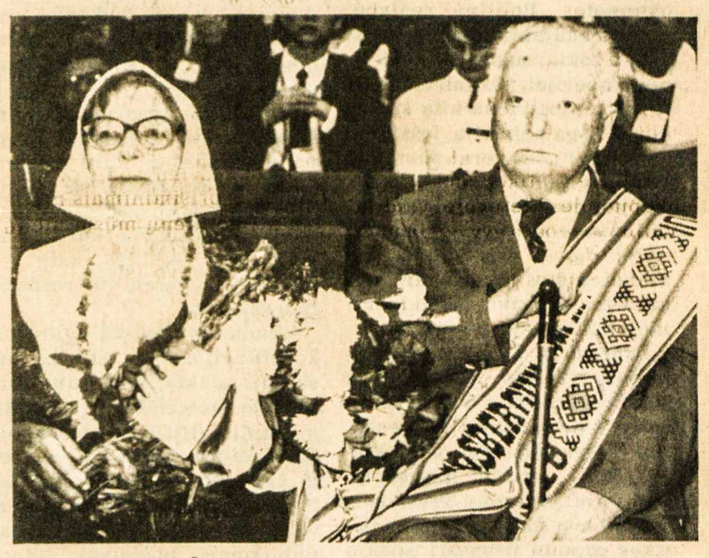

Architektas VYT. ŽEMKALNIS-LANSBERGIS, Sąjūdžio seimo tarybos pirmininko prof. Vyt. Lansbergio tėvas, su žmona Lietuvos persitvarkymo Sąjūdžio steigiamajame suvažiavime Vilniuje

V A J U S

Lietuvių kultūros muziejui

Anapilio sodyboje, Mississaugoje, jau pastatytas ***Kanados Lietuvių kultūros muziejus*** ir ***Parodų salė.*** Muziejaus paskirtis – mūsų tautiečių pergyvenimus bei atsiminimus primenančių užrašų, nuotraukų, dokumentų ir kitokių tremtį bei išeiviją nušviečiančių kūrybos ir meno rinkinių priežiūra. Ne visi jaunosios kartos nariai moka įvertinti savo tėvų palikimą. Ne visi ateityje turės ir tinkamas sąlygas tokios medžiagos priežiūrai. Šis muziejus bus ateities istorikams ir visiems savo senelių ir prosenelių praeitimi besidomintiems asmenims aiški tokios medžiagos vieta.

Pastatas kainavo $1,097,161.87. Esame skoloje, už kurią mokame aukštus procentus ir jūsų finansinė parama yra labai reikalinga. Už aukas, nemažesnes kaip $20.00, bus išduodami pakvitavimai atleidimui nuo pajamų mokesčio. Paaukoję $1,000.00 ar daugiau bus įrašomi muziejaus rėmėjų lentoje, paaukoję $5,000.00 – muziejaus mecenatų lentoje. Prašome aukas siųsti ir čekius rašyti žemiau nurodytu vardu bei adresu:

KL BENDRUOMENĖ – MUZIEJUS
1011 College Street, Toronto,
Ontario M6M 1A8, Canada

Aukos suma $ .....

Vardas, pavardė _____

Adresas _____

_____

Parašas _____

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:
Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: ***"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivijoje!"***

GEO. H. CREBER
MONUMENTS INC.
208 Kingston Rd., Toronto, Ont. M4L 1S7
Raštinės tel. 691-5712 **Namų tel. 762-3502**
694-1013 **Roman Demkiw**

Išstatyta 120 paminklų pavyzdžių – didžiausias pasirinkimas Toronte paminklų, sukurtų tautiniais motyvais

Mes parūpinam savo klientams braižinius bei proporcingus pagal mastelį planus patvirtinimui. Projektai ir skulptūros atliekami geriausių mūsų meistrų.

Naudojamas geriausias Š. Amerikos ir importuotas granitas. Užsakymai priimami bronzos ir granito plokštėms, keramikos ir porceliano paveikslams, įrašams kapinėse, bronzos statuloms ir lemputėms.

Varžytinių kainos – visų projektų meistriškumas garantuotas.

Tautodailės parodoje Kultūros židinyje Niujorke 1988 m. spalio 29-30 d.d. Eugenija Rastonienė – prie savo kūrinio gobeleno (kairėje) ir Saulė Šatinskienė – prie lėlių Nuotr. Vyt. Maželio

"Vaidila Valiūnas" Lietuvos persitvarkymo sąjūdyje

Poetas, išėjęs į tremtį, savo kūrybą paliko tautai

IGNAS MEDŽIUKAS

Poetas Bernardas Brazdžionis, pergyvenęs pirmąją sovietų okupaciją Lietuvoje ir patyręs savo akimis, kaip buvusio laisvo krašto gyvenimas, rodęs tokį gaivalingą progresą, per trumpą laikotarpį buvo suniekintas, paverstas beprotnamiu, didžiuliu kalėjimu ir pagaliau užsimota visai sunaikinti lietuvių tautą, pradėjo rašyti poemą "Vaidila Valiūnas", kurią praplėtė ir užbaigė vėliau, jau būdamas tremtyje su tūkstančiais bėgusių nuo naikinančios stalinizmo rankos į nežinią. Autorius sako, kad poemos personažui, pavadintam vaidila Valiūnas, mintį davęs okupacijos metu Kaune matytas asmuo, drąsiai žėręs tiesos žodį okupantui į akis, pašiepdamas pataikūnus, minioje žmonių, kurie drebėjo išsigandę ar kvatojo. Policija jo nesuėmė, nes kažkas buvo pasakęs, kad jis išėjęs iš proto. Vaidilos Valiūno asmenyje, autorius sako, norėjęs sukaupti ir išreikšti gyvos ir kovojančios tautos rezistencijos simbolį.

Autorius, tikėdamas, kad okupuotoje Lietuvoje vaidila Valiūnas tebėra gyvas, šią poemą dalimis iš rankraščio yra skaitęs literatūros vakaruose Vokietijoj ir Amerikoj, o aktorius H. Kačinskas daug kartų yra deklamavęs lietuvių vakaruose, minėjimuose ir "Amerikos balso" programoje. Tokiu būdu nežinomas rezistentas vaidilos vardu išėjęs į pasaulį skelbti tautos nelaimes.

Poema "Vaidila Valiūnas", susideda iš 12 dalių. Vaidila, pradėjęs kanklininko kelionę, guodžia nužudyto partizano motiną, patenka jis į teismą, kalba su artoju. Bedievių klubo susirinkime ginčijasi su girtu politruku. Jis kalba žemei ir piemenėliams. Sutinka partizano seserį, tai vėl jis valstiečių mitinge. Palydi kolonas darbams į Sibirą. Sutinka išvaikytus prieglaudos senelius. Meldžiasi Kalėdų naktį prie šventovės griuvėsių. Pagaliau jis aplanko milžinkapį ir kankliuoja:

Mirtis ateina neprašyta,
Naktis mus siaučia nelaukta,
Bet tu sulauksi laisvės ryto,
Kaip rudens lapai išblaškyta,
Tu, mano kenčianti tauta.

Laureatas poetas BERNARDAS BRAZDŽIONIS

A. Jakštas-Dambrauskas klydo

1982 m. lapkričio mėnesį siaurame vienminčių (ateitininkų sendraugių) ratelyje buvo paminėta Bernardo Brazdžionio 75 metų sukaktis, susipažįstant su jo kūryba. Buvusio pirm. J. Motiejūno paprašytas, tariau žodį, pasidalindamas prisiminimais iš studentavimo dienų mūsų mieloj Alma Mater V. D. universitete, kai poetas buvo išleidęs eilėraščių rinkinį "Amžinas žydas". Šį rinkinį studentai godžiai skaitė, daugelį posmų buvo išmokę mintinai, ypač eilėraštį "Ką sakė mūrininkas Jėzui tą naktį". Šiuo rinkiniu domėjosi, skaitė, gerėjosi ir daugelis jaunesnių intelektualų, nes juos žavėjo graži forma ir drąsus minčių reiškimas. Jau tada Brazdžionis iškilo kaip didelio masto poetas.

Bet ne visi apie Brazdžionį buvo tokios geros nuomonės. A. Jakštas-Dambrauskas jį pavadino dekadentu, futuristu, bolševikėliu. Kritikas pranašavo poetui, kad jo eilių geri katalikai neskaitys, juo labiau negiedos šventovėje. Bet matome, kad Jakštas-Dambrauskas labai klydo. Bernardo Brazdžionio kūrybą ne tik visi mėgsta skaityti (dar daugiau mėgsta, kai jis pats skaito ar deklamuoja). Ji yra kompozitorių apvelkama muzikine forma ir pritaikytos melodijos atliekamos chorų ir solistų, net ir šventovėje! Atvažiavusieji iš Lietuvos pasakoja, kad Brazdžionio poezija yra atsparos taškas raudonosios okupacijos metu. Jo poezija susidomėjimas yra toks didelis, kad jo patriotinė kūryba eina iš rankų į rankas. Netgi neseniai gautame laiške iš Lietuvos rašoma: "Labai aktyvus persitvarkymo įvykių "dalyvis" — Bernardas Brazdžionis. Jo žodžiai atvejų atvejais skambėjo visų lūpose. Netgi tokie žodžiai, kuriuos patys sau tardavome tik patyliukais: "Šaukiu aš tautą" . . .

Išvengė prievartos

Prieš šešetą metų buvusiam jo pagerbime savo kalbą užbaigiau, sakydamas: "Tarybinėje santvarkoje Brazdžionis įrikiuojamas į dekadentinių poetų eiles, nors pasak literatūros istoriko Prano Naujokaičio, jo kūryboje nėra nieko dekadentiško (nė su žiburiu nerasi). Iš kitos pusės liejamos ašaros, kad poetas apleido Lietuvą ir svetur sunkiu darbu priverstas pelnytis pragyvenimą, negalėdamas pilnai atsidėti kūrybai. Į tai atsakymas buvo toks: jeigu būtų pasilikęs Lietuvoje, tai kažin ar nebūtų susilaukęs tokio pat likimo, kaip ir jo vienaamžiai Antanas Miškinis, Kazys Inčiūra ir kiti, kurie buvo išvežti į tolimuosius rytus perauklėjimui. Jei Stalinui mirus ir esant atlydžiui, jam būtų buvę sudarytos sąlygos kūrybiniam darbui, tai būtų turėjęs rašyti pagal partijos nurodymus. Gal būtų buvęs paskelbtas nusipelniusiu liaudies poetu, gal dar kokį žymenį gautų, o tikriausiai ir didesnė pensija būtų paskirta, bet koks nuostolis būtų tada lietuvių tautai! Mes neturėtume "Vaidilos Valiūno", pasakojančio apie tautos nelaimes ir vargus.

Prilygintas dr. Basanavičiui

Ir kas galėjo tada tikėti, kad, praėjus šešeriems metams Bernardo Brazdžionio "Vaidila Valiūnas" kalbės iš okupuotos Lietuvos spaudos puslapių ("Literatūra ir menas, 44 nr.). Julius Keleras straipsnyje "Tauta dangaus pasiilgus" sako: "Šios orientacijos horizonte ypatinga ir nekintanti vieta priklauso poetui Bernardui Brazdžioniui, kuris pagal savo dvasinę reikšmę Lietuvos kultūrinei savimonei galėtų būti prilygintas daktarui Jonui Basanavičiui — Lietuvos Respublikos signatarui, gerbiamam jos krikštatėviui".

Ir toliau straipsnio autorius prieraše samprotauja: "Gal netrukus galėsime sakyti — 'kaip kadaise lietuviui patriotui, atkeliavus į sostinę, reikdavo išvysti dr. Basanavičių, taip dabar žmogui, geidžiančiam pažinti Lietuvos poeziją, reikės skaityti ne tik Maironį, Putiną, bet ir Brazdžionį, kitus žymius išeivių poetus . . . Gal juos galės vadovėliuose skaityti moksleiviai, studijuoti studentai, o knygų vitrinose švies Bernardo Brazdžionio, Henriko Nagio, Alfonso Nykos-Niliūno, Liūnės Sutemos, Antano Jasmanto, Kazio Bradūno knygos?". . .

Kai pamatai tenai išspausdintą eilėraštį "Šaukiu aš tautą", tai jau atrodo kaip stebuklas!

Antano Škėmos vieno veiksmo dramą "Vieną vakarą" 1988.XII.4 vaidina Hamiltono "Aukuro" ir Toronto "Aitvaro" aktoriai Toronto Lietuvių namuose. Iš kairės: M. Kalvaitienė, p. Kinas, B. Tarvydas Nuotr. B. Tarvydienės

• Lietuviškas žodis vaikui yra kaip sėkla dirvon, kuri su laiku pražysta gėlių žiedais

Karališkas patarėjas

K. ASTRAVAS

Gyvenu ir dirbu Jemeno arabų respublikos sostinės Sanaa mieste. Biblijos laikais per šį miestą ėjo smilkalų kelias į Europą ir Šiaurinę Afriką. Šių smilkalų gamybos būdas buvo Yemeno paslaptis. Trys Persijos išminčiai, pagerbdami Betliejuje gimusį Kristų, jam padovanojo šiuos smilkalus ir auksą kaip karališką dovaną. Tie smilkalai buvo iš Jemeno kupranugarių karavanais nugabenti kaip brangenybė į Persiją.

Vėlus liepos vakaras mano viloje. Šiltas lietus, atneštas iš Indijos vandenyno smulkiais lašais krinta Sanaa mieste, gaivindamas prieš nokimą vynuoges ir vaisių sodus. Besiklausant lietaus malonių garsų, atsimušančių į langus, prisiminiau seniai pasakotą atsiminimą.

* * *

Po II D. karo Saudi Arabija dar buvo neturtinga, nors nafta buvo rasta prieš kelis metus. Prieš atradimą karalius Saudi visą valstybės iždą susidėdavo į kelius kupranugario balno odinius maišus. Greit valstybės pajamos kilo. Apie 1979 metus Saudi pajamos pasiekė $500,000,000 ribą.

Naftos pajamoms didėjant, karalius pasisamdė anglų tautybės į pensiją išėjusį patarėją. Karalius dažnai kviesdavo jį į savo tarybos posėdžius patarimams. Augant naftos pajamoms, augo ir godumas, augo ir karaliaus patarėjo priešų neapykanta, nes išmintingi patarimai karaliui mažino jų pelną.

Tad tamsią Jedah miesto naktį, einantį patarėją iš karališko posėdžio vingiuotose molinių namelių gatvėse pagrobė jo priešai.

Nužudyti nedrįso, nes kraujas šauks Alaho keršto. Tuomet jį įmetė į požeminės upės urvą, pilną nuo vasaros karščių besislepančių gyvačių. Karalius, pasigedęs patarėjo, įtarė kelis savo pareigūnus ir pasiuntė tarnus jo ieškoti. Išbadėjusį, mirtinai išvargusį ir be miego, besiginantį nuo gyvačių, tarnai rado urvo kampe ir išgelbėję pranešė karaliui. Karalius sušaukė patarėjų tarybą šiam įvykiui spręsti.

Kad šis įvykis nepasiektų viešumos, vienas patarėjas patarė šį anglą nužudyti. Kitas žilais plaukais patarėjas, kadangi šis anglas buvo sąžiningas ir davęs karaliui išmintingų patarimų, patarė jį dosniai apdovanojus auksu, kupranugarių karavanui nugabenus į Beirutą, paleisti.

Man šį įvykį pasakojęs geologas, dažnai lankydamasis Beirute, matydavo jį nuošalioje kavinėje gurkšnojant arabišką kavą ir skaitant knygą.

Rašinių konkursas

Amerikos lietuvių tautinė sąjunga skelbia rašinių konkursą jaunimui tema DABARTINIAI ĮVYKIAI LIETUVOJE. Amerikos lietuvių tautinė sąjunga kviečia ir skatina visą lietuvišką jaunimą – 14 metų – 20 metų amžiaus dalyvauti konkurse. Rašinys turi būti bent penkių mašinėle spausdintų puslapių. Lituanistinių mokyklų mokytojai bei įvairių organizacijų vadovai yra prašomi paskatinti jaunimą rašyti. Bus skiriamos trys premijos:

I. – $250., II – $150., III – $100.

Premijų paskirstymui komisija bus sudaryta ir paskelbta vėliau.

Rašinys turi būti pasirašytas slapyvardžiu; kartu su juo prašome atsiųsti užklijuotą voką su pavarde, amžiumi, ir adresu. Konkurso rašiniai turi būti prisiųsti iki 1989 m. sausio 31 d. sekančiu adresu:

Amerikos lietuvių tautinė sąjunga, Vida Jonušienė, 12500 Pawnee Rd., Palos Park, Illinois, 60464.

Scena iš Maironio dramos "Kęstučio mirtis", kuri 1988 metų vasarą buvo suvaidinta Trakų pilyje. Vaidino Vilniaus Senamiesčio teatro studijos kolektyvas, vadovaujamas režisieriaus VLADO LIMANTO Nuotr. B. Tarvydo

Atsiųsta paminėti

LIETUVOS GYVENTOJŲ AUKOS IR NUOSTOLIAI ANTROJO PASAULINIO KARO IR POKARIO 1940-1959 METAIS, Adolfas Damušis. 1988. Išleido Į laisvę fondas ir Lituanistikos tyrimo bei studijų centras. Spaudė "Draugas", 4545 W. 63rd, Chicago, IL 60629.

ŠALTINIS. 1988 5 (1390) Pasaulio lietuvių žurnalas. Redaguoja S. Matulis, MIC. Leidžia Tėvai Marijonai ir Šv. Kazimiero sąjunga, 16 Hound Rd., West Bridgeford, Nottingham, Great Britain.

Albinas Baranauskas, PROFESORIUS RAKŪNAS. Nidos knygų klubo leidinys nr. 116, 1988 m. Spaudė Nida Press, 2 Ladbroke Gardens, London, W11 2PT, England. Kaina – 8 svarai. Užsienyje – 12.50 JAV dol.

NAUJOJI VILTIS. Nr. 21 1988. Politikos ir kultūros žurnalas. Leidėjai: Lietuvių studentų tautininkų korporacija "Neo-Lithuania" ir Amerikos lietuvių tautinė sąjunga. Vyriausias redaktorius – Vytautas Abraitis. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, Chicago, IL.

1989 m. KALENDORIUS (knygos formato) Prisikėlimo parapijos sekcijos leidinys. Paruošė Stasys Prakapas. Tiražas – 3000 egz.

Povilas Petkevičius, LENKŲ OKUPACIJOJE IR JŲ KALĖJIMUOSE. Čikaga 1988. Kalbą taisė Juozas Masilionis. Autoriaus leidinys. Kaina – $8. Spaudė "Draugo" spaustuvė, 4545 West 63rd Street, Chicago, IL 60629.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Jaunoji dail. Rasa Arbaitė, Kalifornijos Santa Monikoje gyvenanti architekto Edmundo Arbo ir rašytojos Alės Rūtos-Arbienės dukra, yra surengusi kelias savo kūrinių parodas. 1988 m. lapkričio 6-23 d.d. paskutinė jos paroda įvyko Los Angeles mieste, Anca Colbert galerijoje. Parodoje ji buvo išstačiusi keturiolikos paveikslų ciklą "Sapnai", sukurtą monotipijos technika. Tie jos kūriniai serigrafiniu tušu buvo nupiešti ant metalinės plokštės ir perspausti ant storo popieriaus. Rasa Arbaitė nuo pat mažens reiškėsi dailėje. Dabar jau yra baigusi studijas ir dirba dailininke iliustratore.

Lietuvių dailininkų kūrinių parodą, skirtą Vasario 16-sios šventei, šiemet vėl surengs JAV LB Niujorko apygardos valdyba, organizatoriumi pasikvietusi Paulių Jurkų. Tradicinė paroda įvyks vasario 11-12 d.d. Bruklyne, didžioje Kultūros židinio salėje. Parodoje dalyvaus JAV lietuviai dailininkai, daugiausia gyvenantys Niujorko bei kitose kaimyninėse Atlanto pakrančių valstijose. Pirmą kartą į šią tradicinę parodą bus įjungti ir Lietuvos dailininkai, nes ten buvo surengta išeivijos dailininkų darbų paroda. Lietuvos dailininkams atstovaus jų kūriniai, įvairiais būdais pasiekę išeiviją — dovanoti giminėms ir bičiuliams. Didesnis pasirinkimas yra grafikos darbų, bet trūksta stambesnių tapybos drobių ir skulptūrų. Vis dėlto tikimasi, kad paroda Bruklyne sudarys neblogą vaizdą dabartinės lietuvių dailės tėvynėje ir išeivijoje.

Trys jaunieji menininkai iš Vilniaus — sol. Sigutė Trimakaitė, pianistė Audronė Kisieliūtė ir aktorius Gediminas Storpirštis 1988 m. spalio 1-16 d.d. aplankė V. Vokietijos lietuvius. Jiems skirti septyni koncertai buvo surengti Annabergo pilyje, Freudenštadte, Štutgarte, Memingene, Neukirchene, Hiutenfelde ir Hamburge. Su menininkų trijule keliavo ir "Gimtojo krašto" vyr. redaktoriaus pavaduotojas Rimvydas Valatka. Vilniaus filharmonijos sol. S. Trimakaitė yra žymiosios graikų dainininkės Marijos Callas tarptautinio konkurso Atėnuose laureatė, 1987 m. kovo pabaigoje laimėjusi pirmą vietą kamerinio-oratorinio dainavimo grupėje. Koncertai buvo pradėdami tautine giesme tapusia Maironio ir J. Naujalio daina "Lietuva brangi", baigiami dr. V. Kudirkos sukurtu Lietuvos himnu. Sol. S. Trimakaitė dainavo lietuvių liaudies dainas, poetės Onės Baliukonytės ir Broniaus Kutavičiaus kompoziciją "Lietuva", vokiečio R. Schumanno ir prancūzo J. Weckerlino romansus. Vilniaus dramos teatro aktorius G. Storpirštis skaitė poetų Justino Marcinkevičiaus, Sigito Gedos ir Rimanto Vanago eilėraščius. Žurnalistas R. Valatka kalbėjo apie Lietuvos persitvarkymo sąjūdį ir paskutiniuosius įvykius.

Kompozitorės Giedros Gudauskienės kūrinių koncertą ir jos fortepijoninių kūrinių kasetės sutiktuves 1988 m. spalio 9 d. Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos salėje surengė LB Santa Monikos ir Vakarų Los Angeles apylinkės. Koncertas taipgi buvo susietas ir su G. Gudauskienės 65 metų amžiaus sukaktimi. Su jos fortepijoninių kūrinių kasete supažindino Rūta K. Vidžiūnienė. Kasetėn įrašyti pianistų Raimondos Apeikytės ir Manigirdo Motekaičio atliekami G. Gudauskienės kūriniai: "Variacijos liaudies dainos 'Pasvarcyk, antela' tema", "Trys lietuviškų patarlių atspindžiai", "Los Angeles vaizdai", "Vilniaus prisiminimai", "Variacijos 'Suktinio' tema" ir "Koncertinis tango". Koncertui vadovavo aktorius Petras Maželis. Sukaktuvininkės kūrinius atliko solistės Birutė Dabšienė-Vizgirdienė ir Vita Polikaitytė-Vilkienė, pianistė Raimonda Apeikytė ir Los Angeles vyrų kvartetas, netekęs staiga susirgusio antrojo tenoro Broniaus Seliuko. Bene didžiausio dėmesio susilaukė sol. B. Dabšienės-Vizgirdienės padainuotos keturios arijos iš G. Gudauskienės naujos operetės "Aldona", kuriai libretą yra parašiusi Rūta Kleva Vidžiūnienė. Operetės premjerą žada paruošti Los Angeles dramos sambūrio vadovas rež. Petras Maželis.

Šiauliečio dail. Antano Krištopaičio akvarelių paroda, skirta 1863 m. sukilimo 125-tosioms metinėms, buvo surengta Vilniuje. Dail. A. Krištopaitis daug metų lankė istorines šio sukilimo vietoves. Jo akvarelėse — Kurtuvėnai, Guostagalys prie kelio į Linkuvą, Šingailiai, Šventibrastis, Telšių katedros aikštė, Pušaloto bažnyčia, kurioje buvo pašventintos 1831 ir 1863 metų sukilimų vėliavos. Parodon įjungta ir Lukiškių aikštė Vilniuje, kur buvo pakarti sukilimo vadai Z. Sierakauskas ir K. Kalinauskas. Neužmiršti ir okupacinės caro valdžios gynėjai, žuvę mušyje prie Biliūniškių dvaro. Jiems atstovauja antkapis Šiaulių provoslavų kapinėse. Akvarelėse įamžinti ir sukilėlių kapai, juos slėpę ir jų kaulus priglaudę miškai, ąžuolai, po kuriais susirinkdavo sukilėliai. Parodos lankytojus tolimon praeitin nukėlė akvarelėse matomi aptrupėję, susenę medžiai, apžėlę takai, kuriais kadaise vaikščiojo sukilėliai.

Kristijono Donelaičio 275-tosioms gimimo metinėms skirti renginiai dar prieš sukaktuvinę 1989 m. sausio 1 d. datą buvo pradėti Klaipėdoje. Parodų rūmuose atidaryta respublikinė įvairaus žanro ir formos dailės kūrinių paroda, atspindinti K. Donelaičio literatūrinio palikimo gelmes, jų įtaką tautinei lietuvių kultūrai. Lankytojų dėmesį atkreipė grafikų E. Juchnevičiaus, V. Kalninio, J. Stauskaitės, I. Kačenauskaitės darbai K. Donelaičio "Metų", pasakėčių, Tolminkiemio motyvais. K. Donelaičio pasaulėjautos temas gvildeno V. Pinkevičiaus, E. Malinausko, R. Savicko, J. Vosyliaus tapybos kūriniai. Parodą papildė gausus medalių ir knygženklių rinkinys, Klaipėdos K. Donelaičio vidurinės mokyklos dailės studijos darbai. Buvo išstatyta ir Alberto Belevičiaus sukurta marmurinė K. Donelaičio skulptūra, skirta jo muziejumi tapusiai bažnyčiai Tolminkiemyje. Į K. Donelaičio minėjimus įsijungė ir Vilniaus konservatorijos Klaipėdos fakultetų lituanistai. Paskaitą "Kristijonas Donelaitis — Mažosios Lietuvos atminties poetas" skaitė Vilniaus universiteto docentas Albinas Jovaišas. Konservatorijos Klaipėdos fakultetų lietuvių kalbos, literatūros ir režisūros diplomantai su kurso vadovu rež. A. Miliniu suvaidino vienaveiksmę pjesę "Giesmė". Inscenizaciją pagal K. Donelaičio gyvenimą liečiantį A. Drilingos romaną "Jau saulelė" parašė ir režisavo diplomantė Virginija Vyšniauskaitė.

Paminklo Vilniaus įkūrimui konkursas, paskelbtas 1988 m. balandžio 2 d. savaitraštyje "Literatūra ir menas", susilaukė net 43 projektų, kurių paroda buvo atidaryta Vilniuje lapkričio 23 d. Vertintojų komisija, vadovaujama skulptoriaus P. Aleksandravičiaus, septynias lygiavertes 1.000 rublių premijas paskyrė septyniems projektams. Premijos įteiktos juos sukūrusiems skulptoriams ir architektams: G. Karaliui ir H. Šilgaliui; S. Kuzmai ir A. Černiauskui; A. Vyšniūnui, R. Midvikiui ir A. Skiezgelui; R. Krištapavičiui, M. Navakui ir G. Šliažui; P. Repšiui ir G. Pajarskaitei; S. Šiukštai ir A. Stalgiui; D. Šeštokaitei, V. Urbanavičiui ir H. Žukauskui. Jie išsikovojo teisę tobulinti savo projektus ir dalyvauti antrojoje konkurso dalyje. Vertintojų komisijoje dalyvavo ir visuomenės atstovai. Lietuvos mokslų akademijos filosofijos, sociologijos ir teisės institutas specialiomis anketomis leido pasisakyti ir projektų parodos lankytojams. Instituto darbuotoja Vida Kazlauskienė konstatuoja, kad lankytojų nuomonė gerokai skyrėsi nuo vertintojų komisijos. Parodos lankytojams labiausiai patikusiame projektų septynetuke nėra nė vieno, premijuoto vertintojų komisijos. Vilniaus įkūrimo paminkle visuomenė pageidauja Lietuvos istorijos ženklų — Gedimino, Raitelio, Vilko, Gedimino stulpų ir net Rūpintojėlio. Kilo abejonių ir dėl paminklui pasirinktos Gedimino kalno papėdės, kuri priklauso Žemutinės pilies teritorijai. Dabar jau renkamos aukos tai piliai atstatyti. Kiti nuogąstauja, kad naujasis Vilniaus įkūrimo paminklas gali netikti klasicistiniam Katedros aikštės stiliui. **V. Kst.**

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	9 %
180-185 d. term. ind.	9¼%
1 metų term. indėlius	9½%
2 metų term. indėlius	9½%
3 metų term. indėlius	9½%
1 metų GIC-met. palūk.	10½%
2 metų GIC-met. palūk.	10½%
3 metų GIC-met. palūk.	10½%
1 metų GIC-mėn. palūk.	9¾%
RRSP, RRIF ir OHOSP	8¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	10½%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	10½%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	10½%
Specialią taup. s-tą	8 %
Taupomąją sąskaitą	8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk	8¾%
Kasd. pal.čekių sąsk.iki	5¾%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	12 %
Sutarties paskolas nuo	12 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	11½%
2 metų	11¾%
3 metų	12 %
Su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ir 3 metų	10¾%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 40 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775

2239 Bloor Street West.

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS

an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8

232-9000 res: 231-2839

A.P. GOMES Real Estate & Insurance Ltd.

1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus

Antanas Bliūdžius

Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,

22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7

Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas

Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

T.V.

Veikalo "Išeivijos lietuvių sportas 1944-1984" redaktoriai. Iš kairės: Pranas Mickevičius, Kęstutis Čerkeliūnas ir Sigitas Krašauskas. Jie dirbo gyvendami geografiniame trikampyje: Milwaukee, Muenchenas, Torontas. Nuotrauka padaryta vieno redaktorių susitikimo metu Toronte 1986 m.

ĮVERTINTOS PASTANGOS. . .

Čikagoje leidžiamo "Lietuvių balso" 1988 lapkričio 19 d. laidoje paskelbta sekanti žinutė:

"So. Bostone gyvenantis "Lietuvių balso" bendradarbis ir rėmėjas Jurgis Jašinskas, įvertindamas veikalo "Išeivijos lietuvių sportas" reikšmę mūsų jaunimui, per "Lietuvių balsą" paskyrė sekančias premijas:

1000 dolerių veikalo redaktoriams: Kęstučiui Čerkeliūnui (Niujorke), Pranui Mickevičiui (Milwaukee) ir Sigitui Krašauskui (Toronte).

500 dolerių veikalo korektoriams ir "Lietuvių balso" bendradarbiams: Broniui Keturakiui (Milwaukee) ir Anuprui Tamulynui (Čikago).

10 egz. knygos "Išeivijos lietuvių sportas" – "Lietuvių balsui". Šios knygos 3 egz. jau buvo paskirti loterijos būdu per "Lietuvių balso" vakarienę lapkr. 5d., kiti bus loterijos būdu išplatinti ateityje.

Mūsų gerb. bendradarbiui ir rėmėjui J. Jašinskui "Lietuvių balso" vardu už tokį idealizmą dėkojame."

(JURGIS JAŠINSKAS, sporto pedagogas, žurnalistas. Pirmajame FASKo – Fizinio auklėjimo ir sporto komiteto suvažiavime 1947 Augsburge skaitė dėmesio susilaukusią paskaitą, siūlydamas jau tais laikais įsteigti Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungą. Jo straipsniuose ir paskaitose visuomet atsispindėjo meilė jaunimui, jo išsilavinimui, skatinimas savitarpio tolerancijai. Paskirdamas premiją "Išeivijos lietuvių sporto" redaktoriams, Jurgis Jašinskas įvertino jų darbą, už ką reiškiama gili pagarba. Red.).

("Gimtasis Kraštas", 1988 m. gruodžio 8-14).

ĮSTEIGTA ŽURNALISTŲ SEKCIJA

Prie "Tėviškės" draugijos įsikūrė žurnalistų sekcija. Jos pirmininku išrinktas TV jaunimo redakcijos žurnalistas Artūras Baublys, pavaduotoja – "Sporto" laikraščio korespondentė Marytė Marcinkevičiūtė. Pirmininką paklausėme apie sekcijos tikslus.

– Įkurta žurnalistų sekcija turėtų tenkinti išeivijos spaudos, o per ją – visos išeivijos visuomenės smalsumą, – pasakoja Artūras Baublys. – Pasistengsime susisiekti su užsienio lietuvių redakcijomis ir pasiūlyti paramą. Mes pasiruošę pagal užsakymus paruošti straipsnių, interviu su užsienio lietuvių pageidaujamais pašnekovais.

Sekcijoje – 15 žurnalistų iš TVR ir laikraščių bei žurnalų redakcijų. Prie "Tėviškės" draugijos susikūrusi žurnalistų sekcija talkins priiminėjant svečius, pirmiausia žurnalistus. Mes jaučiame išeivijoje didelį informacijos iš Lietuvos troškulį. Kita vertus, patys Lietuvos spaudoje pasigendame žinių apie išeivijos gyvenimą. Todėl labai rūpi asmeniniai kontaktai su užsienio lietuvių spaudos darbininkais. Sekcija telks Lietuvos ir išeivijos žurnalistus bendram darbui.

Pranas Karlonas

(Ištrauka iš "Tėviškės Žiburių" sporto skyriaus redaktoriui atsiųsto laiško . . . "Gerb. S. Krašauskai, jeigu Jums rūpi turėti iš Lietuvos originalios medžiagos sportinio gyvenimo temomis, prašome parašyti. Neseniai prie "Tėviškės" draugijos įsisteigė žurnalistų sekcija, kurios vienu iš tikslų yra padėti išeivijos spaudai aprūpinti originalia medžiaga. Jeigu Jums ne tas pats, kas iš mūsų korespondentų jas rašytų, prašome nurodyti tą, kuriuo labiausiai pasitikite. Tuomet sekcija atliks organizacinį darbą. Žodžiu, norime būti Jums reikalingi.

Su Šv. Kalėdom ir Naujaisiais metais. **Pranas Karlonas).**"

LIETUVOS BURIUOTOJŲ LAIMĖJIMAI IR NESĖKMĖS

Jūros burtais tiki daugelis jaunuolių. Gaila, kad lietuviai vėlokai pasirodė žydruose Baltijos plotuose. Tik 1926 m. jūrų skautų jachta "BUDYS" įnešė trispalvę į svetimus uostus.

Klaipėdos netekimas buvo skaudus smūgis visai Lietuvai ir visiems buriuotojams. Reikėjo buriuoti iš Šventosios uosto ir plėsti šį sportą ežeruose.

Po karo reikėjo viską pradėti iš nieko. Iš pirmosios ir antrosios buriuotojų kartos tik vienas, antras atsirado, nes kiti buvo pasitraukę į vakarus, išvežti į Sibirą mirčiai. Ilgainiui, susidarė trečioji ir išaugo ketvirtoji buriuotojų karta.

Pradėta su mažomis burlaivėmis, pavyko suremontuoti kelias senas jūrines jachtas. Iš Klaipėdos, kadangi buvo pasienio ruožas, į jūrą išeiti buvo nelengva, bet užtatai čia pat yra Kuršių marios. Užtvenkus Nemuną, Kauno buriuotojams nusišypsojo laimė, nes susidarė marios, prie kurių buvo pastatytas jachtų uostas. Vilniečiams buriuotojams pašonėje yra vaizdingi Trakų Galvės ir Skaisčio ežerai.

Dabar Lietuvoje jau yra pajėgių buriuotojų ir nesitenkinama Baltijos jūra, nes 1989 metais norima išeiti į Atlanto vandenyną ir atplaukti į New Yorką.

1988 m. Lietuvos jūrinių jachtų regata vyko kursu Klaipėda – Pionerski ir atgal. Pirma vieta teko jachtai "Dailė", kuriai vadovavo J. Vrublevičius.

Sovietų Sąjungos pirmenybėse laimė nelydėjo mūsų buriuotojų. Gal svarbiausia priežastis buvo neturėjimas varžyboms tinkamų valčių ir burių. "Lučų" (Laser kopija) pirmuoju atburiavo klaipėdietis A. Virčenka ir trečiuoju – T. Rymonis. Lietuvos buriuotojų pažiba – Gintautas Mincė, varžydamasis "470" klasėje, neturėdamas geros valties, pralaimėjo estams, kurie buriavo su burvalte, pastatyta Vakarų Vokietijoje. Taip pat nepasisekė L. Šiugždinio ir V. Balčiūno įgulai. "Solingų" varžybose L. Ivanauskas ir A. Drąsutavičius gavo tenkintis septinta, o "Finų" klasėje A. Margiui teko tik 15-ta vieta.

Su "Skrajojančiu olandu" broliai E. ir V. Gyliai atplaukė aštunti, o su burlente V. Kloviškis atplaukė trečiuoju.

Trisdešimt aštuntose Baltijos jūros varžybose Taline, kur iš 13 kraštų dalyvavo apie 300 buriuotojų, esant silpnam ar vidutiniam nepastovios krypties vėjui, vėl lietuvių buriuotojai nukentėjo, neturėdami gero inventoriaus (laivų, burių).

"470" klasėje G. Mincė su A. Černyšu liko vienuoliktoje vietoje, su "Finu" A. A. Margis laimėjo šeštą, "Solingu" L. Ivanauskas ir A. Drąsutavičius – septintą, "Lučų" klasėje A. Virčenka – penktą ir su "Skrajojančiu olandu" broliai Gyliai tik – dešimtą vietą.

Olimpine burlente varžėsi R. Vilkas ir gavo 8-tą (tarp jaunių pirmą), o "Monotip" burlenčių klasėje V. Kloviškis užėmė šeštą vietą.

Buriuotojų didžiausias troškimas yra atnaujinti savo laivyną, įsigyti geras bures, o patyrimo jiems netrūksta. Tenka pastebėti, kad Lietuvoje moterys nepasireiškia buriavime.

B. Stundžia

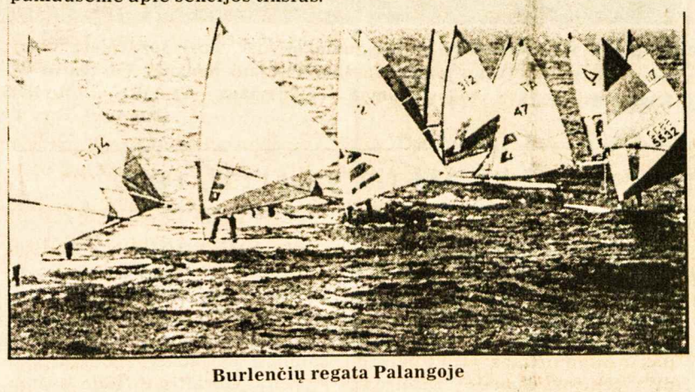

Burlenčių regata Palangoje

Jau atspausdinta papildoma laida knygos "Burės ir varikliai". Ruošiama didesnė siunta į Lietuvą.

Visuotinis Toronto lietuvių golfo klubo narių susirinkimas įvyks sausio 16 d., 7.30 v.v., Prisikėlimo parapijos posėdžių kambaryje. Ateinančio golfo sezonui pagerinti valdyba turi visą eilę pasiūlymų ir planų, kurie bus pateikti narių pritarimui ir diskusijoms. Visi nariai maloniai kviečiami dalyvauti.

Valdyba

Ateitininkų žinios

Sekantis studentų susirinkimas – sausio 28. Daugiau informacijų bus paskelbta vėliau.

Studentai kartu su moksleiviais gruodžio 23 aplankė 12 vyresnio amžiaus tautiečių ir apdovanojo juos pyragaičiais, kuriuos jie patys iškepė.

Studentų draugovės pirm. Indrė Čuplinskaitė buvo pakviesta vadovės pareigoms žiemos kursuose moksleiviams Dainavoje gruodžio 26 — sausio 1 d.d.

Studentų žiemos kursai įvyko Neringoje taip pat gruodžio 26 — sausio 1 d.d. Juose dalyvavo 10 studentų. Kursuose paskaitas skaitė kun. A. Saulaitis, SJ, seselė Ignė ir dr. H. Štromas. Liko laiko ir smagiai paslidinėti. **O.G.**

Skautų veikla

• Sausio 17, antradienį, 7 v.v. skautų būkle yra šaukiamas Kanados rajono lietuvių skautų-čių vadovų-vių ir tėvų posėdis. Tema – vasaros stovyklos organizavimas.

• Sausio 19, ketvirtadienį, 7.30 v.v. prityrę skautai, sk. vyčiai ir vadovai kviečiami pulkininko A. J. Praysner dalyvauti Kanados karališko kariuomenės pulko viešnagėje. Adresas: Fort York Armory, 660 Fleet St.W., Toronto. **M.**

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" – atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas

Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti

Justinas Raškauskas

allan BROWN

624-6336 namų 897-0068

ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR

Toronto & Mississauga Real Estate Board

4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

9 %	už 90 dienų term.indėlius
9¼%	už 6 mėn.term.indėlius
9½%	už 1 m. term. indėlius
9½%	už 2 m. term. indėlius
9½%	už 3 m. term. indėlius
9¾%	už 1 m. GIC mėn. palūk.
10½%	už 1 m. GIC invest. pažym.
10½%	už 2 m. GIC invest. pažym.
10½%	už 3 m. GIC invest. pažym.
8¾%	už pensijų planą (variable rate)
10½%	už 1 m. term. pensijų planą
10½%	už 2 m. term. pensijų planą
10½%	už 3 m. term. pensijų planą
8¾%	už pensijų fondą – RRIF (variable rate)
8¾%	už namų planą - OHOSP (variable rate)
8 %	už taupymo sąskaitą
8¾%	kasd. pal. sąsk. virš 10.000
6½%	už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:

už asmenines paskolas nuo	12 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	11½%
2 metų	11¾%
3 metų	12 %
(fixed rate)	
su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ar 3 metų	10¾%
(variable rate)	

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI virš 69 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių namai —

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.

Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – savininkai

Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED

25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3

Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,

1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7

(Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.

30 metų patirtis. Nemokamas namo įkainojimas.

KINGSWAY NATIONAL THE SIGN OF DISTINCTION

Tel. 535-2331 arba 537-2869

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.

associate broker

4887 dundas street west islington, ontario M9A 1B2 res: 767-0999

232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

MARIUS E. RUSINAS, turįs septynerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:

- RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai
- RRIF pensijų fondas
- metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)
- įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda
- atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm
- klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus

Canada Life Assurance Company

390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2

Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

būdais atkeliavo Kanadon, vaidindami politinius pabėgėlius. Dabar jų klausimą per dvejus metus turės išspręsti specialios dviejų asmenų komisijos, kurias sudarys Kanados imigracijos tarybos atstovas ir jo talkininkas. Imigracijos ministerė B. McDougall įsipareigojo paruošti 50 tokių atstovų ir jų talkininkų su jiems reikalingu pagalbiniu personalu. Šiam tikslui yra paskirta $100 milijonų. Tos specialios dviejų asmenų komisijos turės apklausinėti 85.000 nelegalių ateivių, pasiskelvusių politiniais pabėgėliais. Apklausinėjimas bus atliktas pagal atvykimo Kanadon datas. Dviejų apklausinėtojų grupelės, vadovaudamosios kiekvieno atvykėlio jau padarytais pareiškimais, turės tuojau pat padaryti sprendimą, ar tas atvykėlis tikrai yra politinis pabėgėlis. Jeigu jie abu ar bent vienas jų atvykėlį pripažins politiniu pabėgėliu, toks asmuo galės prašyti oficialaus ateivio teisių. Jos jam bus suteiktos, patikrinus sveikatą ir nustačius, kad nėra padaręs kriminalinių nusikaltimų. Tie nelegalūs ateiviai, kurių specialios dviejų pareigūnų komisijos nepripažins politiniais pabėgėliais, turės išvykti arba bus ištremti iš Kanados. Išvykusieji savame krašte normaliu būdu galės pradėti oficialaus įvažiavimo Kanadon procendūrą. Jiems bus užskaitytas Kanadoje praleistas laikas, turėtas darbas, galimybė jį atgauti. Ištremtieji Kanadon galės įvažiuoti tik su specialiu imigracijos ministerio leidimu.

Nelegalių ateivių antplūdis Kanadai yra padaręs didelių finansinių išlaidų. Mat jiems lig šiol nebūdavo leidžiama dirbti, kol nebuvo pilnai įteisintas įvažiavimas Kanadon. Tokiems pastogę ir pragyvenimą parūpindavo miestų gerovės pašalpos. Vien tik Toronte yra beveik 9.000 nelegalių ateivių. Jiems kasmet reikia apie $50 milijonų. Visoje Kanadoje tos išlaidos siekia šimtus milijonų dolerių. Imigracijos ministerė B. McDougall dabar leis dirbti tiems, kurių bylos jau yra svarstomos. Tikslus skaičius tų, kurie turės išvykti iš Kanados, nėra žinomas. Spėliojama, kad iš 85.000 apie 60.000 nebus pripažinti politiniais pabėgėliais. Tačiau ir tokiems galės būti padaryta išimčių dėl žmoniškumo priežasčių.

Dviejų pareigūnų specialios komisijos po 1989 m. sausio 1 d. sutiks visus nelegalius ateivius Kanadon pagrindiniuose įvažiavimo centruose. Jie bus nedelsiant apklausinėti, tikrieji politiniai pabėgėliai bus nukreipti į Kanados imigracijos tarybą. Čia bus dar kartą atliktas trumpas jų patikrinimas. Taryba galės atmesti dviejų asmenų komisijos suteiktą pradinį politinio pabėgėlio statusą. Tarybos sprendimas bus galutinis. Beveik visiškai bus sustabdytas politinių pabėgėlių įvažiavimas Kanadon iš saugių kraštų, kur jie gauna ar gali gauti politinę globą – iš Šveicarijos, V. Vokietijos, Prancūzijos, kitų V. Europos šalių. Tokie galės būti sustapdyti ir tuojau pat grąžinti į tuos kraštus net ir tais atvejais, jeigu jie yra tikri politiniai pabėgėliai. Mat jie nenori politinės globos tuose kraštuose, o tik per juos bando įsiveržti Kanadon pro užpakalines duris. Iki 1989 m. sausio 1 d. vykęs politinius bėglius vaidinusių ateivių antpūdis dabar nutrūko, kai paaiškėjo, kad jų laukia greiti dviejų asmenų komisijos sprendimai pagrindiniuose įvažiavimo centruose.

Paieškojimai

Ieškomas **Povilas Sutkaitis**, gyvenęs Kelmės miestelyje. Jis pats arba apie jį žinantys prašome pranešti "Tėviškės žiburių" administracijai. Jo ieško vaikaitis Rytis.

Ieškoma sesutė **Aldona Švelnytė**, duktė Jono, anksčiau gyvenusi su tėvais Baltimorės mieste nuosavame name. Mirus tėvams Aldutė atiduota į pensionatą. Apie ją žinantys ar ji pati prašome pranešti "Tėviškės žiburių" administracijai.

Ieškomi **Antanas ir Elena Januliai** gyvenantys Argentinoje. Prašomi atsiliepti ar pranešti R. Paltanavičius, Birutės 2-45, Vilkaviškis 234270, Lithuania, LTSR.

Ieškomi **a. a. Vlado Samuolio vaikai**, anksčiau gyvenę Chicago, IL. Jie patys arba apie juos žinantys prašomi pranešti "Tėviškės žiburių" administracijai.

Ieškomas **Jonas Ratkelis** Vlado brolis. Jis pats arba žinantys apie jį prašome pranešti Genovaitei Ratkelytei, H. Borisos 12-1, Kaunas 233005, Lithuania, LTSR.

Ieškomas **Juozas Aukštuolis**, gimęs 1924 m. Ukmergės apskrityje, Žemaitkiemo parapijoje, Avižienių kaime. Jis pats arba apie jį žinantys prašome pranešti "Tėviškės žiburių" administracijai.

Paieškomas **Česlovas Prokofjevas** (Czeslaw Prokopiev arba Prokofjew), gimęs 1908 metais Vilniuje, palikimo reikalu. Jis pats arba jo šeima bei giminės prašomi pranešti Gary Gogan arba Bernadette Sroh. Skambinti jų sąskaiton (collect) tel. 604 - 682-3060.

Anapilio didžiojoje salėje 1988 m. gruodžio 24 d. Kūčiose vaikučiai sulaukė ir Kalėdų senelio Nuotr. B. Tarvydo

SKAITYTOJAI PASISAKO

LAIŠKAS DĖDEI IŠ LIETUVOS

Įvykiai mūsų padangėje jaudina ir mūsų širdis. Atgavom vėliavą, himną, kalbą – vėlokai, bet gal dar spėsime vaikams įskiepyti jos reikšmę gyvenime.

Persitvarkymas – gerai, tačiau dabar daug sunkiau verstis, negu tai buvo, kai lankėtės mūsų padangėje. Pritrūkom labai daug prekių, kasdienybė pasidarė dar labiau slegianti. Nepergyvena tie, kurie piniguoti kieno nors sąskaita, o gyvenančiam iš savo atlyginimo sunku. Aš irgi manau – nagi atsigausim, pradėsiu siūti, bet neliko iš ko siūti. Maniau ateis galų gale teisybė, mažiau sukčiaus, vogs nuo vargšo žmogaus, bet tai tik iliuzja. Sunku apsivalyti tiek prisišiukšlinus, sunku sąžiningai verstis savo darbu.

Gal ateitis bus geresnė, bet vargu ar klius kas mūsų likimui. Mūsų prekybininkai labai mažai teturi ko gero pasiūlyti; artėja šventės, šiemet jau vaikai atostogaus nuo Kalėdų, bet pradžiuginti gera dovanėle – didelė problema.

Bet ką aš čia su tom mūsų padangėj bėdom, artėja Naujieji metai, gal bus šviesiau, geriau. **J. P.**

IŠ "JOTVOS" LAIŠKO

Artėjant metų pabaigai, imamės apmąstyti istorijon pasitraukiantį laiko tarpsnį. Gražūs buvo 1988 metai. Prasmingi visos mūsų tautos gyvenime. Vaisingi ir išeivijai. VIII-ji Šokių šventė iki šiandien jaudina visus jos dalyvius ir svečius. Istorinė ji buvo ir tuo, kad jūsų visuotinėmis pastangomis pirmą kartą buvo nutiestas tiltas iš Rytų į Vakarus, ir virš Šventės rūmų liepos 3 dieną sužėravo gražūs Vaivos vartai. Pro tuos vartus išeikime ir Naujųjų metų pasitikti. Gal jie bus dar turtingesni iš mūsų svajonių atėjusios tikrovės. **Algis Uzdila,**

"Jotvos" sambūrio vadovas

Nori susirašinėti

šie asmenys iš Lietuvos su išeivijoje gyvenančiais lietuviais-lietuvaitėmis: septyniolikmetis Donatas Duobinas, Partizanų 168-17, Kaunas 233041, Lithaunia, LTSR; keturiolikmetė Inga Klemkaitė, Taikos 99-2, Rokiškis, Lithuania, LTSR; penkiolikmetis Tomas Bliznikas, Utena 234910, Komunarų 99-27, Lithuania, LTSR; septyniolikmetė Sandra-Sigita Rasovaitė, Žirmūnų 72-14, Vilnius 232012, Lithuania, LTSR; šešiolikmetis Jaunius Ramoška, Salininkų 22-4, Salininkai 234004, Vilniaus raj., Lithuania, LTSR; šešiolikmetis Vakaris Barčius, Darželio 8A-14, Salininkai 234004, Vilniaus raj., Lithuania, LTSR; penkiolikmetė Giedrė Didžiapetrytė, Kybartų 19-2, Kaunas — 12, Lithuania, LTSR; septyniolikmetis Danas Bartkevičius, Kraševskio 23-5, Kaunas 233028, Lithuania, LTSR; devyniolikmetė V. Karbauskaitė, Tauragės rajonas, Žygaičių paštas, 235904, Lithuania, LTSR; aštuoniolikmetė Ilona Staugaitytė, Rasytės g-vė 38-16, Kaunas 233026, Lithuania, LTSR; R. Paltanavičius, Birutės 2-45, 234270 Vilkaviškis, Lithuania, LTSR; Daiva Rakauskienė, Kulvos 34-16, Kaunas 233026, Lithuania, LTSR; Audronė Riaubienė, Tirkiliškis, Kalvarijos 90, Kaunas 234318, Lithuania, LTSR; Deimantė ir Valius Štuopeliai, 16-sios Divizijos 25-8, Klaipėda 235818, Lithuania, LTSR; Birutė ir Saulius Umbrusevičiai, Sniegenų 31-1, Kaunas 233010, Lithuania, LTSR; Regina Gelumbeckienė, Lenino pr. 87-1, Kaunas 233000, Lithuania, LTSR.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker
38 Hurontario Street,
Collingwood, Ont. L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 445-5640,
namų tel. (705) 429-6428.

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.
2 Jane St., Suite 500
Bloor ir Jane gatvių kampas
Toronto, Ontario M6S 4W3
Telefonai:
įstaigos (416)762-7393
namų 233-0303

Advokatas VIKTORAS E. RUDINSKAS,
B.C.L., LL.B., M.B.A.
Ontario ir Kvebeko teisininkų organizacijų narys, dirba firmoje advokatų Anderson, Sinclair, Walters, Shaw a. Mooney.
Barristers and Solicitors. Patent a. Trade Mark Agents
Toronto:
Suite 209,
3416 Dundas St.W.
Toronto, Ontario M6S 2S1
767-2127
Mississauga:
Suite 200, Plaza One,
2000 Argentia Road, Mississauga,
Ontario, L5N 1P7,
821-8522 TELEX: 06-960168

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B,
kartu su advokate Joana Kuraite perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus
3425 Dundas St.W., Suite 200
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonai:
įstaigos (416)763-3362
namų 621-2136

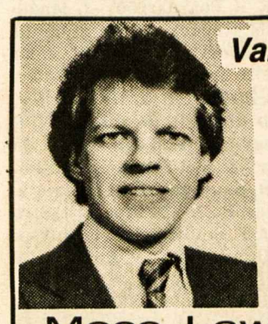
Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.
Telefonas (416) 864-2734
• Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investacijų srityje
• Aukso kasyklų analizuotojas
• Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"
• Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai
Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

Mes turime visko pigiomis kainomis, ką žmonės reikalauja Lietuvoje.
Siūlome patį didžiausią elektronikos pasirinkimą, kurį galima naudoti JAV, Europoje ir Lietuvoje.
Žemos kainos ELEKTRONICS
110V ar 220V, PAL-SECAM-NTSC tinkami naudoti Lietuvoje!
Visi videomagnetofonai pritaikyti naudojimui Lietuvoje. Prieinamos kainos.
Telefonai: (416) 663-9497, (416) 665-4250

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835
• Patarnauja lietuvių kalba.
• Nemokamas namų įvertinimas
130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9
Ne tik namai, bet ir jūsų ateitis

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti.
Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.
Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

UKRAINIEČIŲ IMPORTO IR EKSPORTO BENDROVĖ
FIRCHUKS
ПОСИЛКИ В УКРАЇНУ
Siunčiame siuntinius į Lietuvą.
Turime moteriškų, vyriškų bei vaikiškų drabužių. Taip pat 220 voltažo radijų ir vaizdajuosčių rekordavimo aparatų.
610 Queen St. W., Toronto, Ont., M6J 1E3. Tel. 364-5036

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
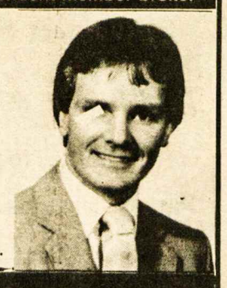
1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
The Lougheed & Barnard Funeral Home
252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

DRESHER REAL ESTATE LTD.
3830B Bloor St. W., Islington, Ontario M9B 1K8
Tel. 233-3334 — Fax 233-0285 — 231-2661
BOLTONE 14,5 akrų pramoninei statybai – $3,400,000.
BOLTONE 76,7 akrų, geras investavimas. Kaina – $4,500,000.
Dėl informacijų skambinti AL SRSA tel. 846-8168 arba VALTERIUI tel. 231-2661.
MISSISSAUGA 12 akrų – $3,900,000.
PEMBROKE, Ont., 18 sklypų namų statybai po $15,000. Dėl informacijų skambinti VALTERIUI tel. 231-2661.
COLLEGE prie Dovercourt parduodama "Litho-Art" spaustuvė. Prašoma kaina $110,000.00. Įmokėti trečią dalį. Skambinti Valteriui Drešeriui tel. 231-2661.
WHITBY 24 akrai pramoninei statybai – $3,360,000. Skambinti Valteriui.
ALBION-KIPLING rajone vienaaukštis, 4 miegamųjų. Kaina – $239,900.
ALBION-WESTON RD. rajone pusantro aukšto. Kaina - $237.000.
Mes patarnaujame visose pirkimo ir pardavimo srityse bei draudos reikaluose.

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
* atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
* parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
* įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
* atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas
* uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

1988 metų EKSKURSIJOS
Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS
Greitai bus paskelbtos 1989 metų ekskursijos
Patirtis Vilniaus grupių organizavime daugiau 20 metų. Neapsiriksite, pasirinkite mano organizuojamas grupes, kurias tvarkau su Inturistu per "Kentours" Toronto nuo 1962 m. Kaip lietuviška patarlė sako: Senas jautis vagos negadina. Jei dar nesate pasinaudoję, pamėginkite – įsitikinsite.
Smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233–3334 — Fax 233–0285 — 231–2661
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

RE/MAX
homecentre inc., realtor
an independent member broker
birute spudas, B.A.
sales representative
BLOOR WEST VILLAGE ramioje gatvėje parduodamas 4 miegamųjų labai gerame stovyje namas. Du židiniai, ąžuolo sijų lubos ir ąžuolo apdailos. Privatus įvažiavimas, garažas, gražus kiemas.
PARDUOTA
1280 dundas street west
toronto, ontario M6J 1X7
res: 445-9469
535-2500

V. BAČĖNAS
KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Sekmadienį pamokslus sakė kun. Gintautas Kabašinskas, Kauno Prisikėlimo parapijos vikaras. Po 11 v. Mišių Anapilio salėje jis papasakojo apie Prisikėlimo šventovės Kaune atstatymo planus, kurių ruošime jis dalyvauja, ir parodė vaizdajuostę apie Kauno Prisikėlimo šventovę bei Kalėdų Mišias Vilniaus Šv. Teresės šventovėje. Ateinantį sekmadienį mūsų šventovėje pamokslus sakys kun. Romualdas Ramašauskas, Šančių vikaras.

— Ateinančiais sekmadieniais po 11 v. Mišių Anapilio salėje bus rodomos vaizdajuostės iš Lietuvos. Sausio 15 bus pakartotinai rodomos kardinolo Mišios prie Vilniaus katedros.

— Pagal Lietuvos kardinolo ir vyskupų nurodymus, mūsų parapijoje: 1. šiokiadieniais po Mišių kalbame "Garbinkime Dievą" ir "Garbinkime Švč. Sakramentą"; 2. sekmadieniais tarp 9.30 v. ir 11 v. Mišių išstatomas Švč. Sakramentas ir kviečiame prie Švč. Sakramento budėti; 3. per parapijos atlaidus, rugsėjo 24 d., turėsime iškilmingą Eucharistinę procesiją. Skatiname parapijiečius atgaivinti ypatingą pagarbą Švč. Sakramentui dažniau einant išpažinties ir pagarbiai elgiantis šventovėje.

— Priimamos aukos nukentėjusiems Armėnijoje. Jos bus siunčiamos nukentėjusiems per Toronto arkivyskupiją.

— Wasagoje sekmadienį po Mišių buvo rodoma vaizdajuostė apie Kauno Prisikėlimo šventovės atstatymo planus ir kardinolo Sladkevičiaus laikytas Mišias prie Vilniaus katedros.

— Aukojo: Lietuvių kultūros muziejui Anapilyje $2.000 — Hamiltono bankelis "Talka"; $1.000 — V. Stankienė (savo vyro a.a. Kazimiero ir sūnų a.a. Ramučio-Stepono bei a.a. Kazimiero atminimui); $500 — N. N.; $300 — A. M. Kuolai, Č. Senkevičius; $100 — V. A. Kazlauskai; $50 — T. Z. Zaleskiai. Šv. Jono liet. kapinėms: $100 — M. Andrulevičienė, N. N.; $50 — V. Puniškienė. Motinos Teresės labdarai: $20 — V. S. Aušrotai, N. N.; $10 — E. Juzėnienė; $50 — S. Treigienė iš Victoria, B.C. Parapijos skoloms numokėti: $580 — E. Čuplinskas; $200 — Č. Pšezdzieckis, dr. A. V. Valiuliai, A. M. Kuolai; $150 — M. R. Yčai, N.N.; $100 — E. R. Stravinskai, A. Lukošiai, O. V. Mikšiai, S. Sinkienė, P. Vilutis, V. E. Smilgiai iš Richmond, B.C., B. Morkūnienė, S. Vyskupaitienė; $55 — K. R. Poškai; $50 — V. Puniškienė, K. D. Batūros, D. V. Paškai, P. E. Žuliai, V. K. Gapučiai. $300 — N. N.; $160 — V. Balsys; $110 — M. Jakubauskienė; $100 — A. Kilinskas, V. Jasiūnienė, Z. T. Zaleskiai, B. Kišonas, J. A. Paršeliūnai; $50 — A. A. Naruševičiai, K. R. Poškai.

— Mišios, sausio 15, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Aleksandrą Valeškienę, 11 v.r. už parapiją.

Lietuvių namų žinios

— LN valdybos posėdis — sausio 12, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— Medžiotojų ir žūklautojų klubo "Tauras" metinis balius — sausio 14, šeštadienį.

— "Užgavėnių karnavalo" ruošą aptarti LN moterų būrelio valdyba šaukia susirinkimą š.m. sausio 22 d., 1.00 v.p.p., Lietuvių namuose. Susirinkime sutiko dalyvauti kunigai svečiai iš Lietuvos ir duoti pranešimą. Narės ir viešnios prašomos dalyvauti.

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 300 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: A. O. Seibučiai iš Rokiškio, A. Beresnevičius iš Panevėžio, E. Laičuvienė iš Kauno, V. ir K. Maleckai iš Australijos.

— Sausio 8 d. LN buvo rodoma dviejų valandų vaizdajuostė iš Sąjūdžio seimo, įvykusio 1988 m. spalio 22-23 d.d. Vilniuje. Dalyvavo apie 300 žmonių. Komentavo bei aiškino Sąjūdžio narys kun. Gintautas Kabašinskas, Kauno Prisikėlimo parapijos vikaras. Apie Sąjūdį kalbėjo ir Šančių parapijos Kaune vikaras kun. Romualdas Ramašauskas. Renginį organizavo KLB Toronto apylinkės valdyba ir LN kultūros komisija.

—Vasario 4 d. — LN "Užgavėnių karnavalas".

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį per visas Mišias pamokslus sakė Šančių parapijos vikaras kun. Romualdas Ramašauskas.

— Pirmos Komunijos pamoka vaikučiams bus ateinantį sekmadienį, sausio 15 d., po 10.15 v. Mišių klebonijos patalpose.

— Šį trečiadienį, sausio 11 d., vėl pradėsime savaitinius seminarus. Seminarai tęsiasi nuo 7.30 v.v. iki 9 v.v.

— Parapijos salės nuomojamos 1990 metams iki vasario mėnesio galo tik parapijiečiams ir lietuviams.

— Parapijai aukojo: $250 — P. Poškienė; $200 — A. V. Balniai, T. Tarvydas, V. S. Liuimos, A. R. Simanavičiai, V. R. Šiaučiuliai; $150 — K. B. Valančiai; $100 — V. M. Butrimai, J. V. Biskiai, P. J. Barkauskai, E. S. Čepai, V. Daugėlavičienė, J. O. Gustainiai, A. Kairys, I. Kairienė, V. Kobelskis, V. J. Kulikauskai, St. Dabkus, dr. V. K. Juskey, A. Laurinaitis, V. I. Ignaičiai, A. A. Lukošiai, M. R. Jaglowitz, S. A. Poška, J. M. Murphy, K. Pivoras, P. P. Remeikos, St. Račickienė, R. Ročys, J. L. Roskosš, J. Šeperys, E. R. Stravinskai, D. V. Šaltmirai, J. A. Sungailos, V. L. M. Senkus, A. B. Spūdai, G. I. Smolskiai, V. A. Šipelis, J. M. Vaseriai, M. E. Zabulioniai, P. Žukas, A. Vingevičienė, K. Anderson, A. J. Viskontai, S. B. Sapliai, B. Buikienė; $80 — K. R. Poškus; $50 — L. Mačionienė, M. Raguckas, B. P. Stončius, R. I. Paškauskai, P. Gorys, A. J. Urkiai, S. B. Prakapai, D. J. Didžbaliai, A. Žilėnas, R. J. Rusliai, Gyv. Rožinio dr-ja, R. Dornfeld, A. D. Beresnevičiai, L. S. Olekos, R. Bakevičius, Z. A. Urbonai, A. B. Petrylos, R. Saulėnas, J. B. Danaičiai, A. Rūkas, B. D. Vaidilos, Z. J. Stravinskai, T. Senkevičius, L. Bukšaitis, V. Dunderas, V. V. Baliūnai, V. M. Kriščiūnai, J. B. Stankaičiai, O. R. Berentai, P. Skrupskas, K. Ducevičius, A. R. Ulbos, P. A. Jurkšaičiai, V. K. Gapučiai, J. Rimšaitė, Balaišių šeima, R. V. Sriubiškiai, J. Vingilis, A. Baltrūnas, J. A. Jurevičiai, D. Barakauskas, A. Z. R. G. Šimkai, B. P. Sapliai; gaisro pavojaus signalų įvedimui: $150 — C. B. Joniai; $100 — M. Bulvičienė, O. A. Pleniai; $50 — E. Z. Kazlauskai.

— Mišios sausio 15, sekmadienį, 8.30 v.r. — už Levišauskų ir Poškų šeimos mirusius, 9.20 v.r. — už a.a. Joseph, 10.15 v.r. — už a.a. Juozą Vaškevičių, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. už a.a. Dalytę Baliūnaitę.

Užgavėnių karnavalas. Tradicinis Užgavėnių karnavalas, kuris įvyks 1989 m. vasario 4 d., yra didžiausias lietuvių namų renginys, kuriame dalyvauja Toronto lietuvių organizacijos bei meniniai vienetai. Karnavalas susideda iš dviejų dalių: pirmoji dalis — jaunimo popietė, kurioj su savo programom pasirodo mūsų mažieji. Karaliaus Mindaugo menės balkonuose organizacijos įsiruošia paviljonus, kurie bus premijuojami. Premijas skiria speciali vertinimo komisija, o pinigus premijoms aukoja Lietuvių namai. Ši popietė suteikia progą jaunoms šeimoms susitikti, pabūvoti ir pasidžiaugti vaikučių sugebėjimais. Įėjimas nemokamas. Antroji dalis — Kaukių vakaras, skirtas suaugusiems. Jame programą atlieka apie 100 šokėjų bei dainininkų. Vakaro pasisekimas priklauso nuo svečių skaičiaus. Dalyviai, pasipuošę kaukėmis ar maskaradine apranga, bus premijuojami specialios komisijos. Premijoms pinigus aukoja Lietuvių namai. Juo daugiau dalyvių pasipuoš maskaradine apranga, juo labiau paįvairins vakarą. Kadangi Kaukių vakaro pelnas skiriamas karnavale dalyvaujančiom organizacijom, vakaro tikslas — sukelti kiek galint daugiau pelno. Nuoširdžiai kviečiami Toronto ir apylinkės lietuviai gausiai atsilankyti į Kaukių vakarą, maloniai praleisti laiką ir paremti liet. organizacijas bei vienetus. **Ald.**

Norintiems Lietuvoje

pastatyti mirusiems paminklus

yra gera proga ir geromis sąlygomis tai padaryti.

Skambinkite iki sausio 17 d.

tel. 245-9990 Toronte.

Pirmą kartą Kanadoje

sausio 13, penktadienį, 7 v.v., Prisikėlimo parapijos salėje

įvyks tarptautinės klasės šokėjų, Lietuvos nusipelniusių artistų,

Jūratės ir Česlovo Norvaišų

bei jų vadovaujamos keturių porų šokėjų grupės

koncertas

Petraukų metu bus pravedamos šokių pamokos, skiriamos premijos geriausiai šokančiom žiūrovų porom. Veiks bufetas. Įėjimas $5 visiem – seniem ir jauniem.

Kviečiame atsilankyti

Medžiotojų ir žūklautojų klubas "TAURAS"

maloniai kviečia į TRADICINĮ METINĮ

BALIŲ

1989 m. sausio 14, šeštadienį, 6 v.v., Toronto Lietuvių namuose, (1573 Bloor St.W.)

Programoje: Jaunimo pasirodymas. Žvėrienos vakarienė su vynu. Šokiams gros "Les and the Music Masters". Įėjimas $17.50.

Pakvietimai gaunami Lietuvių namų popietėse, pas J. Šimkų **231-9425**, pas klubo narius ir prie įėjimo. ***Rengėjai***

TAUPYKIME SAVO ATEITIES GEROVEI!

(Sumažindami pajamų mokesčius)

- Sausis ir vasaris – RRSP indėlių mėnesiai.
- Per šiuos mėnesius dalį savo santaupų įdėkite į saugią

"Paramos" RRSP s-tą.

- Jei truks **"Parama" paskolins.**
- "Parama" moka **aukštas palūkanas** už jūsų indėlius.
- "Parama" neima **jokių mokesčių** nei už plano administravimą, nei už patarnavimus įdedant ar išimant.
- "Parama" **tuoj pat vietoje išduoda** kvitą dėl mokesčių atleidimo.
- Galite **pasirinkti indėlio terminą:** 1 m. - 10½%, 2 m. - 10½%, 3 m. - 10½%, su keičiamu nuošimčiu (variable rate) 8¾%.
- Jūsų RRSP **palūkanos apsaugotos nuo pajamų mokesčių.**
- **Nelaukite paskutinės dienos!**
- Paskutinė diena indėliams už **1988 metus**

KOVO 1 D.

Tel. 532-1149

"PARAMOS" valdyba

Anapilio sodybos korporacijos metinis narių susirinkimas įvyks š. m. sausio 18, trečiadienį, 7 v.v. parapijos salėje. Bus valdybos, kapinių bei revizijos komisijų pranešimai ir rinkimai. Kvorumui laiku nesusirinkus, po pusės valandos bus šaukiamas kitas susirinkimas, kuris, nežiūrint dalyvaujančių skaičiaus, bus teisėtas.

Valdyba

"Parama" kredito kooperatyvas primena nariams, studijuojantiems pirmus metus universitete, kad jau laikas paduoti prašymus gauti "Paramos" stipendijai (iki $1000). Stipendijų prašymai priimami iki 1989 m. kovo 1 d. **Vedėja**

A. a. dr. Stasio Pacevičiaus atminimui žmona Janina Pacevičienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $100.

A. a. Jonui Karveliui, knygos ir lietuviškos spaudos mylėtojui, prisiminti dr. Sigitas ir dr. Angelė Kazlauskai "Tėviškės žiburiams" aukojo $100.

A. a. Onos Šarūnienės atminimui vietoje gėlių Veronika Kalendrienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A. a. Onos Šarūnienės atminimui J. ir J. Sakalauskai "Tėviškės žiburiams" aukojo $10.

Kun. Petro Ažubalio stipendijų fondui Kalėdų švenčių proga dr. Juozas ir Angelė Sungailos paaukojo $500.

Vytautas Aušrotas, lietuvių visuomenės veikėjas Toronte, š. m. sausio 7 d. savo namuose, žmonos Sigitos puikiai suruoštose vaišėse, draugų bei bičiulių tarpe atšventė vardines ir 65-jį gimtadienį. Buvo palinkėta ilgų, darbingų, o kartu ir užsitarnautų poilsio metų.

Tautinių šokių šventė Vilniaus televizijoje

1988 metų gruodžio 23 dieną, Vilniaus televizija transliavo ištraukas iš VIII laisvojo pasaulio tautinių šokių šventės, įvykusios Hamiltone, Kanadoje 1988 m. vaizdajuostės. Buvo rodomas įžygiavimas į areną, KLB pirm. Vyt. Biretos sveikinimas, įvairūs šokiai, šokėjų grupės ir bendras vaizdas.

Š. m. sausio 22, sekmadienį, 2.30 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose

magistras Genius Procuta skaitys

paskaitą –

"Mokykla dabartinėje Lietuvoje: sovietinė ir tautinė"

Paskaitininkas yra sovietinių studijų mokslinis darbuotojas. Visi kviečiami dalyvauti ir susipažinti su vėliausiais pasikeitimais Lietuvos mokyklose. Įėjimas nemokamas.

Rengia – LN kultūrinė komisija

Š. m. sausio 29, sekmadienį, 2.30 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose

advokatas A. Pacevičius skaitys

paskaitą –

"Vėliausieji pakeitimai testamentų sudaryme turto persiuntimui į Lietuvą"

Paskaitininkas atsakys į klausimus. Įėjimas nemokamas.

Rengia – LN kultūrinė komisija

Toronto lietuvių kredito kooperatyvui "Parama"

reikalinga tarnautoja arba tarnautojas.

Pirmenybė turintiems patyrimo banke ar buhalterijos darbe, kalbantiems lietuviškai ir angliškai. Kreiptis į vedėją tel. ***532-1149***

Anapilio knygyne gauta

Jonas Aistis, RAŠTAI I, K.V. – $18.
Jurgis Jankus, TĖVAS VENANCIJUS IR JO MATILDA, pasakojimai — $12.75.
Petras Klimas, DIENORAŠTIS (1915-1919), K.V. — $25.
Antanas Paškus, EVOLIUCIJA IR KRIKŠČIONYBĖ (Teilhard de Chardin perspektyvoje) – $7.50.
Ant. Rubšys, ISLAMAS — $6.50.
K. Ostrauskas, ELOIZA IR ABELARDAS — $10.
VAIKŲ ŽODYNAS (Lithuanian Heritage Dictionary) – $25.
Kazys Boruta, WOODEN MIRACLES translated by Milton Stark — $32.50.
Juozas Urbšys, ATSIMINIMAI – $9.00.

MONTREAL QUE

Prieš Bernelių Mišias jungtinis AV parapijos ir Montrealio mergaičių choras, vadovaujamas muz. Aleksandro Stankevičiaus, ir sol. Antanas Keblys atliko pusės valandos kalėdinių giesmių koncertą. Mišias laikė klebonas kun. Juozas Aranauskas, asistuojamas kun. Jono Kubiliaus ir kun. Izidoriaus Sadausko. Pamokslą pasakė kun. J. Aranauskas, šv. Rašto skaitynius atliko nuolatiniai skaitytojai dr. Jonas Mališka ir Albinas Blauzdžiūnas. Mišių metu irgi buvo giedamos kalėdinės giesmės. Labai gražiai nuskambėjo pirmą kartą giedamas "Rūpintojėlio skundas" – žodžiai gauti iš Lietuvos, o kompozicija A. Stankevičiaus. Šią giesmę giedojo jungtinis choras su sol. A. Kebliu. Sol. Gina Čapkauskienė dėl ligos šiuo kartu nedalyvavo. Po pamaldų visi rinkosi į parapijos salę prie stiklo vyno ir kavos pasisveikinti švenčių proga.

Nuo 1989 m. sausio 1 d. Dorchester blvd. pavadintas Rene Levesque blvd. ir Dominion sq. – Dorchester sq. Įdomu, kad Dorchester blvd., einąs per Westmont, pasilieka seną vardą.

A.a. kun. Vaclovas Stankūnas, 86 m. amžiaus, mirė gruodžio 26 d. Visą laiką dirbo anglų Šv. Ritos ir Šv. Domininko parapijose. Po gedulingų pamaldų Šv. Ritos šventovėje gruodžio 28 d. laidoti išvežtas į lietuvių Šv. Jono kapines Mississaugoje.

A.a. Izabelė Geležiūnienė (Aleksaitė), 79 m. amžiaus, mirė gruodžio 23 d. Iš AV šventovės gruodžio 28 d. palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi dvi dukros ir sūnus su šeimomis bei kiti giminės.

A.a. Ona Gečienė (Avižaitė), 92 m. amžiaus, mirė gruodžio 26 d. Iš AV šventovės palaidota gruodžio 28 d. Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi dvi dukros du sūnūs, trys seserys ir plati giminė. **B. S.**

NUO ŽEMĖS DREBĖJIMO

galima drauda už papildomą mokestį vidutiniam namui $50.00 – $100.00 į metus.

Gerai yra turėti savo nuosavą draudą ir nelaimės atveju nepriklausyti nuo įvairių sprendimų ir malonės.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

TEL. 722-3545

Agentūroje galima išspręsti sudėtingus draudos klausimus.

LITAS **MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA**

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS – virš $26,000,000 REZERVAS – virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	10¾%	Taupymo – special.	5½%
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5¼%
1 metų	9½%	Taupymo – kasdienines	5 %
180 d. - 364 d.	9 %	Einamos sąsk.	4½%
120 d. - 179 d.	8¾%	RRIF – RRSP – term.	10¾%
60 d. - 119 d.	8½%	RRIF – RRSP – taup.	6½%
30 d. - 59 d.	8¼%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 12¾%, asmenines – nuo 12¼%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00-3.00	——
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00-7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

IEŠKAU MOTERS prižiūrėti vaikus. Duodu kambarį ir leidžiu naudotis automobiliu. Tel. 887-1392.

LIETUVĖ MOTERIS priima prižiūrėti vaikus savo namuose Etobicoke rajone. Tel. 626-5184.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, kiekvieno mėnesio 15 "Vilnius Manor" pensininkų namuose.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

Parduodame ir siunčiame 220 voltų/50 Hz elektrinius reikmenis

įskaitant ir "Camcorders", "VCR" bei "TV" vartojimui Europoje.

Universal Overseas Services

Tel. (416) 755-7779

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS TARYBOS ekonominė sekcija išleido knygos formato 208 psl. 1989 m. KALENDORIŲ. Jame yra daug skaitinių iš Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio žinių, novelių, juokų, aforizmų, sveikatos ir šeimininkės valgių receptų. Atsiuntus bent $7, kalendorius bus persiųstas į bet kurią vietovę. Užsakymus siųsti: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8.

PARDUODAMAS CONDOMINIUMAS, gražus apartamentas, St. Petersburg Beach vietovėje netoli Šv. Jono šventovės. Du miegamieji ir dvi prausyklos. Teirautis tel. (813) 360-4295 arba tel. (416) 632-3134.

TIESIOGINIS SUSITARIMAS SU "DOLERINĖMIS" PARDUOTUVĖMIS LIETUVOJE. Galite užsakyti giminėms automobilį mokėdami tik 5%. Įvairiom prekėm galite siųsti ir mažesnes sumas, pradedant nuo 300 JAV dolerių. Pinigai saugiai siunčiami per banką. Siunčiam taip pat video, stereo ir kitas naudingas prekes į Lietuvą. Rašyti: Romas Pukšys, TRANSPAK, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Tel. (312) 436-7772, namų (312) 430-4145.

CHESSINGTON LIMOUSINES

vestuvėms, gimnazijos, universiteto mokslo užbaigimo ir kitom progom.

Lietuviams nuolaida

C. Jason (Jasiūnas) Toronte

Tel. (416) 624-8181